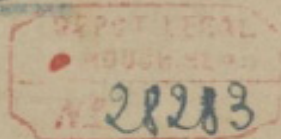

16°
Indoch
1425

THẾ DƯ

BÓNG MÂY CHIỀU

GIẢI THƯỞNG KHUYẾN KHÍCH
TỰ LỰC VĂN ĐOÀN

HƯƠNG SƠN

16° Indo-ch, 1425 1486

BÓNG MÂY CHIỀU

THỂ DU

@TIEULUN 2024

PHẦN THỨ NHẤT

I

Chị bảo em bài tính này với. Gớm ! Khó quá, thầy giáo chưa giảng cho em.

Cô Chi đang ngồi trầm ngâm khâu áo, nghe em hỏi bỗng ngảnh sang phía em ngồi.

- Đâu ? Đưa chị xem !

«Một người mẹ chết đi, để lại cho hai con một cái gia tài... »

Một người mẹ chết đi ! Câu ấy nhắc lại cái cảnh thương tâm vô hạn trong đời nàng.

Một buổi chiều về cuối thu năm trước ngày cha nàng còn tòng sự ở Bắc-Ninh - trên giường bệnh mẹ Chi hấp hối. Bà mắc bệnh đã hơn hai tháng nhưng vẫn cố gượng vì không muốn để phiền não cho chồng con. Mãi đến khi tự biết mình khó qua được nạn, bà mới bảo người nhà đánh giầy thép gọi nàng. Lúc Chi về tới nhà thì mẹ nàng đã gần đứt sức, nhưng thấy con gái yêu bà lại tươi ngay nét mặt rồi cầm tay nàng mà căn-dặn :

« - Trời bắt mẹ con ta phân ly lúc này thực là nghịch cảnh... nhưng mẹ biết làm thế nào... Vậy con có thương

5 | Bóng Mây Chiều

mẹ thì phải thay mẹ mà trông nom em nó sao cho được nên người... Mẹ... »

Nói đến đây bà thương tâm quá nên oà ra khóc, không nói được hết câu. Một lúc sau hồn bà lìa khỏi xác.

- Chị nghĩ gì thế ? Bao nhiêu hờ chi ?

Chi đang lẩn mẩn nghĩ đến cảnh đau lòng nghe em nhắc bỗng rất mình cúi xuống và đọc lại bài tính rồi bảo em cách làm. Làm xong, Quý gấp sách lại hơn hờ nói :

- Phần của người con trưởng lại bằng hai người con thứ, vô-lý quá ! Phải đều chứ lý... Chi mỉm cười :

- Sao em lại bảo là vô lý ?

- Vì nếu mẹ có để cho chúng mình cái gia tài ấy thì chắc chị để cả cho em, chị nhỉ !

Câu nói ngây thơ của Quý khiến Chi cảm-động đến rúm-rúm nước mắt. Nhưng, muốn giấu em, nàng nói lảng :

- Thôi em học đi không thầy lại đánh cho. Mà mới hôm qua phải nhịn cơm mà em vẫn chứng nào tật ấy.

Quý vâng lời vừa mở sách ra học vừa phàn nàn :

- Chúng mình khổ quá chị nhỉ. Động một tý là thầy

đánh, trước còn me, me yêu em lắm cơ. Sáng nào em cũng được ăn bánh tây sữa mà bây giờ thì phải nhịn đói đi học, thầy ác quá !

Chi thở dài :

- Độ ấy me đi dạy học được nhiều tiền mà lại. Bây giờ me mất thầy nghèo rồi, lấy tiền đâu mà ăn hoang ?

- Nghèo ngay ! Thầy ăn một tháng trăm ba chả nhẽ lại không cho em mỗi ngày được hai xu ăn quà hay sao? Hai nhân với 30 là... 2 lần 3 là 6... là sáu hào. Có sáu hào thì vắn vẹo gì mà bảo không có. Chẳng qua chỉ tại thầy ghét em đấy thôi. Em còn nhớ năm ngoái me mua cho em đôi giày tây mà thầy lườm mãi.

Nghe em nói liền thoáng người thiếu nữ chỉ thở dài. Khuôn mặt nàng xinh xắn lộ ra vẻ lo buồn vô hạn.

Bỗng ở ngoài có tiếng giày đi lẹp lẹp. Quý lắng tai nghe rồi hốt hoảng :

- Chết, thầy đã về !

Nói xong, cậu cất tiếng học bài, Chi cũng bỏ chiếc áo đang khô mà vội vàng xuống bếp để giúp thằng ở sắp cơm, vẻ mặt lo sợ như thấy ma hiện hình.

Mười lăm phút sau, cả nhà ngồi quây quần xung quanh chiếc bàn tròn trong buồng khách, ăn bữa cơm

chiều. Trên mặt tủ chè, cây đèn búp măng lập lòe chiếu sáng vì cổ đèn đã hở. Ai nấy đều lặng thinh như những người xa lạ. Khói cơm nghi ngút, mùi sào nấu thơm-tho. Cũng đồ ăn ấy, cũng cha con ấy, mà xưa kia - ngày mẹ còn cứ đến bữa cơm là Quý hơn hở như con chim há mỏ đón mồi. Thế mà nay, ngồi co ro trên chiếc ghế, cậu chẳng tươi cười, chẳng nói những câu : « Chị chan canh cho em... mẹ cho con xin miếng cá ! » Cậu ủ rũ ngẩn ngơ như con chim non mất mẹ.

- Thằng Quý không ăn đi ? Ngồi đực cái mặt ra đây à ?

Nghe dì nói, cậu vội vàng cầm bát đĩa, áp ứng mời :

- Thầy xơi cơm, dì xơi cơm... chị...

Ông Bình vẫn giữ thái độ nghiêm trang bí mật. Ông ăn rất thông thả, chốc chốc lại buông bát ngồi im, cặp mắt đăm đăm như theo đuổi một ý tưởng gì thâm-thúy.

Mà vẻ mặt ông thâm trầm thế nào thì bà lặng lẽ như thế. Bà ngồi cũng thanh-cảnh, cầm đĩa cũng thanh-cảnh, nhai cũng nhỏ nha nhỏ nhẻ như sợ gãy răng. Khổ nhất là cặp mắt lim rim của bà lúc nào cũng đưa sang bên chỗ Quý ngồi :

- Quý ! Tao đã bảo chỉ được gấp một ngọn rau thôi, mà phải chấm cho khéo, không được buông đánh tôm

một cái như chuột ngã xuống ao như thế, nghe không !

Nói đoạn, bà đưa mắt nhìn trộm cô Chi như có ý thù hằn. Quý đang gấp miếng rau nghe dì nói thì rụt đưa lại, thậm thịu :

- Thừa dì, bàn cao quá con làm thế nào mà chắm sẽ được. Trước me con vẫn gấp cho con kia (câu sau cậu nói rất sẽ).

- Thôi em ăn đi, dì bảo phải nghe !

Chi vừa nói vừa gấp miếng rau vào bát em. Ông Bình cau mặt :

- Lại con này nữa. Kiêu cách lắm !

Chi vẫn dịu dàng :

- Thừa thầy bàn cao quá.

Mà bàn cao thật. Quý phải nhấp nhồm vươn tay ra mới gấp được đồ ăn. Khổ chưa ! Có đĩa thịt gà ngon nhất thì lại ở góc mâm bên dì ! Thèm quá ! Nhưng xa thế kia thì gấp làm sao được ! Dì lại mắng cho thì chết. Nghĩ thế, cậu nhắc lên đặt xuống bát cơm đến ba bốn lần mà không dám chời đĩa, chỉ đành nhìn trộm cho đỡ thèm.

Nhưng đĩa thịt gà trắng bông kia cứ dần dần thôi miên

cậu. - Quên sợ, cậu nhè nhẹ đưa đĩa sang rồi đưa mắt trông dì, trời ơi ! Cái tia mắt của dì mới dữ dội làm sao ! Nhanh như cắt, cậu Quý vội co tay lại như đĩa ăn cắp bị người ta trông thấy. Miếng thịt gà rơi vào bát canh, vài giọt nước bắn ra ngoài. Sợ hãi cậu cúi gằm mặt xuống.

Chi vội vàng gấp miếng thịt vào bát em rồi sẽ bảo :

- Lần sau em gấp cho khéo, không dì lại quở cho !

Đoạn, nàng buông bát đĩa xuống bàn rồi đứng dậy đi vào trong nhà để không ai biết là nàng khóc.

Sau bữa cơm, Quý theo lệ thường phải cất nồi cơm và lau bàn ghế, rồi lại vào buồng học ngay. Còn Chi, dọn dẹp mâm bát xong cũng lên ngồi cạnh em mà khâu áo. Nhưng Chi buồn, buồn lắm. Trái tim nàng tê tái vì em.

Cảnh chua xót vừa qua đã nhắc nàng nhớ tới cuộc đời rục rĩ năm xưa : trong hồi khổ cực mà nghĩ đến sự sung sướng đã qua, ai là không ngao ngán...

Hồi đó, thầy mẹ nàng ở một căn nhà kiểu mới. Trước nhà có trồng bốn cây đào, trên ban-công, bốn chậu hoa hồng cứ mỗi năm hễ xuân sang lại trở bông phơ-phới. Bề ngoài đã đẹp mà bên trong lại lộng-lẫy hơn : đồ đạc tuy không sa-hoa lắm nhưng cũng sang trọng và ngăn nắp ; buồng ăn riêng, buồng ngủ riêng như nhà một người Âu vậy.

Chủ nhật nào cũng thế, hễ ở trong trường ra là Chi lại lên ngay Bờ-hồ mua một bó hoa nhỏ sếu độ năm sáu xu rồi nâng niu mang về Bắc để thay cho bó hoa cũ đã tàn.

... Nàng đang đứng ngắm-nghía, vuốt-ve bó hoa xinh đẹp ở buồng khách thì cậu Quý đã chạy ra reo lên : « Chị đã về ! » rồi nhảy chồm lên ôm cổ. Bà tham cũng cất tiếng êm-ái gọi : « Chi, vào đây con ! » Chi lại hớn hờ chạy vào buồng ăn chìa má cho mẹ hôn.

Ngày ấy, Chi là một đoá ngọc lan rất được người nâng-niêu chiều chuộng. Sự sống của nàng thực đầy đủ tốt tươi.

Nào ngờ đâu cảnh nhà đang vui-vẻ, bà tham bỗng chết đi. Cái không-khí âm-âm trong gia-đình cũng tiêu-tán theo bà. Một tháng sau, tự-nhiên ông Bình bắt con thôi học, Chi khóc lóc kêu van thế nào ông cũng không nghe. Kịp đến khi ông phải đổi về Hưng-Yên thì những đồ sa hoa ông đem bán hết đi; trong nhà chỉ còn lại những đồ cần thiết.

Thấy cha bỗng nhiên sinh ra lạ lùng như thế, Chi cho là ông chán đời; có biết đâu sự chia lìa đau đớn đã làm cho ông nghĩ quẩn : « Người ta đang quen sung-sướng mà trong gia đình bỗng xảy ra tai biến thì cuộc đời nó cay đắng biết là bao nhiêu ! Chi bằng ta tập khổ cho quen để mai sau dù có gặp gia-biến, ta còn có gan trống

trội. »

Vì thế nên chị em Chi mới phải trăm chiều cực-khổ. Hạnh-phúc gia-đình nàng đã mất mà cuộc đời mai hậu cũng bỗng bẽ bàng vô định như một cánh hoa trôi.

Chi tìm đâu cho thấy những giây phút cảm-động bên mẹ hiền. Còn đâu những khi chiều tà bảng-lảng, Chi đứng tựa cửa sổ, lặng nhìn mấy cây dương-liễu ở dưới sân mà tưởng nhớ gia-đình...

Đời tinh-thần của Chi đã thảm-đạm tiêu-điều, sự sống của Chi mới lại càng tang thương lắm nữa. Trở mẹ cũng không có tiền may áo vải thâm, ốm đau cũng không tiền thang thuốc. Tám thân trước kia được người nâng-niêu chiều chuộng mà nay sao bị vùi dập như một cánh hoa thừa ? Nay, thử nhìn xem quanh mình cô có cái gì ưng ý cô không ? Cha ghét, dì khinh, chỗ ở thì bẽ bộn những thập gạo, sanh nôi, quần áo. Mà chiếc hòm da bụi bám đầy kia phải chăng là cỗ áo quan đựng những mảnh di-hài của cuộc đời tốt đẹp ?

II

Thây Mẫn-tử hết đường hiếu nghĩa,
 Xét nhà huyện quanh quẽ đã lâu,
 Thờ cha sớm viếng, khuya hậu,
 Chẳng may gặp phải mẹ sau nòng nân,
 Trời đương tiết đông hàn lạnh lẽo,
 Hai em thì kếp áo mền bông ;
 Chàng thương số phận long-đong,
 Hoa lan nở để lạnh lòng một thân.
 Khi cha tạo theo chân xe đẩy,
 Rét căm căm bỗng xảy rời tay;
 Cha nhìn ngẫm nghĩ mới hay
 Nghiến răng rắp cắt đứt dây xương tủy...

Cậu Quý đọc được đến đây thì không biết vì động
 lòng hay sao mà bà tham bỗng đứng dậy rồi lẳng lặng
 đi lên gác. Cậu cũng tủi thân, nước mắt nước mũi chảy
 ra ràn rụa. Nghiến răng rắp cắt đứt dây xương tủy ỳ ỳ...

Giọng cậu lè-nhè nghe mới thảm làm sao !

Nói là cậu học bài thì không đúng, vì miệng tuy ề-à
 đấy nhưng tâm trí thì để cả vào những viên sỏi ly-ty nó
 đang nghiến vào đầu gối. Khốn nạn ! chỉ vì chập tới cậu
 đánh vỡ có cái bát hoa mà phải đánh một trận nên thân,
 lại phải quỳ, phải nhịn cơm.

13 | Bóng Mây Chiều

Cậu mỗi mệt quá nhưng không dám kêu, chỉ đưa cặp mắt lơ đãng nhìn cha rồi lại nhìn đồng hồ trên mặt tủ : còn lâu ! mới có hơn tám giờ ! Thất vọng, cậu khẽ thở dài một cách thien nào.

Sa nước mắt chân quỳ miệng gửi,

Lạy cha xin xét lại nguồn cơn...

Tiếng Quỷ học lè nhè vắng đưa vào nhà trong, lọt vào tai Chi như những lời ai-oán. Nàng ngồi đó đã lâu không nhúc-nhích. Nàng thương em, nàng giận cha, nàng tủi phận. Em nàng khổ bao nhiêu thì nàng sầu não bấy nhiêu.

Trong khi ấy ông Tham-Bình vẫn ngồi trầm tư mặc tưởng, hai mắt đăm-đăm nhìn xuống trang sách như người làm phép thôi miên. Ông cứ ngồi như thế trong hai giờ đồng hồ. Hai giờ ấy đối với chị em Chi thực dài bằng hai thế kỷ. Chị mong cho cha đi ngủ, em cũng tâm tâm niệm-niệm khẩn thắm. Nhưng ông Bình vẫn thờ ơ lãnh đạm như không nghe tiếng rên rỉ của đứa con thơ.

Chuông đồng hồ thông thả buông 10 tiếng. Ông ngược mắt lên nhìn giờ rồi đứng dậy lặng thinh đi lên gác, chẳng thềm bảo tha tội cho con.

Nhưng, khi nghe chùng ông đã lên đến bậc thang thứ nhất, Chi thấy nhẹ hẫng người. Nàng cầm cây đèn ra

nhà ngoài thì Quý cũng lấy tay phủi lần cát đỏ bám vào quần. Nàng đặt cây đèn xuống bàn rồi vạch áo em ra xem thì thấy trên lưng đầy những vết lằn thâm tím.

- Em có đau không ?

Động lòng vì câu hỏi của chị, Quý thôn-thức nấc lên hình như bao sự đau đớn ở trong tâm can bây giờ mới tràn ra cổ.

Có tiếng ông tham khạc ở trên gác. Chi giật mình bật lấy mồm em không cho khóc :

- Nín đi em ! Nín đi không thầy lại nghe tiếng. Giọng nàng ngọt-ngào như mẹ dỗ con. Khi Quý đã nín, nàng mới sực nhớ là em chưa ăn cơm nên âu yếm bế cậu vào trong buồng, miệng nói sẽ :

- Chị lấy cơm cho em nhé !

Thì, như tỏ lòng uất ức vì sự tàn tệ của cha, cậu lại thôn thức nấc lên mấy cái. Hai hàng nước mắt đồng thời tràn ra hai má.

Bao nhiêu cảm tình đối với người đã thương yêu cậu lúc ấy đều như ẩn trong những tiếng thôn thức nghẹn ngào. Mà cái tình của Chi đối với em thực cũng thiêng liêng gần như tình mẫu tử. Nàng chỉ nghĩ đến em, chỉ mong sao cho em được sung sướng mà thôi.

15 | Bóng Mây Chiều

Thấy em đã nín, nàng để cậu ngồi một mình rồi vội vàng xuống bếp lấy cơm trong lòng vui vẻ như người mẹ nghèo đi chợ về với dăm ba chiếc bánh. Nhưng khôn nạn ! lúc nàng mở nắp vung nồi ra để sôi cơm thì chẳng còn một hột.

Chi cục thân quá mà không dám khóc vì sợ em biết. Nàng gượng cười nói với em :

- Cơm nguội lắm ! Em hãy ngồi đây để chị đi thổi cơm cho em ăn.

Rồi nàng bung nồi xuống bếp lấy rá lên đong gạo, nhưng dờ đến hòm thì nàng thấy ai đã khóa chặt từ bao giờ. Lần này Chi không thể nén được nỗi thương tâm : hai giòng lệ bỗng từ từ chảy xuống hai gò má.

- Cái gì thế chị ?

Chi vội vã lau nước mắt, ngoảnh lại bảo em :

- Không ? Chị tìm bát để đong gạo... Em, em cứ nằm xuống ngủ đi cho đỡ mệt; lúc nào cơm chín chị sẽ gọi.

Quý ngáp dài :

- Ăn cơm « mấy » gì được ?

- Cá kho em ạ !

- Chả ! Dì lại... Gợi đường chị mua cho em hôm nọ, chị cho em ăn cũng được.

- Ủ, em cứ ngủ đi, sau chị gọi.

Ngoan ngoãn, Quý chui vào trong chăn. Chi cũng vò xuống bếp, ra đứng nấp ở bên ngoài.

Một lúc sau nghe tiếng em ngáy, nàng rón-rén đi vào trong đèn ngời bên cậu Quý. Con mỗi một vừa qua đã làm cho cậu ngủ thiếp đi ; thỉnh thoảng cậu lại thò-thức thở dài.

Bấy giờ, Chi mới được tự do với nỗi cực lòng. Nàng ngồi bó gối bên em mà khóc...

Khóc chán lại nín, nín rồi lại khóc. Nàng gọi mẹ không biết là bao nhiêu lần : « Mẹ ơi ! Mẹ có biết là chúng con cực khổ thế này không mẹ ! »

Đêm càng khuya sự đau khổ càng thâm thía. Nàng tức giận quá chỉ muốn ngồi suốt sáng để tỏ lòng phần uất. Nhưng nàng nhọc quá không sao gượng được; vừa ngã lưng xuống chiếu, nàng đã ngủ quên đi lúc nào không biết...

Lúc bừng mắt ra trông thì trời đã tảng sáng.

Chi vội-vàng trở dậy mở cửa ra sân. Gió lạnh ùa vào buồng đưa theo mấy hạt mưa giá ngắt. Chi khép cửa lại

tự nhủ thầm :

- Trời rét mướt thế này mà nhịn đói thì chịu làm sao được. Hay ta cho nó mấy xu... Nghĩ tới tiền, Chi lại thở dài ngao-ngán vì đã 5, 6 hôm nay nàng không có một đồng trình nào trong túi; mà đi vay thì...

Cái ý nghĩ ấy vừa đến trong óc đã làm cho Chi hồ thẹn. Nhưng nàng nghĩ đến em hơn nên chỉ do dự một lúc, nàng đã vội vàng xuống dưới nhà lay thẳng bếp :

- Anh Ba... Anh có tiền cho tôi vay...

Dở ngủ dở thức, bếp Ba càu nhàu :

- Khổ ! Cô lại hỏi vay tôi thì còn trời đất nào nữa.

Câu nói thật thà của anh ta đối với Chi có ngụ bao sự mỉa mai chua chát : «Ừ ! Cô là con một ông tham mà sao lại phải đi vay một thằng nghèo xác !»¹

Ở trên đời này con nhà quý-phái mà phải như thế thì còn chút danh-dự nào không ? Nàng uất ức quá, muốn chạy ngay lên gác để nói cho cha rõ, nhưng nghĩ tới thái độ lạnh lùng khinh bỉ của ông, nàng lại ghen ngào nuốt lệ. Đang phân-vân, nàng bỗng sức nghĩ đến Lan, một người bạn nàng mới quen biết. Không suy nghĩ gì nữa, nàng vội sửa khăn áo để lên phố vay tiền.

---

¹ Bỏ 1 giòng.

Nàng không muốn cho em phải nhịn đói... Nhưng khôn nạn ! nàng vừa về tới nơi thì Quý đã đi học rồi.

Ông Bình đang mặc áo thấy con về, cau mặt hỏi :

- Con này đi chơi đâu sớm thế ? Chỉ hư thân ! Chi uất quá đứng lạng giờ lâu mới nói được :

- Con lên phố để vay mấy xu cho thằng Quý nó ăn quà vì hôm qua nó phải nhịn cơm.

Rồi Chi gục đầu vào tường mà khóc.

Một sự chẳng ngờ ! Ông Bình tuy bắt con nhịn cơm nhưng ông chắc thế nào lúc ông đã đi ngủ, hai chị em nó cũng lấy cơm cho nhau ăn, nào ngờ đâu !

Ông ngạc nhiên, muốn hỏi cho ra manh mối. Nhưng chợt nhớ đến cảnh cơ hàn của mình thuở trước, ông lại lạnh lùng :

- Mà không có tiền à ?

Rồi ông mở ví lấy một đồng bạc giấy ấn vào tay con, miệng nói xằng :

- Đấy cho !

III

Hình như qua một cơn tức giận thì con người ta lại trở nên hiền từ và đem lòng thương kẻ bị hành hạ, khác nào mặt bể sau cơn giông tố, mặt nước lại êm đềm phẳng lặng, gió lại dịu hiu.

Chiều hôm ấy vừa ở dinh Tuần phủ về, ông tham Bình đã gọi con gái ra, dịu dàng bảo :

- Mày cầm tiền nhà sang đưa cho cụ chủ hộ tao. Hôm nay tao không ăn cơm ở nhà, chị em mày cứ ăn trước đi.

Chi đón chục bạc cha đưa, trong lòng sung-sướng. Là vì : đã lâu nay nàng mới được cha sai một cách thân yêu như thế. Người con đã bao lâu bị cha hắt hủi mà bỗng được thương yêu, lẽ nào lại không cảm động.

Cảm-động hơn nữa là nếu nàng sang bên ấy thì sẽ gặp một người... một người mà đã luôn mấy đêm nay nàng thường nghe tiếng hát, tiếng hát bị ai như cảm-động, như xót thương nàng...

Tuy trong lúc buồn thương nàng không chú ý đến, nhưng lòng nàng lắm khi cũng như được thấm nhuần điệu hát du dương như được ai chia sẻ nỗi lòng đau khổ. Mà người đó nào phải là ai còn lạ lòng bờ ngõ. Chàng đã bao lần viết thư cho Chi đề van xin nàng một chút tình yêu.

Cả một quãng đời trẻ trung tinh nghịch của một nữ-sinh hiện ra trong trí nhớ. Hồi đó nàng còn học ở trường nữ-sư-phạm. Nàng là một nữ-sinh đẹp nhất nhì trong trường nên có biết bao chàng thanh niên mơ ước mà Tú là người trung thành nhất trong bọn. Chàng theo đuổi Chi đến một năm trời, Chi vẫn lãnh đạm, song chàng vẫn cố công đeo đẳng mỗi tình tha-thiết, không bao giờ chán, không bao giờ thất vọng.

Có một buổi chiều chủ nhật, Tú quen lệ thường ra đón Chi ở ga rồi theo về trường học. Chi đã nhiều phen bực mình vì anh chàng si ngốc nên vẫn muốn tìm cách trêu ghẹo, nhưng lại sợ Tú cho là mình đê ý nên lại thôi. Lần này, nàng mới quả quyết làm theo ý định. Nàng mở sách, xé một tờ giấy trắng, vừa đi vừa vẽ nguệch ngoạc một câu học sinh quỳ xuống đất, tai bị thầy giáo beo dưới chũa mấy lời chú thích : « Hừ ! khỏe theo gái, không thuộc bài ».

Nhắc lại câu ấy, Chi bỗng bật cười. Cô nữ sinh hồi đó tinh khôn và nghịch ngợm lắm. Cô cho rằng họ chỉ là phường công tử bột, chỉ gạ gẫm láo, rồi hễ được thỏa tình rồi là bỏ rơi lúc nào không biết.

Trái lại, tuy bị « người yêu » tẩy ra mặt, Tú vẫn không chịu buông tha, vẫn cứ cố công theo đuổi khiến Chi lắm lúc phải động lòng. Nàng lại nhớ một câu trong bức thư Tú gửi cho nàng : « Anh vẫn biết rằng em ghét anh

lắm nhưng đã chót yêu em mất rồi thì biết làm thế nào? Chiều nào anh không được đi theo em, nhìn dáng em đi thì suốt đêm anh không ngủ được ».

Nàng mới chỉ quen biết Tú có thể thôi.

Rồi me nàng mất, nàng không được đi học nữa và băng đi từ ngày ấy đến nay, Chi mới lại nghĩ đến chuyện xưa. Nàng có cái cảm tưởng rằng Tú yêu nàng thật. Tự nhiên nàng thấy trong lòng hồi hộp hết sức. Nàng băn khoăn mãi không dám sang trả tiền nhà vì nàng sẽ phải gặp Tú... Gặp Tú nàng sẽ ngượng đến thế nào ? Nhưng chợt nghe thấy tiếng Tú hát, Chi như bị quyến rũ, nàng hồi hộp đi sang nhà Tú.

Nhà ngoài không có ai, nàng lê mạnh gót giày. Tú chạy ra, nhưng chàng bỗng dờ ra, chỉ khẽ gọi được một tiếng :

- Em !

Chi gần ứa nước mắt vì cảm-động :

- Anh.

Rồi nghĩ đến chuyện xưa, nàng làm ra vẻ lãnh đạm nói luôn :

- Anh, ông có nhà không ? . . Thầy tôi cho tôi sang trả tiền nhà.

Tú cuống quít :

- Không. Thầy tôi đi vắng. Chỉ có...

Chàng vội ra khép cửa rồi không nén được nỗi lòng chàng vội nắm lấy tay Chi.

- Trời ! Em ! em độc ác với anh lắm. Em đáng thương lắm.

Chi cảm động đến rợn người :

- Chết ! sao anh làm thế... Em không bằng lòng...

- Em không bằng lòng mặc... Anh biết, em không ghét anh đâu... Em không bằng lòng thì tiện đây Chi giết anh đi... giết bằng sự hất hủi, anh sẽ chết để giữ trọn lời thề.

- Lời thề ?

- Phải lời thề. Anh đã thề nếu không chiếm được trái tim em thì anh sẽ tự tử...

- Anh điên mất rồi.

- Phải anh điên, điên vì yêu, điên vì đau đớn. Em Chi! Nếu em còn lãnh đạm với anh ngày nào, giây phút nào, thì anh còn khổ sở. Cảnh đời em đang sống thực làm anh như xé ruột gan. Anh muốn cứu vớt em ra khỏi cảnh đời tối tăm em đang sống. Thực câu nói xưa bao

giờ vẫn đứng... Thực mấy đời bánh đúc có xương...

Chi ứa nước mắt khóc. Nàng nghẹn lời thổn thức :

- Thôi anh đừng nói nữa, em khô lắm rồi mà. Em xin cảm tạ lòng anh. Nhưng anh có nhớ rằng trước kia em đã hắt hủi anh nhiều lắm không ?

- Có ! Nhưng càng hay chứ sao, em càng hiểu rõ lòng anh, anh yêu em là vì ái tình chân chính.

- Em chưa đủ tin.

Tú cười gượng.

- Em chưa đủ tin ? Em đa nghi quá. Thời gian đã trả lời cho anh rồi đó.

- Thời buổi này học giỏi phải có bằng chứng thực, ái tình cũng cần phải có bằng cấp chứ.

- Em vào đây... anh có đủ bằng cấp để khai cái mỏ vàng của lòng em.

- Đây nhé... cái hình em vẽ bằng than cheo ở tường kia anh van mãi cô Bích mới cho để treo đấy. Bức tranh khô hài em vẽ chế riếu anh vẫn còn đây.

Một phút yên lặng.

- Em... Nếu em còn nghi lời anh thời anh thề sẽ...

Chi ứa nước mắt ngả vào lòng Tú.

- Thôi em hiểu rồi...

Nàng ứa nước mắt nói theo :

- Nhưng em không thể... Anh làm thế nào mà cứu được em ?

- Giả dối lắm, chúng ta sẽ lập gia-đình.

- Không được, vì còn thằng em đó. Nếu em đi thì ở nhà dì em sẽ giết nó mất. Mà nhà anh thì gần, trong gia đình sẽ phải mãi mãi diễn ra cái cảnh dì ghẻ con chồng khôn nạn.

- Anh sẽ mang em đi Hà-nội, em mang cậu nó đi theo?

- Không được, chắc thầy em giữ tiếng không cho thế. Vả lại nếu chúng ta lập gia-đình, em vẫn phải ở nhà anh, anh còn đi học kia mà...

Tú ngăn người, chẳng biết tình sao nữa.

Chi nói tiếp :

- Ngày ấy còn xa lắm, em còn phải khổ. Em xin nói với anh rằng ái tình của em có thể hy sinh được, chứ em không thể hy sinh tình chị em để thỏa mãn ái tình.

Lời mẹ em dặn, em phải tuân theo chứ đâu dám sai lời mẹ em được.

Tú ngẫm nghĩ rồi nắm chặt tay Chi :

- Được rồi, em cứ tin anh. Anh sẽ hết sức vì em để cậu em yêu quý của chúng ta thoát ly cảnh đời đang sống. Em Chi, chúng ta đã yêu nhau ; chúng ta sẽ thắng.

Chi không tìm lời từ tạ, chỉ gục đầu vào vai Tú nước nở khóc.

IV

Tết có ý nghĩa gì không ? Tác-giả không dám làm bàn đến vì ở đời cảnh ngộ đã khác nhau thì lời bàn của một người cũng chỉ là điều tâm-sự riêng mà thôi. Ta sướng nhưng người khổ, người nào có cảm tưởng như ta ?

Nhưng ta thử tưởng tượng xem tâm-sự của một người phải xa nhà, xa vợ, xa con trong một năm trời đằng đẳng mà đến hôm ba mươi Tết được trở lại quê nhà...

... Người ấy đi trên con đường đất về làng trong lúc chiều tà bảng lảng... trông thấy cây đa cổ thụ, cái cổng gạch rêu phong và người đàn-bà tay bế con thơ, người ấy dừng chân tự hỏi : « Vợ ta đang làm gì ? Con ta có ngoan không ? mà cảnh quê hương vẫn còn y nguyên như cũ. » Rồi người bộ hành tưởng tượng đến sự vui mừng, đến tiếng cười ròn rã của họ hàng, con cái, đến cái phút sướng điên của người vợ đã mãi mắt ngóng trông... .

Vậy thì ngày ba mươi tết là ngày vui mừng, cảm động nhất trong một năm.

Thế nhưng cũng ngày hôm ấy, cũng cái hơi xuân đậm-âm ấy mà sao cô Chi, cậu Quý lại ngồi nhìn nhau mà nhỏ lụy trong buồn vắng ?... Cậu Quý khóc lóc đòi

về thì ông đánh cho một trận rồi bắt quỳ một chỗ. Còn Chi, tuy không ân-hận vì sự tàn tệ đó, nhưng thấy em khóc lóc nàng cũng động lòng thương hại vì nàng chỉ nghĩ đến em mà thôi.

Ông Bình đi làm trong một năm trời giòng rã mới về quê, chắc cũng có đôi chút cảm tình của người khách nọ, nhưng sao ông chẳng nghĩ đến tình cảnh đáng thương của hai con ? Giá được về quê ăn tết thì cậu Quý sung sướng biết chừng nào ! Khốn nạn : Hôm bà nội cậu xuống chơi đã dặn thế nào cháu cũng về cho bà khỏi nhớ, mà ông Bình lại không cho.

Chi đã cạn lời an ủi, mà cậu vẫn khóc. Mãi đến lúc nàng rủ lên phố sắm tết và mua cho một bánh pháo cậu mới nín khóc theo đi.

Suốt buổi chiều, hai chị em thơ-thẩn trong phố khách và phố chợ. Qua những hiệu to thấy những bánh trái hoa quả bày la liệt, chị em chỉ lảng-vảng xem qua vì nhân thân chỉ có mỗi đồng hai bạc, tiền đâu mà mua những thứ ăn đắt đỏ ấy. Chi mua cho em một bánh pháo rồi ra chợ mua nửa cân giò, một con vịt và mấy thứ bánh trái rẻ tiền. Lúc ra về, chị xách, em mang, trông thực rõ cái cảnh con cô gái mất mẹ. Tối đến, chị em lại cùng nhau lịch-kịch xếp dọn cửa nhà, mãi đến khuya mới đi nằm. Quý tí-tê nói truyện với chị một lúc lâu rồi ngủ quên đi lúc nào không biết.

Sáng hôm sau, lúc 5 giờ Quý đã dậy. Cậu nũng-nịu nâng cô Chi miệng thở-thở :

- Sáng rồi chị ạ ! Dậy làm tết đi !

Chi mở mắt ra, thấy em nói, trong lòng vui sướng. Nàng ôm lấy cậu mà hôn một cái thực nồng nàn. Rồi hai chị em cùng nhau xuống bếp, bắt đầu làm tiệc nghinh xuân.

Trong khi Chi làm thịt vịt và sào nấu các món ăn thì cậu Quý chồm chồm ngồi xem bên cạnh, thỉnh thoảng mới đứng dậy lấy hộ gạo nước hoặc những thứ cần dùng.

Hai giờ sau, các món ăn đã xong đâu đấy. Chi mở hòm lấy chiếc khăn trắng ra trải lên bàn xoay rồi bày các món ăn lên mặt.

Thức ăn tuy thanh-đạm nhưng vì bày khéo nên trông cũng có vẻ tiệc lắm. Ở giữa, bát canh miến nấu với giò thái nhỏ li-ti tỏa hơi lên nghi-ngút. Xung quanh, bốn đĩa giò, cải hầm, thịt rang, thịt luộc đưa mùi thơm ngát.

Ngoài những thứ ấy ra, lại còn một cái bánh chưng và hai trái cam là đồ nước.

Khi đã bày xong, Quý ngồi ngấm tự lấy làm thích trí, cậu ngây thơ bảo chị :

- Trông cũng đủ sướng rồi, không phải ăn nữa !

Chi nhìn em mỉm cười :

- Làm thế nào cho sang hơn một tý nữa, em nhỉ ?

Quý lắc đầu, mồm mỉm đáp :

- Cơ-nghiệp của mình chỉ có thế, giết ai ra hơn !

Câu nói ngây thơ của cậu làm cho Chi cảm-động ứa nước mắt. Phải, ngày hôm nay cơ-nghiệp của hai chị em chỉ có mấy đĩa đồ ăn đó và tấm lòng thương yêu mà thôi... vMón tiền nhỏ kia đã mang đến cho nàng biết bao cảm giác vui buồn. Cái bàn xinh xinh có trải khăn lại nhắc nàng nhớ đến cảnh gia-đình đầm ấm khi xưa, mà cái hơi đầm-ấm đó, người quá khứ đã mang đi, nay lại phảng phất trong buồng...

- Thôi, ăn đi chị ạ, không miễn nại nữa.

Nhưng vừa cầm đũa toan gắp đồ ăn, Quý lại đặt xuống ngây thơ hỏi :

- Chị không cúng à ?

Nghe em nói Chi cũng sực nhớ đến mẹ.

Nàng cố cắn môi để ngăn hai hàng nước mắt vì nàng không muốn cho bữa tiệc đầu xuân phải pha giọt lệ sầu.

- Ừ phải, đề chị cúng me rồi hãy ăn.

Nói đoạn, nàng lặng lẽ đứng dậy đến bên tủ chè lấy thẻ hương của dì ghê mua ngày trong năm. Nhưng chỉ còn có hai nén, Quý lau-chau nói :

- Còn hai nén thì em cúng me một nén chứ sao !

Rồi cậu bảo chị đưa cho để xuống bếp châm. Một lúc sau, cắm hai nén hương lên cậu bỗng ngẩn-ngơ vì thấy Chị ôm mặt khóc. Cậu giương mắt nhìn chị, thẩn thờ :

- Chị sao thế, chị ?

Chị lau nước mắt, kéo em vào lòng nói nựng :

- Em tội oan quá ! đáng thương quá ! Rồi nàng nhách mép cười - cái cười ngụ bao nỗi thương tâm - Cắm hai nén hương đứng dậy định cắm vào bát nhang. Nhưng bỗng nghĩ ra một cách tỏ lòng thành kính có ý-nghĩa hơn, nàng lại đem cắm vào lưng ghế mây rồi tháo cái « mê-day-ông » có ảnh mẹ và quàng vào chân hương.

Quý ngơ-ngác hỏi :

- Sao lại làm thế hở chị ?

- Em không biết à ? Tây họ thường bỏ một cái ghế trống trong buồng ăn để tỏ lòng nhớ thương người mới

mắt. Chị cũng bắt chước như thế mà.

Quý tuy chẳng hiểu lời chị nói, song cũng tin là một điều hay nên vui-vẻ tán thành :

- Phải đây chị ạ ! Em lễ me nhé !

- Lễ à ?

- Vâng, lễ me. .

- Thôi đứng vái cũng được.

Thấy em vái trước hai nén hương, nét mặt nghiêm-trang kính-cẩn, Chi bồi hồi cảm-động, ứa hai hàng nước mắt. Rồi như chịu ảnh-hưởng của tinh-thần tôn-giáo, của lòng nhớ thương, nàng cũng đứng vái theo...

Trên lưng ghế, hai tia khói quấn nhau dịu dàng, uốn khúc. Nhìn ảnh mẹ và hai tia khói ấy, Chi bỗng trạnh tưởng đến tình chị em quấn quít nhau bên hình ảnh người mẹ hiền đã khuất.

- Chị không ăn đi ?

Nghe lời em, nàng gượng vui cầm đĩa nhưng hai nén hương và chiếc ảnh vẫn âm-thầm vẽ ra trước mắt nàng một bức tranh thảm-đạm. Suốt bữa cơm nàng buồn bã, ít nói ít cười làm cho Quý cũng phải bần khoản khó chịu.

Mỗi buồn sâu xa lặng-lẽ ấy mãi đến lúc nàng đứng ngắm em đốt pháo trên sân mới tan đi hết. Bánh pháo mua hôm qua, Quý đã đem tháo bỏ vào trong hộp giấy con để đốt từng quả một, châm xong một quả, cậu tung lên trời, pháo nổ « tạch », cậu cất tiếng cười ròn tan. Mà cứ mỗi lần Quý làm như thế, nàng lại mỉm cười, cặp mắt có vẻ mơ màng suy nghĩ.

Đang lúc cùng em say-sưa thưởng thức cái phong-vị êm-đềm của buổi đầu xuân tốt-đẹp, bỗng Chi nghe tiếng chuông kêu, nàng xuống dưới nhà mở cửa ra xem ai gọi, thì người phu trạm đưa cho nàng một bức điện-tín, trong chỉ có mấy lời vắn tắt : « Sẽ về mừng em ».

Lúc ấy vẻ mơ-màng trên mặt Chi lại càng thêm rõ-rệt, hai mắt nàng sáng hẳn lên, nước da, cặp môi cũng hồng hào hơn trước.

Chi vui-sướng vì Tú sẽ đến thăm nàng. Độc-giả còn lạ gì, đã yêu nhau thì một cơ cớ con con cũng đủ làm cho nhau sung-sướng.

Chi sung-sướng như cô bé ngoan ngoãn được mẹ yêu. Nàng đi đi lại lại trong buồng, cất tiếng hát liên-miên. Nàng cảm động quá đến nỗi hát chẳng thành bài, hết ca-dao lại đến các điệu mới, chẳng đâu vào đâu.

Rồi, đứng ngắm bóng mình trong gương, Chi mỉm

cười ngĩ thầm :

- Chẳng lẽ ta lại ăn mặc thế này mà tiếp anh ấy ra? Thôi đành mang tội bất-hiếu vậy, me cho phép con ngày hôm nay me nhé !

Tức thời, nàng cởi áo the ra rồi mở hòm lấy áo nhung quần trắng ra mặc và phấn son nước hoa ra trang-điểm, Quý cũng bắt chước chị lấy bộ quần áo len ra thay cho bộ quần áo vải trắng lọ lem.

Trang điểm xong, Chi đã nghiêm-nhiên thành một tân nhân-vật, nhan sắc lộng-lẫy vô cùng. Nàng sung-sướng vì sẽ được cùng tình-lang hưởng những giây phút nồng nàn.

... Nửa đêm hôm ấy, trong phòng khách, nàng ngồi sánh vai với Tú trên ghế dài, tay ôm một bó hoa rất lớn, bó hoa Tú mới tặng nàng. Bên cạnh, cậu Quý đã ngủ say trong ghế bành.

Hai người ngồi yên-lặng như thế đã lâu lắm, thỉnh-thoảng lại đưa mắt nhìn nhau mà lặng-lẽ mỉm cười.

Bỗng Chi nâng bó hoa lên miệng mà hôn, se sẽ nói :

- Đòi em mà còn được thấy hoa thơm cũng là nhờ anh mang lại đó. Anh có biết không ?

Câu chuyện mỗi lúc một thân, tình càng thêm đậm.

Đêm đã khuya lắm. Quý đã ngủ say rồi... Tú bé Chi vào lòng run run sẽ nói :

- Lạnh lắm em nhỉ ?

- Vâng, lạnh lắm ! Nhưng có anh ấp ủ cho em làm cho lòng em thấy ấm ấm lại.

- Em !

- Dạ.

- Em thật lòng yêu anh chứ ?

- Không em ghét...

Tú ghì chặt tình nhân vào ngực mình. ²

---

² Kiểm duyệt bỏ chín dòng.

V

Nàng có ngờ đâu cái kết-quả của cuộc ái-ân là một sự thiệt hại thảm thê, một mối hận nghìn thu.

Hai tháng sau...

Một buổi sáng, trước cửa trường Bảo hộ, Chi đứng chờ Tú, ở trường ra. Trông nét mặt ủ-ê của nàng, khách qua đường cũng biết là nàng có điều gì phiền muộn.

Từ hôm hiến thân cho Tú đến nay đã hơn ba tháng. Trong ba tháng đó nàng đã gửi cho bạn hai bức thư thúc-dục. Nhưng than ôi ! một lá thư đi lại là một lần mong mỏi... có lẽ con người tệ-bạc ấy đã phụ nàng rồi, phụ nàng ngay cái đêm hôm ấy. Chi hồi-hận lắm. - Chi tự mắng là nông-nổi đáng thương... Nhưng muộn rồi ! Chỉ bảy tháng nữa là nàng sẽ có một đứa con.

Không những thân đã mang nhơ, mà còn phải trăm chiều lo-lắng. Giá ông Bình là người khoan từ, rộng lượng thì nàng cũng đành thú tội cho xong. Nhưng khôn thay ông lại là người khắc khổ, đời nào ông lại tha thứ cho Chi.

Vì thế, nàng chỉ còn một kế là lên Hà-nội để hỏi Tú xem nếu thực chàng phụ bạc thì sẽ trốn đi đến ở nhờ một người bạn.

Nghĩ đến bước đường gai-góc mai sau, nàng thở dài tự nhủ : « Trời ! sao cuộc đời ta sống lại khó hiểu thế này. Yêu nhau mà lại dễ lụy cho nhau ? »

Còn đang mơ màng suy tính, trống bỗng đồ hồi. Một lúc sau, học trò lũ lượt đi ra. Chi phải đứng nép vào ga xe điện mà lóng ngóng nhìn vào trong sân. Thấy có con gái đẹp, mấy cậu học sinh bám nhau thì thầm bàn tán, nhưng Chi vẫn làm ngơ như không nghe tiếng. Mãi một lúc sau, nàng mới trông thấy Tú ra với bộ mặt tươi cười. Nhưng không biết vì cố ý hay vô tình, chàng cầm đầu đi thẳng như không nhìn thấy tình nhân. Chi cũng không dám len vào hỏi chỉ lặng lẽ đi theo.

Đến ngã ba con đường rẽ vào vườn bách thú, nàng mới tiến lên sẽ gọi :

- Anh Tú !

Tú quay lại, thấy Chi, mặt hơi tái nhưng cố làm ra vẻ tự nhiên, bảo người bạn đi bên cạnh bằng tiếng pháp :

- Em tôi đây, nó ở Hung-Yên mới lên chơi.

Người bạn mỉm một nụ cười chế nhạo rồi đi rẽ về phố Carnot.

Tú thở dài, sẽ bảo Chi :

- Em vào trong này.

Thấy giọng nói chàng có vẻ cảm động, Chi cũng không lo ngại mấy. Nàng đi theo Tú trong lòng hồi hộp. Đến một cái ghế xi măng, Tú kéo Chi ngồi xuống rồi dịu dàng hỏi :

- Em mới lên chơi ?

Chi sẽ đáp :

- Vâng... em lên hỏi anh !

Tú ngẫm nghĩ một lúc rồi thở dài :

- Nhưng em có chắc không ?

Cảm động, nàng ứa nước mắt nhìn bạn ghen ngào :

- Đích rồi, khổ quá anh có làm thế nào thu xếp cho xong không em chết mất.

Nói đoạn, nàng gục đầu vào vai Tú mà thổn thức. Bao nhiêu sự lo lắng, sự hổ han, sự nghi ngờ đều như theo giòng lệ mà thoát ra ngoài.

Một lúc, nàng mới thấy trong lòng dịu dịu. Tú để lặng yên cho nàng khóc. Khi nàng ngẩng lên chàng mới cầm tay, sẽ hỏi :

- Vậy em định thế nào ?

Chi nín khóc, dịu lời :

- Em đã nói rõ ý em ở trong thư : chỉ có một cách là anh cho người đến hỏi.

Thốt ra câu ấy, nàng tưởng Tú sẽ vui lòng ưng thuận. Nào ngờ đâu Tú lại không nghĩ như nàng. Một lúc sau chàng mới nói :

- Em nên tha thứ cho anh... để anh phân trần cho em rõ. Bây giờ anh còn đang đi học mà lại vướng vào vợ con thì còn hy vọng gì tiến lên được. Vậy em nên vì tương lai anh mà...

Chàng nói mau như sợ Chi cướp lời. Nhưng Chi, vì quá đau đớn nên điềm nhiên để chàng nói hết rồi cười nhạt :

- Anh mà cũng nghĩ thế, làm gì anh phải chối quanh, nếu quả thực anh muốn làm hại tôi, và chỉ muốn thỏa lòng trong chốc lát, nếu anh không yêu tôi nữa thì anh cứ nói ra tôi sẽ liệu... chứ làm gì anh phải viện những lẽ vu vơ. Anh nên biết : học trò có vợ hay không, việc ấy có can gì đến sự học. Hay tại mình, mà dở cũng tại mình chứ vợ con thì có làm gì nên tội.

Lời nói đầy vẻ sót sa, đầy sự cương quyết đó làm cho Tú luống cuống không biết trả lời ra sao. Chi thực không ngờ rằng người mà nàng yêu dấu lại là người

như thế. Nàng tưởng tượng như giá nàng ở địa vị Tú thì không đời nào lại để cho một người mình yêu phải khổ sở như nàng.

Nhưng trong tâm hồn Chi không những chỉ có tính trầm nghị mà thôi. Nàng tự cao chững nào thì cũng dịu dàng chững ấy. Tuy lời nàng nói đầy sự hờn giận, mà nàng có ghét Tú được đâu. Đưa mắt nhìn tình nhân thấy nét mặt chàng rầu rầu thương xót, nàng lại hối hận thở dài :

- Anh nên thương lấy em...

Xem như Tú cũng cảm động vì lời nói van lơn, nhưng không hiểu tại sao chàng vẫn không ưng thuận :

- Nhưng chắc thầy me anh không cho phép. Vì các cụ đã định... thực khổ cho anh quá !

Chi đã nóng ruột, cố giữ vẻ ôn tồn :

- Em xin nói một lần nữa : Nếu anh thực yêu em thì không có điều gì ngăn được ý anh muốn. Anh lại không tự chủ được hay sao ? Hay là anh chỉ định lừa dối ?

- Thôi anh van... Em mà cũng còn nói thế thì còn trời đất nào.

- Vậy thế sao anh còn từ chối ?

Tú năn nỉ :

- Nếu anh nghe em, anh sẽ là đứa con bất hiếu. Không đời nào thầy anh lại cho phép.

Chi cười lạt :

- Vì sao ? Em không xứng đáng làm dâu các cụ hay sao ?

Tú thở dài :

- Không phải thế... Khốn nỗi, hai bên đã ước hẹn với nhau rồi...

Chàng nói dối. Thực ra chàng cũng chưa hề nghĩ ý với cha mẹ bao giờ. Cái việc nó làm cho chàng lưỡng lự, sợ hãi, là đứa con sau này. Nhưng Chi vẫn tin lời Tú là thật nên ghen ngào nói :

- Anh đã có nơi ước hẹn... Trời ! đã thế anh còn yêu tôi làm gì ? Anh lừa dối tôi...

- Anh xin em đừng nói thế... chỉ tại thầy mẹ anh chứ anh nào...

- Thì ta chẳng cưới xin gì nữa, em sẽ vui lòng cùng anh tự-do kết hôn.

Ngừng một lát nàng dịu lời, năn nỉ :

- Anh nghĩ xem, thế thì anh cũng nên cảnh ngộ nó đã sui như thương em. Anh đắ tội với các cụ thì em cũng có lỗi với thầy me em. Em nào có được sung sướng gì ?

- Khôn nhưng ta làm cách gì mà sống !

Chi vui vẻ đáp :

- Anh em ta sẽ thuê nhà riêng mà ở với nhau. Ngoài số tiền thầy me gửi cho, anh có thể đi dạy học thêm để kiếm tiền. Còn em, em cũng xin đi làm thư ký, dạy học như anh. Rồi nàng nhìn tình nhân âu-yếm nói :

- Đấy anh coi, dầu việc khó đến đâu cũng có thể giải quyết được, nếu chúng ta yêu nhau.

Tú cũng gượng cười :

- Em nói dễ quá. Đến lúc làm theo mình tưởng tượng mới biết rằng khó khăn. Anh lo lắm. Câu nói mơ hồ làm cho Chi ngơ ngác. Người ta lúc mới yêu nhau thường mơ ước đến cảnh xum vầy đầm ấm, có sao Tú lại tìm cách lánh xa, tuy vẫn yêu nàng ? Vì cứ trông nét mặt khổ sở tuyệt vọng của chàng lúc đó, Chi cũng biết là chàng vẫn thương hại Chi mà không thể nghe được lời. Nhưng Chi lại nghĩ trái lại, Tú đã phụ bạc mình nhưng còn vờ thương xót. Nàng không thể nén được sự bức mình dồn hỏi :

- Vậy anh định thế nào ?

Giọng nói giận dữ làm cho Tú lo sợ luống cuống, chàng lặng yên một lúc rồi cất tiếng run run :

- Em, em có thể đến ở nhờ một người bạn được không?

Rồi chàng lặng im, nhìn người bạn gái để đợi câu giả lòi. Một lúc thấy nàng vẫn thản nhiên, nét mặt cở vẻ mơ màng suy nghĩ chàng lại ngọt ngào nói tiếp :

- Em nên nghe anh... để rồi anh sẽ liệu chứ bây giờ anh lại phải cáng đáng những công việc ấy thì nguy cho sự học của anh lắm.

Đoạn chàng moi chiếc ví da ở trong túi ra lấy một tập giấy bạc đưa cho nàng :

- Đây em cầm lấy món tiền này để rồi anh sẽ đưa sau.

Đến đây, Chi không thể nào nén được sự tức giận nữa. Nàng ứa nước mắt quay ra nhìn hòn đảo nổi giữa hồ. Rồi, đột nhiên, nàng vùng đứng dậy ngó vào mặt Tú mà cười nhạt :

- Anh là một đứa ích-kỷ... Anh làm hại tôi, anh làm nên tội cho tôi mà lại không muốn chịu sự khó khăn nào. Anh chỉ sợ lấy thân anh...

Nàng thương tâm quá, lấy vạt áo lên lau nước mắt giọng nói càng thêm nghẹn ngào :

- Trời ơi ! Ta nhầm. Người ta cấp sách đi học đây. Lương tâm người ta để đâu ? Khốn nạn cho thân tôi. Bây giờ tôi mới biết lòng các ông là giáo dử.

Nàng lại buông vạt áo xuống mà nghiêng răng nhìn Tú, hai mắt đỏ ngầu như con thú dữ. Thoáng trông thấy tập giấy bạc rơi trên ghế, nàng cúi nhặt lấy rồi quẳng xuống đất mà cười gằn :

- Thôi được...

Nói xong nàng quay đi. Nhưng vừa đi được ba bốn bước, người con gái khốn khổ không nén được sự đau đớn, òa lên khóc như mưa...

PHẦN THỨ HAI

I

Sang đến Bắc-Ninh, trước khi tìm đến nhà bạn, Chi ngồi trên một cái ghế trong công viên. Một luồng gió mạnh chạy qua quét những lá khô trong vườn lạt sạt.

Tàn ngằn ngấm những chiếc lá khô, trong óc Chi bỗng nảy ra bao ý nghĩ chua chát. Thân Chi nào khác chiếc lá rơi, một chiếc lá còn xanh đã rụng vì cơn mưa gió toi bời, mà nay bỏ quăng trong vườn vắng.

Trời đã về chiều.

Nghe tiếng kèn nhà binh thổi ở đằng xa xa, Chi giật mình tỉnh mộng. Nàng mỗi mệi quá nhưng cố gượng đứng dậy đi ra ngoài đường.

Một người cảnh sát cưỡi xe đạp qua trước mặt khiến nàng lo lắng, vì biết đâu ông Bình lại không trình báo lời thôi, nhờ ty cảnh sát bắt nàng về. Nghĩ vậy, Chi thờ dãi, rảo bước đi mau.

Đến nhà Tâm ở phố Ninh-Xa, quen như mọi khi, nàng điềm nhiên đẩy cửa bước vào, nhưng nàng bỗng kinh ngạc, sượng sùng, vì thoáng trông đồ trần thiết trong buồng khách cũng biết là nhà đã thay chủ. Thấy một bà

cụ ở dưới bếp đi lên, nàng gượng hỏi :

- Thưa cụ, cháu hỏi chị Tâm.

Bà ta ngơ-ngác :

- Không, ở đây không có ai tên là Tâm.

Sau một tiếng «vâng», Chi lật đật chào bà cụ rồi trở ra, trong lòng chán-nản, tuyệt-vọng.

Rồi, đứng bơ-phờ ở một góc phố, nàng chạnh tưởng đến cuộc đời mai sau, đến cái ngày đứa con nhỏ lọt lòng... ôi ! mai sau thân nàng chưa biết còn điêu-đứng đến đâu !

Bơ vơ trên đời không ai thân-thích, tiền bạc cũng không, biết bao người đàn bà khốn-nạn phải sống trong cảnh khốn cùng với đứa con thơ. Rồi một hôm con ốm không có tiền mua thuốc, người mẹ đành phải bán thân cho người vì lòng thương con quá nặng...

Cảnh đời trụy lạc ấy thoáng qua trí-não khiến Chi rùng mình.

Bùi-ngùi, nàng nghĩ đến mẹ, đến em rồi ứa hai hàng lệ...

Đang lúc băn-khoăn lo-lắng, Chi bỗng thấy một cô bạn học ngày xưa đi lại. Nàng thở dài tự nhủ : « Chi

này chẳng biết có lòng tốt chứa ta không ? Thôi, ta cũng đành liều ».

Khi người bạn đã đến gần, nàng cất tiếng hỏi trước :

- Kìa chị Yến.

Cô bạn ngo-ngác nhìn.

- Chị quên tôi rồi à ?

Yến vẫn ngo-ngác :

- Vâng, tôi chẳng nhớ ra ai.

- Chi đây mà.

Nghe tiếng xưng tên, Yến bỗng reo lên :

- Ô kìa chị « Hoa-khôì ». Sao bây giờ chị khác hẳn đi thế. Lâu nay mới lại gặp nhau, chị vào chơi nhà tôi nhé !

Hai chữ « Hoa-khôì » bỗng nhắc Chi nhớ lại những kỷ niệm ngây thơ ngày còn theo học ở trường con gái B. N. Vì khi đó nàng đẹp nhất trường, nên chị em bạn học vẫn tặng cho cái biệt hiệu ấy.

Yến hỏi :

- Bây giờ chị ở đâu ?

- Hưng-Yên.

- Chị lên đây chơi à ? Thế tối nay chị ngủ nhà tôi nhé?

Chi thần thờ đáp :

- Vâng, cả tối mai, tối ngày kia nữa, được không chị ?

Thấy Yên ngơ ngác nhìn, nàng nói tiếp :

- Nghĩa là tôi không thể trở về nhà được nữa. Chị có bằng lòng cho tôi ở trọ cho đến khi...

Yên (thần thờ) ngắm bạn một lúc rồi bỗng chột hiểu.
Nàng thở dài bảo bạn :

- Được, chị về với tôi. Nhà tôi ở Niềm-thắng.

Hai chị em lặng lẽ đi bên nhau, thỉnh thoảng mới hỏi một câu vờ vắn. Đến Vọng-cung, Yên đi trước, dắt bạn qua những khúc đường nhỏ hẹp. Một lúc đã tới nhà.

Thấy vườn tược tươi tốt, Chi ngắm nghía quanh quẩn một lúc rồi khen :

- Đẹp nhỉ ! Chị ở đây chắc tĩnh mịch, hẳn không có sự gì khó chịu nữa.

Yên cười :

- Ở chỗ này tu được.

- Nhưng chị có thể cho tôi. .

- Được, chị không lo. Khổ ! chị có thể nói... cho tôi nghe được không ?

Chi ngân ngữ một lúc, rồi cất tiếng buồn rầu thuật lại chuyện thương tâm của mình cho bạn nghe. Lúc nói đến sự tàn tệ của Tú, nàng ứa nước mắt khóc.

Yến cũng ngậm ngùi :

- Thực, sinh ra con gái cũng khổ ! Sao ở đời lại có hạng đàn ông hèn mạt như thế. Nhưng thôi, sự đã rồi, chị cũng đừng nghĩ gì nữa. Thà coi nó là đứa khốn nạn không đáng để chị bận lòng.

Nói đoạn, Yến vào trong nhà lấy thau và khăn mặt mang ra cạnh bể ở trước sân. Múc nước xong nàng mời Chi rửa mặt.

Thấy bạn ân cần săn sóc đến mình, Chi tự lấy làm hổ-thẹn. Vì khi xưa lúc còn đi học, thấy Yến mập mạp to lớn, nàng vẫn cho là người tục tằn thô鄙 nên có ý khinh, ai ngờ người mà nàng đã tặng cho cái tên « du-côn » cay-độc lại có tấm lòng quý-hóa như vậy.

Rửa mặt xong, Yến mời bạn vào trong nhà. Ngắm gian buồng sạch-sẽ với bộ ghế tối-tân, Chi đoán là còn người đàn ông nữa nên sượng-sùng hỏi :

- Yến ở đây với ai thế ?

- Anh Tuấn.

Chi sùng sốt !

- Thế à ? Anh ấy thường vẫn đến chơi với me tôi. Ra chị là em anh Tuấn mà tôi không biết.

Nói xong Chi mỉm cười, vì nàng lại nhớ đến thói nghịch tinh của mình, khi còn là cô học trò nhí nhảnh.

- Đòi học trò thực đáng tức cười chị nhỉ ! Ngày chúng ta còn học với nhau, tôi với chị thường kình-địch nhau luôn thế mà...

Yến mỉm cười nói tiếp :

- Nay lại ngồi thân-mật với nhau. Nhưng ngày ấy Chi cũng tẻ lắm kia. Chi đẹp... Chi học giỏi, được cô giáo yêu. Tóm lại cái gì Chi cũng hơn Yến nên mới khinh.

Chi cười gượng :

- Chắc bây giờ chị hãy còn giận ?

- Chi nhầm ! đời nào lại thế. Chi có thấy Yến giận và ghét ai bao giờ không ?

Cảm động vì lời nói âu yếm của bạn, Chi bỗng rầu rầu nét mặt. Yến lại thở dài nói tiếp : - Cuộc đời biến

đổi thực chẳng ra sao. Mới cách có ba năm nay mà chị đã...

Chi cướp lời :

- Đã già, xấu hơn trước nhiều rồi phải không chị ?

Thấy bạn lặng im ra chiều ái ngại, nàng lại ngậm ngùi:

- Bây giờ Chi phải bơ-vơ trên đời... Chi mới biết bụng Yến... Yến có tha thứ cho Chi không.

- Chị dạy quả lời. Tôi xin thề với chị rằng ở đây không có sự gì phiền cho chị. Hai anh em tôi ở đây trong « túp lều tranh » (nàng gạch ba chữ túp lều tranh bằng nụ cười) như hai người ở ẩn. Thú lắm chị ạ ! Anh Tuấn sẽ coi chị như một người em vì từ ngày anh ấy...

Yến nói đến đây bỗng im bặt như không muốn đem chuyện riêng của anh ra nói với bạn. Nhưng Chi vốn thông minh nên hiểu ngay. Nàng mỉm cười trông ra ngoài vườn.

- Vâng, em xin cảm ơn. Nhưng thua chị, nhà này mà gọi là «túp lều tranh » thì cũng khỉ quá, vì mái ngói, tường gạch cửa lại có chân song để phòng kẻ trộm.

Yến vui-vẻ giảng nghĩa :

- Đây là cái tên sáo của các anh ấy đặt ra cho có vẻ

mơ màng đầy chữ. Cũng như nhà văn sĩ kiết ở gian nhà lụp sụp mà viết thư cho ai tả những nhà lầu, đêm thêu, chần gấm. Với lại cứ xem cái giá tiền sáu đồng một tháng cũng đủ sợ cái « lều » của chúng tôi rồi.

Nghe những mẫu chuyện khôi hài của bạn, Chi cũng đoán được tính tình của Tuấn. Cái cảm-giác nhẹ nhàng mà Yến vừa reo vào tâm trí, khiến nàng ao-ước cuộc đời khoáng-đạt. Còn gì sung-sướng hơn là cảnh một chị một em sống trong chiếc nhà cô-tịch như anh em Tuấn ăn ở với nhau.

Lúc ấy Yến bỗng nghe tiếng thằng nhỏ gọi ở dưới bếp, nên bỏ bạn ngồi một mình, xuống bếp làm cơm. Chi cũng sức nghĩ đến cha nên vội-vàng viết bức thư từ biệt. Xong, mỗi một quá nàng ngả lưng xuống chiếc ghế xích-đu. Một lúc sau nàng thiu-thiu ngủ.

Hai giờ sau Yến đánh thức nàng dậy ăn cơm. Bàng mắt ra trông thấy Tuấn ngồi đọc báo ở phòng ngoài, nàng bẽn-lẽn đứng dậy, rồi rón rén đi sang, cố lấy giọng tự nhiên sẽ chào : - Ông... Anh còn nhớ tôi không ?

Tuấn tươi cười đáp :

- Tôi thì không bao giờ quên cô được. Từ ngày bà giáo mất đến nay tôi vẫn...

Chàng bỗng im bặt. Muốn che sự ngượng-ngịu

chàng quăng tờ báo xuống, lật đặt sang buồng ăn.

Trước Chi còn e-lệ dụt-dè, nhưng tự biết ở địa-vị mình mà do-dự thì vô-lý nên chỉ một lúc sau câu chuyện của chủ, khách đã có vẻ nồng-nàn.

Ăn xong mọi người ngồi yên lặng trước những chén chè sen hơi bốc lên nghi ngút. Tuấn bỗng đứng dậy nhìn Chi se-sẽ nói :

- Cô không ngại, chúng tôi là người xa lạ mà cô cho anh em chúng tôi biết chuyện riêng, đáp lại lòng tin của cô, tôi thề xin giữ kín. Từ nay cô cứ ở đây với em tôi. Tôi rất vui lòng. Chi cúi mặt xuống, ấp úng trả lời :

- Cảm ơn anh...

II

Sau mấy hôm đầu, sự buồn bực ở đâu lại lặng-lẽ kéo đến lần-áp tâm-hồn Chi.

- Ta có thể nhờ một người đối với ta chỉ là bạn xoàng, một người đàn ông chưa vợ được không ?

Chi tự hỏi như thế, trong lòng lại băn khoăn khó chịu. Sau nàng nghĩ : «Không thể được». Ta thế này nào còn có thể lấy ai được nữa. Thân ta ô-uế mất rồi. Vậy ta chịu ơn mà không trả được ơn thì chả hóa ra vô-sĩ lắm sao.

Nhưng lúc Chi nghĩ ý muốn ra đi lập thân ở một nơi xa lạ, chàng bàn :

- Cô ở đây mà tìm kế sinh-nhai cũng được chứ sao ? Chả hạn, cô có thể buôn thứ hàng gì đó; tôi sẽ vui lòng giúp cô. Bạn bè đối với nhau, cô cũng chả nên câu nệ, giữ gìn cho lắm !

Yến cũng tán thành ý-kiến của anh nên cố nghĩ xem có thứ hàng gì buôn có lãi. Nhưng buôn bán nào phải là nghề dễ kiếm ăn, mà biết buôn thứ hàng gì cho hợp ý mình ? Mở hiệu ư ? Nàng làm gì có vốn.

Tuần thấy bạn ngần ngừ, thì đoán là nàng không thuận nên lại bàn cách khác :

- Hay thế này. Cô thạo nghề thêu. Chi bằng làm tạm nghề ấy, tôi sẽ điều đình với ông chủ hiệu tôi quen để lĩnh đồ về làm. Nghề thêu xưa nay vẫn là gia tài của thành Bắc.

Yến can anh :

- Làm nghề ấy vất vả mà chẳng kiếm được là bao.

Nhưng Chi rất ưng lời bàn của Tuấn, vì cái lợi được ăn trong nhà mà làm việc. Đối với nàng không còn gì khổ hơn là phải phơi mặt ra với công chúng.

Tuy vậy nàng cũng chưa quả quyết vì biết đâu Tuấn làm ơn lại không phải vì lợi, vì ái- tình ?

Nhưng nếu Chi biết là từ ngày nàng ở đó đến nay, Tuấn đã phải chịu nhiều tiếng xấu thì cũng không nỡ nghi oan cho chàng; hết người hàng-xóm cười-chê lại đến các bạn đồng-sự, các cậu học trò nhạo-báng. Song Tuấn chỉ lấy nụ cười ra đối-phó.

Thế mà Chi vẫn nghi ngờ cho ân-nhân. Hễ nói đến chuyện về đàn ông với bạn là thế nào nàng cũng len vào một câu : giả-dối hết, họ nhỏ-nhen hơn các sự nhỏ nhen trên đời. Nhưng nửa tháng qua...

Lòng ngay thẳng của chàng đã thắng hẳn được tính đa nghi của người thiếu-phụ... Thế là Chi bắt đầu làm việc.

Ở nhà đã sẵn có khung, có chỉ, vải và kiểu mẫu Tuấn lĩnh ở trên hiệu mang về cho, nên nàng chẳng phải bỏ một xu nào làm vốn.

Bức thêu đầu, nàng cặm cùi làm trong năm hôm mới xong. Chiều hôm ấy Tuấn ở trường về thấy Chi đứng tần ngần trước khung thêu thì cảm động đến gần ngấm nghĩa một lúc, chàng khen :

- Đẹp lắm, cô thêu khéo lắm.

Tuấn nói không ngoa. Bức tranh khóm chuối vờn gió bên bờ ao về lúc hoàng-hôn của nhà mỹ-thuật đã điệu dàng hoạt-động thêm cái tài khéo léo của cô thợ thêu lột được hết tinh- thần và màu chỉ óng ánh lại càng thêm lộng-lẫy.

Thấy Tuấn khen, Chi bẽn-lẽn gượng cười :

- Bây giờ anh lại đi giả hộ em nhé !

Tuấn yên lặng rồi nói :

- Thôi, không trả họ nữa. Bức thêu đẹp như thế này mà vào tay người khác thì phí mất, ta phải giữ làm kỷ niệm chơi.

Khi bức thêu thứ hai đã xong, Tuấn đem lên hiệu trả lại chủ và lĩnh được hai đồng công nhưng chàng nói đôi Chi được bốn đồng.

Được lĩnh số tiền kiếm ra lần thứ nhất, Chi cảm động nhìn ân-nhân không nói.

Từ đó trở đi, nàng mới được an lòng. Thân thể nàng dần dần bình phục nhưng thấy bụng càng ngày càng to, nàng không sao quên được cái đêm khôn-nạn, cái đêm mà Tú đã lừa gạt nàng. Nàng lại mong cho chóng đến ngày sinh nở để được tự do đi tìm Tú mà trả thù xưa.

Ngày nào cũng vậy, ngoài buổi giúp Yến làm cơm thì Chi lại cặm cùi ngồi thêu, chứ không bao giờ ra ngõ. Tuy vậy nàng làm việc rất điều-độ vì nàng chỉ mong sao cho được no ấm thì thôi, chứ cũng chẳng mong gì suốt đời theo đuổi cái nghề thêu mướn. Mà giá không nhờ Tuấn lĩnh và trả đồ hộ thì nàng cũng không lấy gì làm vui vì nàng sẽ biết là mỗi ngày chỉ kiếm được độ hai hào hoặc kém hơn : Tuấn bao giờ cũng đưa gấp đôi số tiền công của chủ.

Thực là một cách giúp nhau kín đáo, âu-yếm của một cặp tình nhân. Nhưng không, đối với Chi, Tuấn chỉ coi như một người bạn, bạn chơn mà Chi cũng chỉ coi chàng là ân nhân đáng kính, đáng phục mà thôi.

Vì vậy « túp lều tranh » thêm một người đàn bà nữa lại trở nên vui vẻ hơn xưa.

Ngoài công việc hàng ngày, cả ba đều ham đọc sách. Chẳng có tờ báo nào hay mà Tuấn không mua, chẳng có một cuốn sách nào được các nhà phê-bình ca-tụng là Yến không gửi tiền đặt trước. Cả ba đều là văn-sĩ cả, nghĩa là cùng mắc một chứng bệnh : bệnh viết văn. Được cái, viết xong, các nhà văn-sĩ chỉ xé đi hoặc để những hôm mưa dầm đem ra ngâm chơi, chứ không có can-đảm gửi đăng báo.

III

Đang lúc mọi người đều sống vui vẻ như những người vô tư lự thì bỗng một hôm có khách ở Hanoi về chơi.

Hôm ấy, một buổi chiều giữa thu...

Trước khi vào nhà, khách còn dạo quanh vườn để ngắm những cây xanh tốt. Đứng bên gốc nhãn già, khách đang tay hút gió, bỗng chợt nom thấy Chi ngồi thêu bên cửa sổ.

Trong buồng tối, bên ngoài bóng râm, ở giữa khoảng tranh tối, tranh sáng ấy, khách thấy hình ảnh Chi như in trên một bức lụa màu đen cực mỏng. Mà bàn tay trắng nõn của nàng đưa lên đưa xuống, làm cho bức tranh mỹ-nhân ngồi thêu đó thêm phần hoạt động.

Người thiếu-niên đang dăm-dăm ngắm nghía, cố thu vào trong cặp mắt bức tranh tuyệt hảo, thì nàng bỗng chợt ngẩng lên. Bàng-hoàng vì cái nhan sắc diễm lệ của người thiếu-phụ, khách bẽn-lẽn ngả mũ chào rồi đến gần cửa sổ :

- Thừa cô, anh Tuấn tôi có nhà không ạ ?
- Dạ (Chi khẽ đáp) anh ấy đi chơi chưa về.
- Cô Yền ?

- Chị tôi đi chợ.

Rồi lặng yên một lát, Chi dịu dàng hỏi :

- Có phải ông là ông đốc Lương ở Hanoi không ạ.

Khách mỉm cười đáp :

- Vâng, sao cô biết ?

Chi cúi mặt xuống khung thêu se sẽ trả lời :

- Anh Tuấn thường nhắc đến ông luôn !

Lương cười :

- Còn tôi, tôi cũng biết cô là cô Chi vì anh Tuấn cũng có viết thư nói chuyện.

Nhưng lạnh lùng Chi nói lảng :

- Mời ông vào trong nhà.

Sau một tiếng vâng, Lương vờ dạo quanh vườn, kỳ thực hai mắt vẫn không rời cái cửa sổ Chi ngồi thêu. Cái nhan sắc diễm-lệ của nàng gọn nét buồn thương làm cho Lương say sưa như ngắm cảnh u-sầu, thanh tĩnh.

Chàng nghĩ thầm : « Đáng thương ! Con người đẹp như thế mà bị quân độc ác nó lừa. Trời ! Giá như ta...

Sao ta chẳng được ở địa-vị anh chàng họ Sở ấy mà nâng-niu chiều-chuộng đóa hoa này ! »

Lời tự-nhủ văn-hoa ấy, Lương nghe thấm-thía đến tận đáy lòng. Nhưng không biết tại sao chàng lại lắc đầu như chán-nản ?

- Đây là cấm phòng, không được ngó vào, quan Đốc ạ !

Tiếng ai nói làm cho chàng thiếu niên tỉnh giấc mơ. Lương quay lại thấy Yên nhìn mình mà cười thì cũng gượng cười theo :

- Cô đi chợ về ?

- Vâng, anh mới sang chơi ? Anh ở đây ăn cơm với chúng em nhé. Anh vào trong nhà đi.

Lương lặng-lẽ theo Yên vào phòng khách rồi táy máy đến chỗ Chi thêu thì, không biết cố ý hay vô tình, nàng bỗng vùng đứng dậy đi xuống bếp.

Cái cử chỉ khiếm-nhã ấy làm cho Lương ngượng quá. Chàng thở dài nằm lăn xuống ghế xích-đu nét mặt ngao ngán.

Một giờ sau, Tuấn đi chơi về. Đôi bạn thiết chào nhau bằng một nụ cười. Tuấn hỏi :

- Anh mới sang ?

- Ừ, sang thăm bệnh một bà cụ ở bên này. Mấy tháng nay bận quá chẳng lúc nào sang thăm anh được, buồn quá !

Nghe giọng nói dịu-dàng của bạn, Tuấn hơi lấy làm lạ, vì ít khi Lương lại đứng đắn như vậy. Chàng mỉm cười bảo bạn :

- Có một việc quan hệ phải nhờ đến tay quan đốc mới xong đây !

Lương chừng mắt nhìn, sẽ hỏi :

- Việc gì mà bí-mật thế ?

- Thôi chả nói nữa !

Lương bữu môi chế nhạo :

- Ê ! hay không.

Tuấn ngần-ngừ một lúc rồi áp ứng :

- Việc... Chi ấy mà.

Lương bỗng vỗ tay cười rộ, nhưng lại im bật, nhón-nhác nhìn ra sân như sợ có người nghe thấy tiếng cười mỉa-mai của mình đối với người con gái khốn-nạn.

Làm thầy thuốc, Lương còn lạ gì việc hộ-sinh, nhưng không hiểu tại sao lúc này chàng thấy ngập-ngừng e-lệ.

- Thế nào ? Quan Đốc có thuận không ?

- Khỉ, đùa mãi, ở bên này cũng được chứ sao ?

Lúc ấy, thằng nhỏ đã bung com lên buồng ăn. Yên mời :

- Nào mời các anh các chị ra chén đi cho.

Lương cau mặt nói đùa :

- Ai khiến cô mời đây ? Thực rõ khéo vô-duyên !

- Đã đành ! nhưng chị Chi em hẳn là người có duyên !

Nói xong nàng cười rộ khiến Lương lo-lắng tưởng cô em ranh mãnh đã nghi-ngờ rồi, sợ Yên tưởng mình mỉa-mai, chàng nói chữa :

- Yên có duyên ngầm thôi.

Chàng lại toan pha trò nữa, nhưng đưa mắt nhìn Chi thấy nàng có ý lạnh lùng với những câu bông-lon nên bỗng sinh ngượng, ngồi im thín thít. Tuấn nói :

- Nào ăn đi ! Trong khi ăn, cấm nói chuyện.

Khi đã rót rượu xong, Yên đứng dậy mời :

- Em xin nâng cốc uống mừng anh.

- Không dám.

Tiệc thay những lời bốn cột, chào mời kia lại chẳng ở miệng con người nhan sắc ; Lương nghe thấy nhạt nhẽo vô cùng. Cho hay cái nét tốt của người đàn-bà chỉ khiến ta kính nể mà thôi.

Tuy đồ ăn thanh-đạm, nhưng Lương ăn rất ngon miệng. Ngồi bên Chi, chàng cảm thấy một môi vui nhẹ-nhàng, man-mác. Nhất là lúc nàng sới cơm đưa cho, chàng cảm động bẽn-lẽn, thẹn thùng.

Món ăn trắng miệng là một đĩa đào mới hái ở trước sân. Táy máy nhìn hai cô chủ gọt vỏ, Lương mỉm cười : chàng so sánh má hồng hồng với má Chi, má xanh với má Yến : gương mặt hồng-hào bên cạnh màu da tai tái lại càng thêm tươi.

Nhưng đang cười nói vui vẻ, Chi bỗng đứng dậy sang buồng bên cạnh khiến Lương buồn thiu. Hồi lâu chợt nghĩ ra một kế để gần nàng, chàng đứng dậy áp-úng :

- Nóng quá ! Ra ngồi góc nhả cho mát đi. Rồi không đợi để bạn bằng lòng hay không, chàng đã hai tay xách hai cái ghế mang ra vườn.

Cây cối về chiều ủ rũ... Không một hơi gió mát.

Không một tiếng chim kêu. Duy, trên mặt đất sấm, mấy tia nắng vàng nhạt in hình lốm đốm.

Sự yên tĩnh trong vườn bỗng nhiên reo vào tâm trí Lương những mối buồn u-uất. Chàng lim dim cặp mắt nhìn theo khói thuốc nhè-nhẹ bay trên không, rồi thở dài bảo bạn :

- Sống an-nhàn ở một nơi tĩnh mịch như anh thế này thực là sung-sướng.

Thấy bạn không đáp lời, chàng lại tiếp :

- Giá những đêm trăng trong gió mát mà được ngồi dưới gốc nhãn này mà tình tự thì sung-sướng biết chừng nào !

Câu sau, chàng nói to lên cốt để Chi nghe tiếng. Nhưng - ôi mai mỉa. Lúc quay lại nhìn vào cửa sổ thì chàng nào thấy bóng ai đâu. Nàng, vì chệnh choáng hơi men, đã bỏ đi nằm từ lâu.

Tình cảnh ấy làm cho Lương chán nản tuyệt vọng. Chàng ngồi tựa lưng vào ghế, ngửa mặt lên trời mà ngáp dài, ngáp ngắn. Tính bốn cột của Yên, vẻ mặt lạnh-lùng của Chi và thái độ mô-phạm của bạn lúc nào cũng như trên cột chàng. Nghĩ đến, Lương càng thêm ngao ngán. Chàng ngậm ngùi :

- Tôi như anh, tôi chẳng để Chi phải làm lưng vát-vả như thế.

Tuấn so vai đáp :

- Mình có lòng tốt với người ta để người ta không tự cao với mình ! Phải chiều tính tự-ái của người ta mới được chứ.

Một lúc sau, Tuấn vì mỏi mệt đã cáo đi nằm, mà Lương vẫn thần thờ trong vườn vắng. Chàng đi qua đi lại trước cửa sổ, Chi vẫn ngồi thêu, nhưng hai cánh sơn nâu vẫn khép chặt chẳng cho chàng nhìn giai-nhân trong chốc lát.

Trời đã sâm-sâm tối...

Lương thấy mọi người đều như hững hờ lãnh-đạm với mình thì tưởng như bị họ coi khinh. Tiếng còi xe hơi văng-vẳng bỗng nhắc chàng nhớ đến giờ về Hanoi. Ngậm ngùi, chàng thở ra một hơi thực mạnh rồi lẳng-lặng đi ra ngoài ngõ.

Nhưng mười phút sau, không biết tại sao chàng lại quay về. Thì, lạ sao, ánh đèn ở trong nhà đã chiếu ra ngoài cửa sổ trước sân. Hồi hộp, Lương rón-rén đến gần cửa sổ để ngó vào trong thì một cảnh xum họp dịu-dàng bày ra trước mắt.

Trên cái giá đóng vào tường, chiếc đèn măng-sông phủ rua xanh tỏa làn ánh-sáng trong phon-phót. Một bên Tuấn ngồi đăm-đăm đọc sách, một bên, Chi lúi-húi thêu. Còn Yến đang đứng vót tăm cạnh bàn.

Cảnh tằm thường ấy, Lương ngắm mãi không thôi... Chàng lại lắng tai nghe tiếng dun, dế rì-rì dưới cỏ. Tiếng côn-trùng như than-vãn bỗng reo vào lòng người cô-độc những cảm-giác tê-mê...

IV

Buổi chiều hôm ấy, không khí nặng-nề như ngân hơi nước. Trời tối sầm. Những đám mây đen trông gần ta hơn. Gió trước còn hiu-hiu mát-mẻ; sau bỗng ào ào kéo đến như tiếng thác chảy nghe tận đằng xa.

Đến nửa đêm, thì bốn phương trời đều như có gió nổi lên, hợp thành những luồng mạnh góm-ghê. Thỉnh thoảng luồng đông-nam gặp luồng đông-bắc, rập nhau, rồi quay-cuồng vật-lộn, như giận dữ, như hò-reo. Một lúc lại bằng đi như trời đang mưa to bỗng tạnh.

Gió lại im như trôn đầu mất. Rồi đột-nhiên lại âm-âm kéo đến rất mau, chốc chốc lại rít lên những tiếng ghê-sợ trên các ngọn cây. Nhờ cơ hội, những hạt mưa nặng trĩu cũng rào-rào đập vào mái ngói vào lá cây như sóng vỗ. Vạn vật đều như sụp đổ dưới cơn bão loạn-cuồng.

Bỗng một luồng gió giật bóc mấy viên ngói ném xuống sân kêu loảng-xoảng. Chi rùng mình ngồi nép vào cạnh Yển :

- Bão to lắm ! không khéo đổ nhà mất.

Yển cũng nơm nớp lo sợ, nhón nhác nhìn anh. Nhưng lạnh lùng, Tuấn vẫn ngồi, lặng im hút thuốc lá hình như không thèm để ý đến cơn bão kinh thiên động địa. Khi

điều thuốc đã tàn, chàng mới sẽ bảo em :

- Trong lúc mưa gió thế này chẳng biết những người không nhà, không cửa họ trú-ẩn vào đâu ? Ta thử tưởng tượng xem cái cảnh người lỡ bước, tay bế con thơ đang lầm lội ở dọc đường tìm chỗ trú chân. Nước mắt lẫn nước mưa, khóc than đói rét.

Nhưng, cơn giông tố phũ-phàng nào có nghĩ chi đến cảnh khổ của loài người. Gió vẫn ào ào thổi mạnh, mưa vẫn đập vào mái nhà như sóng vỗ. Nghe tiếng gió rít mưa rào mà rung mình sởn óc, tưởng như trăm nghìn oan-hồn đang thi nhau kêu khóc.

Mãi đến sáng hôm sau bão mới ngớt. Chi mở cửa trông ra sân thì một cảnh tang-thương bày ra trước mắt. Cây nào cây nấy, cành lá sác-sơ ; lá rụng đầy vườn. Góc búi đào bên bể nước bật rễ lên nằm ngang trên mặt đất, quả lăn lóc khắp sân. Cây nhãn ở đầu hồi cũng bị tước làm hai mảnh.

Nhìn cảnh vườn tan-nát, Chi ngậm-ngùi :

- Đây, mới có một đêm mưa bão.

Phải, chỉ có một đêm mưa bão mà thân Chi phải ngã nghiêng. Ngày nay mưa tạnh bão tan, đứng trước cảnh hoang tàn như thân thể, nàng thấy mình không khác gì những cây kia gãy nát rồi đến khi hồi-phục lại phải

chống với cơn giông-tổ phủ-phàng.

Là vì, ngày nay lại có người yêu Chi !

Sau hôm ở chơi với bạn, Lương thường luôn luôn sang Bắc, mà lần nào chàng cũng chỉ đứng sau bờ rào để nhìn Chi ngồi thêu bên cửa sổ một lúc, rồi lại vui vẻ trở về.

Hôm nay, theo lệ-thường, chàng cũng chịu khó sang thăm, nhưng lần này ra mặt chứ không thăm vụng như những hôm xưa.

Chi và Yến đang lúi húi nhặt bưởi rụng thấy Lương vào thì đều quay lại, ngạc nhiên nói : - Kìa quan Đốc !

Rồi dịu dàng, Chi tiếp :

- Mưa gió thế này mà ông cũng chịu khó sang.

Lương cười :

- Ấy chỉ vì có bão tôi mới sang xem bên này có việc gì không. Ở Hanoi có mấy nhà đổ chết người, tôi sợ quá!

Yến reo lên :

- May mà nhà ta không đổ. Nếu bây giờ chị em mình chết bẹp thì anh Lương lại khổ chán.

Nói xong nàng cười rộ khiến Chi cũng cười theo. Lương nghĩ thầm : « Ừ mà nếu em bị nạn thì ta đau đớn biết chừng nào. Em ! anh đã vì em mà phải lặn-lội, chẳng quản gió mưa, chẳng hay em có hiểu cho nỗi khổ tâm này không, em ? »

Ngẫm nghĩ, chàng tùm tùm cười rồi lững-thững đi vào phòng khách. Yền theo sau tò mò hỏi :

- Anh đắc-trí gì mà cười thế ?
- Tôi cười cô nhìn trộm tôi đấy ! Xấu lắm.
- Sao anh biết là em nhìn anh ?
- Hình như thế thì phải.

Thấy hai người đùa bỡn với nhau như trẻ con, Chi ngoảnh ra sân căn môi nhin cười. Nhưng nàng cũng như lây cái tinh vui-vẻ của Lương nên bỗng quay lại cười nụ, bảo chàng :

- Cái gì ông biết hẳn hãy nói có được không ?

Nghe lời trách âu-yếm, Lương sung-sướng nhủ thầm : « Cứ mỗi ngày được nghe một lời của em, ta cũng đủ nghị lực mà làm việc rồi. » Nghĩ vậy, chàng lại đưa mắt nhìn Chi. Thấy nàng đang ghé vào tai bạn mà thì thầm có vẻ kín-đáo lắm, chàng đỏ mặt, tưởng chế riều mình. Nhưng không, hai chị em chỉ bàn nhau đãi khách một

quả bưởi chua.

Chi nói :

- Chị xuống bếp lấy muối ớt để em bỏ cho. Ngồi tựa cằm vào lưng ghế, Lương táy máy nhìn bàn tay trắng nuột của nàng in trên vỏ bưởi xanh, trong lòng vui thích.

Chàng âu-yếm nói :

- Ăn bưởi chua chấm muối ớt với các cô có lẽ thú hơn ăn tiệc.

Vừa nói buông miệng, Chi bỗng kêu lên vì con dao vấp phải tay. Nàng nhăn mặt bóp ngón tay bị đứt ra chiều đau đớn lăm. Lương vội-vàng rút cuốn băng trong túi ra buộc cho nàng. Xưa nay mó vào da thịt đàn bà, Lương cũng dừng dừng như cầm một côn trùng để mổ sẻ. Thế mà không, lúc đụng vào tay Chi, toàn thân chàng ròn rợn, hình như cái hơi mát mẻ của mỹ-nhân đã truyền vào cái giây thần kinh, mạch máu. Hơn nữa, thấy nàng để im cho buộc, chàng lại yên trí rằng nàng cũng một lòng, có biết đâu chỉ vì lâu nay sống trong cảnh đời lặng lẽ, nàng vẫn khao khát sự an-ủi, vỗ về nên mới... Nhưng sự nhớ ra, nàng rút tay lại rồi bẽn lễn trách :

- Tại ông đấy nhé !

Lương cũng sượng sùng đáp :

- Vàng, thôi tôi xin lỗi.

Khi Yến đã mang muối ớt lên, Lương ăn luôn ba, bốn múi rất ngon lành. Còn thừa bao nhiêu chàng nhặt bỏ cả vào túi, nói khôi hài :

- Thày lang đi ăn cỗ chẳng lẽ lại không lấy phần !
Thôi hai cô bằng lòng vậy, tôi về đây. Yến nài :

- Anh hãy ngồi chơi thong thả, đi đâu mà vội !

- Khốn nhưng người ta còn chờ mình ở bệnh viện kia.
Nếu ở chơi lâu được thì còn nói gì.

Chi cũng trông ra ngoài, tỏ ý thương hại :

- Trời mưa gió thế này mà phải về Hanoi !

Lương cười :

- Nếu hôm nào sang chơi mà cũng được ăn bữa như hôm nay thì đến bão đổ đình cũng chẳng ngại.

Chiều hôm sau giờ đã quang, gió đã ngớt, Chi, Yến giúp thằng nhỏ, dọn vườn xong thì Tuấn cũng ở trường về. Nhưng khác hẳn với ngày thường, chàng có vẻ âu sầu mệt nhọc. Cát sách và cởi áo xong, chàng nằm lăn ngay xuống giường, chẳng tươi cười nói chuyện với hai em.

Từ ngày ở nhà bạn đến nay, lần này là lần đầu, Chi thấy Tuấn buồn. Vì đâu ? Nàng nào có thể biết được. Nhưng tối hôm ấy, khi đã lên đèn, Tuấn bỗng lại vui vẻ như thường. Chi ngồi thêu được một lúc, thì chàng dứt ở trong túi ra một tờ giấy gấp tư rồi để lên trên bức lụa :

- Đây cô xem.

Chi hơi ngạc nhiên, lặng lẽ mở ra đọc :

Anh Tuấn,

Khô lắm bạn ạ ! Tôi thực không ngờ rằng ngày nay tôi lại phải sa chân vào vòng tình ái, tôi ngồi viết bức thư này cho anh mà trong lòng chứa chan hoài cảm. Đêm đã khuya rồi.

Từ ngày Lan chết đi tới nay thấm thoát đã năm năm. Trong năm năm bị sự hối hận dày vò, tôi đã hồ quên, nào ngờ đâu ngày nay Lan lại trở về dương thế. Lan tức là Chi đó bạn ạ.

Ồi ! ở đời sao lại có sự khất khe nhường ấy. Không biết ai khéo nặn Chi mà giống Lan của tôi như thế ! cũng cặp mắt mơ màng, cũng đôi môi vạch thẳng.

Anh Tuấn ơi, chắc anh cũng biết rằng ngày xưa Lan đã vì tôi mà chết ! Tôi đau đớn vì Lan bao nhiêu thì lại muốn chóng quên đi bấy nhiêu. Vì kẻ âm, người dương

tôi làm thế nào mà chuộc được sự lỗi lầm.

Mà có lẽ cũng bởi quá thương người vợ khuất, nên lần đầu tôi trông thấy Chi tôi mới bàng hoàng ngây ngất, tưởng như cuộc đời mình đang sống đều là mộng cả, phải chăng là Lan lại hồi dương để người chồng khốn khổ này được chuộc những tội lỗi xưa !

Vẫn biết rằng ông trời éo le sinh ra tôi chẳng phải để được may mắn về ái tình, cho đến gửi giang-hồ cũng vậy vì cái lẽ rất đau đớn : tôi xấu. Nhưng anh ơi ! Người tôi xấu nhưng nét tôi tốt, tưởng một người như Chi cũng chẳng còn câu nệ. Nếu nàng ưng, tôi thề sẽ không nghĩ đến dĩ vãng của nàng...

Tiếng gọi của sự thương yêu đầy vẻ nồng nàn tha thiết ấy đã chẳng làm cho Chi mảy may cảm động, thẹn thùng mà lại khiến nàng căm tức. Xưa kia Tú chả từng nói với nàng những lời tha thiết như vậy đó ư ? Nào ngờ... Hồi tưởng lại cuộc ân ái chưa cay, Chi nhếch mép cười, tự nhủ :

« Tôi còn lạ gì các ông nữa. Miệng thì nói toàn những câu đường mật, tưởng chân thật, xâu sa lắm, kỳ thực chẳng có mục đích gì khác hơn là sự ích kỷ : hưởng độc quyền trong chốc lát hoặc năm ba tháng rồi thôi. »

Tuấn thấy nàng có vẻ suy nghĩ, vội hỏi :

- Thế nào, cô có...

Thì như cảm tức nàng cười gằn :

- Được, để em nghĩ xem.

Rồi nàng cúi gầm mặt xuống lẩm bẩm một mình :
«Hỡi bọn đàn ông bạc ác, ta thề sẽ làm cho mi điêu
đứng mới trả được thù này ! »

V

Hai hôm sau, khi đã tiếp được thư phúc đáp, - vì trong bức thư gửi cho Tuấn, chàng có dặn bạn trả lời ngay cho biết thái độ của Chi, - Lương lại đến « túp lều tranh ».

Vì năng qua lại nên chàng đã nhớ được những giờ mà Yên đi vắng. Chàng chủ ý muốn được gặp Chi trong trường hợp ấy vì muốn nói chuyện riêng với nàng.

Vào đến sân, thoáng thấy bóng nàng ngồi sau cửa sổ, lòng người thiếu niên bỗng rộn rã lạ thường. Chàng sượng sùng đứng nấp vào góc cau để toan tránh mặt, nhưng thấy Chi đã ngẩng lên trông, chàng đành thờ thẩn bước vào như một cái máy.

Nhưng, chỉ qua cái giây phút hồi hộp đầu tiên là Lương lại trấn tĩnh được ngay. Chàng lặng lẽ đến chỗ Chi ngồi, cố lấy giọng tự nhiên hỏi :

- Thừa cô ngồi chơi !

Chi mỉm cười sẽ nhắc :

- Ngồi thôi chứ ạ !

Rồi, không đề cho Lương nói khơi mào nàng thông thả đáp :

- Thưa ông, chắc hôm nay ông sang bên này là định hỏi tôi về bức thư hôm nọ. Nếu thế, tôi xin vui lòng trả lời ông.

Câu nói đột ngột, sòng sượng bỗng làm cho Lương phải bồi hồi. Chàng thực không ngờ rằng Chi lại tự nhiên như thế.

Mà giọng nói khô khan, lưu loát của Chi đủ tỏ là nàng đã rắp tâm làm cho Lương phải đầy đọa để trả thù xưa. Nhưng khách ái tình nào biết được lòng nham hiểm của bạn nữ lưu. Chàng thấy Chi nói trúng ý thì cảm động, im thin thít.

Chi lại hỏi :

- Thưa ông, có phải như thế không ạ ?

Lương gượng cười :

- Vâng quả thế ! Cô thực là người cao đoán.

Rồi chàng bẽn lễn tiếp :

- Lòng anh, em đã rõ, còn em, em nghĩ sao ?

Chi dừng kim khâu, thở thẽ đáp :

- Thưa ông, em thực khó nghĩ quá. Hẳn ông cũng đã biết là em bị người ta lừa dối một cách đáng thương. Ấy

cũng vì thế mà em sinh bụng nghi ngờ...

Thưa ông, như vậy em không thể nào tin lời ông được: khẩu thuyết vô bằng !

Lương sẽ cất tiếng dịu dàng :

- Thì cô thử thí nghiệm xem sao.

- Vâng, tôi cũng định... (Chi ngược mắt nhìn Lương, miệng tùm tùm cười). Nhưng thử lòng nhau có nhiều cách, biết ông có ưng để em thí nghiệm như ý em không?

Lương đã hết then nên quả quyết đáp :

- Anh rất vui lòng, mà dù em có thử bằng cách nào anh cũng thuận.

Chi cười :

- Vâng nếu thế thì... Xin lỗi ông, người ta đối với nhau mà lấy tình chân thật thì bao giờ vẫn hơn. Em nghi ngờ cho lòng tốt của ông thực cũng là sự bất đắc dĩ, xin ông lượng thứ cho. Người ta bao giờ cũng chỉ nhẹ dạ một lần thôi.

Nếu quả ông thực lòng, thì trước hết phải hứa với em. Điều thứ nhất : Sau ba năm thí nghiệm, nếu em hết nghi ngờ em sẽ vui lòng !... Điều thứ hai : Ông phải đem cả gia tài ra bảo đảm cho lời hứa đó...

Nói đến đây Chi bỗng im bật, vì nàng nhận thấy lời mình vừa thốt ra có vẻ tuồng. Nàng tưởng Lương sẽ cho mình là dở hơi, lỗ lĩnh, nhưng không, trái lại, chàng vẫn vui vẻ như thường.

- Có thể thôi, em ? Nếu vậy, anh xin đem danh dự ra hứa với em như thế... dù phải xông pha vào chỗ hiểm nghèo để được lòng em, anh cũng chẳng ngại chút nào.

Nghe lời thiết tha, Chi mỉm cười chế riễu. Nàng cố lấy giọng âu-yếm :

- Cảm ơn ông, nếu được như vậy thì ông thực đáng cho em kính phục. Em sẽ vui lòng về ở...

Lương cảm động se sẽ nói :

- Thế bao giờ em sang ?

Chi đứng dậy ngẫm nghĩ một lúc :

- Sáng mai, cũng giờ này anh mang xe hơi sang đón em. Bây giờ em còn phải làm xong bức thêu dở này và thu xếp công việc.

Đêm hôm ấy, khi mọi người đã ngủ yên, nàng rón-rén chỗi dậy, đến bàn học của Tuấn viết vội cho chàng mấy lời từ biệt :

Thưa anh,

« Nhờ anh giúp đỡ cho trong mấy tháng giời, em đội ơn anh nhiều lắm. Em thực phục lòng anh cư xử.

« Nhưng nay em tự nghĩ nếu đời em cứ như thế này mãi thì vô nghĩa quá. Lẽ tất nhiên là em phải tìm lấy con đường có nghĩa hơn để mà đi,

« Em xin nói ngay rằng em đã bằng lòng về làm bạn với anh Lương, vì anh ấy quả thực là người quân tử.

« Như vậy có lẽ anh đã khinh em rồi. Nhưng anh ơi, anh khinh em cũng xin chịu, nếu anh rộng lòng tha thứ cho em, em rất cảm ơn. »

Em anh

CHI

Viết xong mấy câu đó, Chi thở dài tự nhủ : Chẳng biết anh có thấu cho nỗi khổ lòng của em không ? Hay anh lại tin lời em là thật ? »

Sáng hôm sau, Yến vừa đi chợ khỏi thì Lương đã vào đón tình nhân. Thấy nàng như có ý chờ đợi, chàng mỉm cười bên lên. Nhưng không do dự, Chi gọi thằng nhỏ lên coi nhà rồi tức khắc đi ngay. Lương tuy ngượng vì sự sỗ-sàng ấy nhưng cũng lặng lẽ theo sau như một cái máy.

Mấy bác thợ thêu đứng nói chuyện với nhau trong sân đình thấy hai người đi qua thì chỉ trỏ, bàn tán, khiến Lương xấu hổ mặt đỏ bừng mà Chi vẫn điềm nhiên đi bên cạnh chàng như đối với người chồng chính thức.

Từ ngày vào ở trong làng Niềm đến nay, nàng ít ra khỏi ngõ nên họ giương mắt nhìn « vợ theo ông giáo ». Lại thấy đi với người bạn vẫn năng qua lại nhà Tuấn, họ thì thảo :

- Ấy chết ! họ dắt nhau đi đâu thế này ! kìa họ cùng ngồi ở đằng sau ô tô mà ọ ! Rồi họ vỗ tay cười vang.

Nhưng tiếng xe mở máy rầm rầm át hẳn tiếng cười chế riếu.

Một lúc sau, Chi đã đi xa « túp lều tranh », nơi nàng trú ẩn bấy nay, nàng đưa mắt nhìn Lương thấy chàng có dáng buồn bã thì mỉm cười sẽ hỏi :

- Anh sao thế

Lương thở dài :

- Phiền quá em ạ, anh chưa kịp nói gì với anh Tuấn.

- Em đã nói với anh ấy rồi.

- Thực không ? Em chỉ được cái hay chế riếu.

- Lại chẳng thực ! Ai đòi, mình bỏ nhà người ta để đi chỗ khác lại không có thư từ biệt bao giờ ; anh cứ yên tâm.

Nghe Chi nói, Lương mới hết lo. Nhưng từ đó hai người ngồi lặng thinh bên cạnh nhau, trong lòng vẫn vương những nỗi lo buồn.

Một lúc sau chiếc xe hòm lịch sự của Lương đã đỗ ở trước nhà lâu. Chi giật mình nhón nhác :

- Nhà anh đây à ?

Bây giờ Lương mới thấy trong lòng vững chãi. Chàng vội vã bước xuống xe rồi tươi cười đưa tay cho người bạn gái. Không e lệ, nàng cầm tay Lương nhảy xuống xe một cách nhẹ nhàng. Vừa đi vừa ngắm tòa nhà đồ sộ, cây cối hoa cỏ tốt tươi, Chi tự lấy làm vui thích vì tưởng mình sẽ được phá phách hả lòng. Tươi cười nàng hỏi :

- Anh giàu lắm nhỉ ? Người nào tốt phúc mới được làm vợ anh.

Lương cảm động nhìn nàng, âu yếm đáp :

- Đã đành rằng thế nhưng đem cả gia tài, tính mệnh ra đổi lấy em, anh cũng còn e không đủ...

Câu nói thiết tha chẳng làm cho Chi mấy may cảm động. Nàng cảm thấy một sự nịnh hót đáng khinh. Nhưng

nàng cũng vờ hớn hởi, cùng Lương dạo quanh nhà. Gặp vật gì đẹp nàng cũng lau-chau hỏi, khiến Lương thích chí luôn luôn mỉm cười. Khi vào buồng khách, thấy hai chiếc ảnh lớn treo trên tường. Chi đoán là thầy me Lương nên dịu dàng hỏi :

- Thầy me đây à ?

Cảm động, Lương đáp :

- Vâng, thầy me đây.

Các cụ bây giờ ở đâu ?

- Mất rồi.

Biết vậy, Chi lại mừng thầm : hẳn không ai ngăn trở công việc của mình nữa.

Suốt ngày hôm ấy Lương không lên bệnh viện chỉ ở nhà xoắn suốt bên nàng. Tối đến, Lương lại giắt nàng lên thăm bệnh-viện rồi vào hiệu vải mua mấy thức hàng tơ lụa và phấn sáp, nước hoa. Muốn Lương phải tiêu một số tiền lớn nàng chọn những thứ thượng hạng.

Về nhà, Chi mới đem những đồ trang sức ra đeo và thaạ phần. Xong nàng quay lại nhìn Lương nũng nịu :

- Em có đẹp không anh ?

Thì Lương thở dài như mê man :

- Em đẹp lắm !

Chi lại tươi cười :

- À ra em đẹp lắm kia đây ! Nhưng anh có thật lòng đối với lời hứa hôm qua không ?

Lương không bối rối chút nào, bình tĩnh đáp :

- Anh đã bảo : em muốn thế nào anh cũng xin ưng theo, em còn phải hỏi gì nữa !

- Anh thực là người quân tử. Bây giờ em ra cái chương trình như thế này : ban ngày anh được tự do ở bên em, nhưng tối đến anh phải nghỉ ở bệnh viện, anh bằng lòng vậy nhé !

- Xin vâng.

Nói đoạn, Lương gọi hai tên đầy tớ lên trình diện và căn dặn chúng phải hầu hạ nàng cho tử tế. Xong chàng từ biệt Chi.

Lặng lẽ lên buồng ngủ, Chi bỗng cảm thấy hết nỗi hiu quạnh canh trường. Trong tâm trí nàng phảng-phất bao sự lo ngại, hồ nghi không đầu mối...

VI

Nàng nào phải là người đã trải việc đời mà biết nghĩ đến sự khó khăn của một việc dự định mà biết đắn-đo, nghĩ chín rồi mới thực hành.

Người còn trong tuổi mơ mộng đối với việc đời bao giờ cũng vậy, họ chỉ nghĩ đến cái kết quả hay của việc sắp làm.

Song cũng vì tiêm nhiễm những sự hành động, « nên thơ » của nhân vật trong tiểu thuyết nên nàng mới sinh ra nghĩ quẩn, thấy một người thiếu phụ trẻ trung đóng vai tình nhân giả dối để đầy đọa kẻ thù, sự báo oán thực là khéo léo gớm ghê, nàng cũng muốn theo gương đó để trả thù xưa ! Nhưng đến lúc lâm trong cảnh ấy, nàng mới biết là nguy hiểm. Chỉ được hôm đầu, bỗng nhiên nàng sinh ra lo sợ, vắn vơ và chán nản. Nàng biết đâu là người thẳng thắn như nàng mà có ý làm những việc éo le, trái với lương tâm thì không bao giờ thành được, rồi nàng luôn luôn tự hỏi : Lương làm gì nên tội ?

Nàng đã nhận thấy sự vô lý của nàng, nhưng cố tìm lời chống chế để che đậy « nhược điểm » của mình : « Dầu sao đàn-ông cũng là giống bạc tình ». Tuy Lương không làm cho ta khổ sở nhưng biết đâu chàng lại không lừa dối một người khác !

Vì không biết xử trí ra sao nên Chi sinh ra bối rối lo ngại. Lắm lúc nàng đối với Lương rất nhã nhặn, nhưng lắm lúc lại tàn tệ đến điều.

Một hôm, đang khi buồn bực, nàng lững thững đi chơi phố. Đến một ngã ba nọ thấy một đám đông người đứng xúm xít trên bờ hè, nàng tò mò ngó vào xem, thấy một người đàn ông mặt hốc hác, quần áo tả tơi, ngồi bệt xuống hè. Ngược mắt lên nhìn người thiếu phụ, anh ta nhón nhác một lúc, rồi bỗng nhiên cất tiếng cười khanh khách.

Ngay lúc ấy một người cảnh sát đến đuổi những người đứng xem và bắt thẳng điên đi chỗ khác.

Một bà lão đi gần Chi nhân dịp ấy kể cho nàng nghe cái lai-lịch mập mờ của hắn :

- Anh ta trước là một phú ông ở tỉnh nọ, gia tài có đến vài vạn, chỉ vì mê một con ả đầu rồi bị nó lừa hết cả cơ-nghiệp nên mới tiếc mà hóa rồ. Nghĩ thực đáng thương !

Chi hỏi :

- Sao người ta không bắt nó vào nhà điên ?

Bà lão đáp :

- Ấy tuy ngày nào cũng đi lang thang khắp phố, nhưng

anh ta nói rất khôn, cho nên đã bị bắt mấy lần lại được thả ra.

Rồi bà kết luận giọng nói có vẻ thương đời :

- Ở đời sao lại có lắm người độc ác thế nhỉ ! Thực là loài rắn độc hại người.

Câu nói xót xa của bà cụ, bỗng làm cho Chi tỉnh ngộ. Nàng vừa lững thững về nhà vừa tự nhủ : : « Phải, ta cũng là một thứ rắn độc hại người ! »

Hôm ấy Lương ở bệnh viện về, thấy nàng ngồi thờ người nghĩ ngợi thì đến gần âu-yếm hỏi :

- Em sao thế ? Độ này em xanh lắm. Chắc em có điều gì đau anh ?

Chi lặng thinh không đáp nghĩ thầm : « Trời ! Sao ta không gặp những thằng bạc ác ! Lương đối với ta tử tế như vậy ; ta biết xử trí làm sao bây giờ. »

Rồi thấy Lương rầu-rầu nét mặt, nàng động lòng thương hại, muốn đứng lên mà cầm tay xin lỗi. Nhưng chợt nghĩ đến nông nỗi đáng cay, nàng lại đổi tình thương ra lòng oán-ghét. Vì đâu mà thân nàng lại phải điêu đứng như thế này ? Phải chăng là bởi Lương luyện ái nàng. Mà ai lại, đường đường một ông bác sĩ mà lại để cho người đàn bà sai khiến như một tên nô-lệ

như thế. Hơn nữa, thân nàng nào có trong sạch gì cho cam ; cái kết quả của tấm ái tình ô uế, nàng còn mang trong bụng, hàng ngày Lương vẫn trông thấy mà sao lại không khinh bỉ chán-trường ?

Chi đã mang lụy vì tình, nhưng nàng nào có thể hiểu được những nguyên nhân khe khắt của tình yêu cao thượng. Lương yêu nàng mà nàng lại không yêu Lương. Mà lòng thù hận vô-lý cũng dần dần phai nhạt khiến nàng lúc nào cũng băn khoăn khắc-khoải.

Nàng đã bắt đầu hối-hận...

Chi luôn luôn tự mắng là lố lăng ngu-dại, bỗng dưng đem thân vào hang hổ để ngày nay phải khổ-sở một đời. Chi lại nhớ tiếc những ngày êm đẹp ở « túp lều tranh ».

Đã lâu nay Lương không nhắc đến Tuấn, vì hể nghĩ đến sự đường đột lúc giết nhau đi chàng lại hổ thẹn. Nhưng hôm nay thấy Chi có vẻ suy-nghĩ, chàng mới sức nhớ ra nên sẽ hỏi :

- Sao ở bên Bắc-Ninh lúc nào em cũng vui vẻ mà ở bên này em lại cứ buồn hoài như vậy, hả em ?

Câu nói âu-yếm, lơ lơ giọng Sài-gòn làm cho Chi thêm chán ghét vì nàng bỗng đem so-sánh Lương với Tuấn : một người thì mềm nhũn, u mê trước sắc đẹp, một người thì gân guốc như đá, hình như cái miệng

khô khan của Tuấn chẳng tình tứ với gái bao giờ. Rồi quay lại nhìn Lương thấy chàng thờ thẫn, Chi so vai tỏ ý khinh-bĩ và muốn xử tàn-tệ cho bồ lòng căm tức. Khốn thay, vừa nghĩ đến cái dáng điệu lúng túng, đến vẻ mặt ảo não thảm thê của chàng, mỗi khi mình gắt-gồng, nàng lại động lòng thương.

- Có phải là vì anh mà em buồn không em ? Sao em lại dẫu anh, anh khổ tâm lắm.

Câu hỏi tha thiết bỗng làm cho Chi cảm động. Nàng không thể giữ được vẻ lạnh lùng :

- Em có buồn gì đâu ! Có lẽ tại em ngồi không, chẳng có việc gì làm nên hay nghĩ vơ nghĩ vẩn, chứ như ở Bắc-ninh suốt ngày cặm cùi với kim chỉ thì còn lúc nào buồn được nữa.

Nhắc đến việc thêu thùa, nàng vụt có ý muốn sang thăm bạn nên vội nhắc Lương :

- Anh không lên bệnh-viện à ? Lương thở dài :

- Có, anh phải lên ngay bây giờ.

Rồi chàng se sẽ cầm lấy tay Chi âu-yếm :

- Anh thấy lúc nào em cũng buồn ! Nếu em muốn khuây thì chi bằng em lại mua vải, chỉ về thêu để trang điểm cửa nhà thì có phải là lợi cả đôi đường không ?

Chi tươi cười :

- Vâng, nhưng bây giờ anh hãy lên bệnh-viện đi đã. Em bút rút quá, chỉ muốn ngồi một mình. À, anh có thể cho em mượn xe hơi để sang Bắc được không ?

Lương âu yếm đáp :

- Gớm ! lại còn vay với mượn. Của anh cũng như của em chứ sao ! em còn phải hỏi cho phiền.

Nói xong, chàng cười nụ lặng lẽ đi xuống nhà. Chi cũng vội vàng mặc quần áo và trang- điểm qua loa để sang Bắc-Ninh. Nàng định gặp Tuấn để thú-tội và mong chàng cứu giúp cho. Nhưng sang tới nơi, nàng lại do dự không muốn gặp mặt ân nhân. Chi bắt xe đỗ ở tận ngoài đường cái lớn rồi đi bộ vào trong làng, theo quãng đường xa hơn để tránh con mắt tò mò của bọn thợ thuyền sống sượng.

Đứng sau hàng dậu tre, nàng hồi hộp nhìn vào trong vườn. Không một bóng ai. Trước sân những cành đào nâu sẫm đã rụng hết lá. Trên cây đu đủ có một quả chín vàng. Cây nhãn ở đầu hồi cũng chỉ chít những quả non.

Chi trông qua một lượt rồi tự nhủ : « Giá ta còn ở đây thì bây giờ ta đã sắp được ăn đu-đu, ăn nhãn lồng. Sung-sướng biết bao nhiêu ! »

Từ ngày Chi đột-ngột bỏ ra đi đến nay, « túp lều tranh» lại lặng lẽ hơn ngày nàng chưa đến. Vì tuy người không ở đó. Nhưng hình ảnh nàng còn in dấu trong cảnh nên thơ để người ở lại phải nhớ nhung vợ vẫn. Mà anh em Tuấn cũng không quan tâm tới sự sôi-sảng của Chi. Cái tính tình lạ lùng của nàng chỉ làm cho hai anh em động lòng thương-cảm chứ không khinh ghét.

Nhưng Chi lại không nghĩ thế. Nàng tưởng tượng như khi đọc mấy lời từ-biệt của mình, Tuấn thế nào cũng cười nhạt hay bình phẩm lôi-thôi. Như vậy nàng không còn hy-vọng gì trở lại với cuộc đời « lãng mạn » như xưa được nữa.

Mặt trời đã xế... Trên ngọn buồm đào chỉ còn chút ánh sáng vàng nhạt - trước kia, lúc này Chi thường cùng Yến đi lãng vãng ở ngoài sân để chờ Tuấn ở trường về nên cảnh vườn có vẻ sao-sác. Nay chỉ vì nàng vắng bóng nên mới lạnh ngắt tiêu điều.

Đang mơ màng với mẫu đơn ký vãng, Chi bỗng thoáng trông thấy Tuấn xách chiếc ghế mây ở trong nhà đi ra góc nhà. Thì, như đùa ăn trộm bị chủ nhà bắt gặp, nàng vùng chạy chốn.

- Cô Chi !

Tuấn đã trông thấy nên cất tiếng gọi. Nhưng Chi cứ cắm cổ bước mau không dám ngoảnh lại. Ra đến đường cái lớn nàng hấp tấp trèo lên xe dục :

- Về mau !

Xe chạy đến Lũng-Giang, Chi mới như tỉnh mộng. Nàng đưa mắt nhìn ra ngoài. Một đoàn gái quê đi bên vệ đường làm cho nàng phải chú ý. Các cô, vai đeo tay nải trắng, lưng thắt bao xanh, bao đỏ, gió đưa phấp phới như cánh bướm tươi màu, vừa đi vừa cười nói huyền thiên, chẳng như Chi lúc nào cũng ủ rột lo phiền...

VII

Trong lúc lo phiền, nàng lại nghĩ đến em Quý thân yêu, nên sáng hôm sau, Chi xin phép Lương về Hưng-Yên thăm cậu. Lúc sắp đi, Lương nói một câu làm cho nàng băng khuâng nghĩ ngợi :

- Nếu em xem có thể được thì đem nó lên trên này mà chị em hú hí với nhau cho vui. Em nên nhớ rằng lúc nào anh cũng sẵn lòng coi em nó như em ruột anh mà đứa con của em sau này anh cũng sẽ coi như con đẻ.

Vì thế cho nên từ lúc xe hơi quay bánh đến lúc xe đỗ ở trường học, nàng luôn luôn nhắc lại lời Lương nói. Nhưng khi bước chân xuống xe, nàng mới chợt hiểu là một sự viển vông nên lắc đầu lẩm bẩm nói : “ Không thể được... ta nào có thể làm bạn trăm năm với chàng ! »

Trời mới về chiều nhưng mây đen u ám, giăng cây me trơ cành trụi lá đứng chơ chơ như đã chết khô. Trên đường vắng, một cái xe bò đi chậm chạp; bánh xe lắc kêu lạch cạch vang đường.

Cảnh chiều đông tiêu-diêu buồn-bã lại gieo vào lòng Chi biết bao cảm giác buồn rầu. Nàng nhớ đến những lúc cùng ai tình-tự, đến những giây phút say-sưa, khi gối tựa vai kẻ, đến cảnh em bị hành hạ, không ai che

chở. Nàng cảm-thương thân-phận, rung rung nước mắt.

Bỗng tiếng chiêng đổ hồi. Nàng giật mình tỉnh mộng. Chi cúi xuống ngó cái bụng đã to vượt mặt, nàng tự lấy làm thẹn nên vội vã bước lên xe để tránh con mắt tò mò của các cậu học sinh.

Khi đã trông thấy cậu Quý đi trong đám trò nhỏ, nàng cất tiếng gọi em đến hai, ba lần mà cậu không nghe tiếng. Sau, thấy chiếc ô-tô bóng loáng, cậu bỗng động tính tò mò đứng lại xem. Nhân cơ hội, Chi ngó đầu ra ngoài cửa cất tiếng gọi :

- Em Quý ơi, lại đây chị bảo !

Cậu Quý nhìn chị trong giây lát rồi bỗng reo lên :

- Ô kìa, chị !

Chi mở cửa xe ra bảo :

- Em lên trên này đi xe với chị ! Không để bảo đến hai lần, cậu Quý vội nhảy tót lên xe, nét mặt hớn hở. Chi ôm em vào lòng và cúi xuống hôn trên trán rồi mới bảo tài xế lái xe đi.

Lần này là lần đầu mà cậu Quý được đi xe hơi nên cậu có vẻ khoái trí lắm. Cậu lần lượt nhìn những đệm da bóng lộn và những bộ phận máy móc ở đằng trên ; nét mặt lộ vẻ vui tươi vô hạn.

Một lúc sau, như đã thỏa được tính tò mò, cậu buông một tiếng thở dài sung-sướng rồi thở thở bảo chị :

- Thích quá nhỉ !

Rồi cậu nhìn ra ngoài mà reo lên :

- Ô vườn hoa, sắp đến nhà rồi chị ạ.

Chi đang mê-mải ngắm sự sung-sướng của em, nghe nói bỗng giật mình lo-sợ. Nàng như người vừa vượt ngục mà thấy kẻ khác nói đến nhà tù, vì, phải chăng xưa kia chốn gia-đình vẫn là nơi nàng bị giam hãm. Nàng cất tiếng bảo sếp-phơ :

- Bác năm ! cho xe chạy mau lên. Đi thẳng ra đường lên Hanoi.

Cậu Quý reo lên :

- Phải đấy, cho xe chạy nhanh mới thích.

Rồi cậu nép mình vào ngực chị mà thở thở :

- Chị này ! chị lên Hanoi chứ ? cho em đi với nhé ?

Chi thông-thả đáp :

- Em không sợ thày đánh cho à ?

- Sự gì ! Em chả cần. Được đi chơi với chị sung-

sướng thế này thì có chết cũng cam tâm.

Câu nói ngây thơ, của em làm cho Chi cảm động rơm rớm nước mắt. Nàng chợt nghĩ đến những kẻ cô thân, chỉ ao ước được một ngày mai tốt đẹp mà không bao giờ được hưởng. Nàng cảm thấy như một người mà trời đã ban cho cái chức vụ thiêng-liêng làm chị. Chi thực cũng không ngờ rằng Quý lại nói được một câu người lớn như thế ; mấy tiếng « em cũng cam-tâm » nàng nghe có vẻ đạo mạo vô cùng. Tình yêu em lai láng, nàng ôm chặt lấy em se sẽ nhủ thầm :

- Chị thương em quá !

Quý cũng vuốt ve áo chị tươi cười :

- Em sung-sướng quá chị ạ.

Lúc ấy, một cái xe-hơi ở Hanoi chạy về, bóp còi inh ỏi. Cậu Quý đang như say sưa, với lòng yêu của chị, bỗng giật mình nhăm lên và ló đầu ra ngoài cửa. Khi cái xe đã đi khỏi, cậu mới ngồi xuống chỗ cũ mà tủm-tủm cười một cách đáng yêu :

- Ô-tô tây chị ạ. Số T. 3246. Góm ở trong xe có một bà đầm to quá !

Rồi cậu ưỡn ngực ra để hưởng cái thú rập rình trên đệm.

Muốn được tự do hỏi chuyện em, Chi bảo tài xế hãm xe lại rồi cùng em xuống đường. Nhưng vừa bước chân xuống cửa xe, Quý đã kêu lên :

- Gió rét lắm chị ạ.

Thấy em run bần bật trước gió lạnh, Chi cúi xuống trông quần áo em mặc, bất giác thở dài :

- Áo len của em đâu ? Sao không lấy mà mặc.

- Em làm gì có nữa. Di lấy cho con dì mặc rồi.

- Sao em không đòi ?

- Đòi làm gì, chị ? Lại sinh lời thôi ra. Thà...

Quý không nói hết câu nhưng Chi cũng chợt hiểu. Thì ra đối với sự độc ác của người vợ kế, ông đã chẳng bất-bình lại còn dung-túng nữa. .

- Chị ơi ! Lên ô-tô đi, đứng dưới này rét lắm.

- Ủ, em lên trước đi.

Theo sau em, Chi thần thờ nghĩ đến cảnh đời mình khe khát.

- Từ ngày chị đi, ở nhà em thế nào ? Thầy có hỏi gì chị không ?

- Vẫn như thường, chỉ khác một tí là thầy hay mắng mà dì cũng ác hơn. Còn đối với chị thì thầy coi như đã chết. Thầy bảo : nó đã hư, đi theo trai thì tiếc nó làm gì !

Thấy nét mặt em thản nhiên khi nói câu đó, nàng hơi lầy làm lạ, tưởng em như một người có tính khô-hài, hay khinh-bĩ những sự nhỏ nhen từ thuở nhỏ. Nàng có biết đâu là Quý đã quen thân với khổ-não, và nhân lúc vui mừng được gặp chị nên Quý mới giữ được vẻ thản-nhiên như thế.

Cậu dịu-dàng hỏi chị :

- Thế từ ngày ấy đến nay chị đi đâu ? Để em ở nhà một mình chán quá.

Chị vuốt-ve tóc em và lặng-lẽ nhìn mặt cậu, cái nhìn ngụ biết bao tình âu yếm. Thì ra, Quý chung sống với những người thân yêu mà vẫn như tro-trọi một thân trên đời. Quý thấy chị không đáp, hỏi lại :

- Chị đi đâu thế chị ?

Chị lúng-túng trả lời :

- Chị đi làm ở Hanoi, em cố học đi, bao giờ đỗ bằng sơ-học, thầy cho em ra Hanoi học ban thành-chung. Lúc ấy chị em ta lại được xum-họp một nhà.

Rồi không muốn cho em hỏi vặn nữa, nàng nói lảng :

- Em năm nay mười mấy rồi nhỉ ?

- Mười hai. Nhưng này chị ạ, chị bảo em sẽ được xum-họp một nhà với chị... thế ngay bây giờ có được không ?... em ở nhà khổ lắm.

Chi rơm rớm nước mắt, đáp :

- Không thể được, vì nếu chị mang em đi trốn thì thầy sẽ trình cảm bắt em về.

Nói xong, hai chị em nhìn nhau có dáng buồn-bã.

Trời đã sẩm tối. Sương mù đã lan ra khắp cánh đồng. Khí lạnh cũng tăng hơn trước. Chị chợt nhớ đến sự hành hạ của cha nên vội bảo tài xế quay xe đưa em về nhà. Đến đầu phố Hữu-môn, nàng hôn em rồi bảo em xuống và âu-yếm dặn :

- Em về nhé; mà đừng nói với ai biết là chị về chơi với em nhé !

Đoạn nàng bỏ vào túi em một nắm hào con rồi tiếp :

- Đây chị cho em mấy hào ăn quà. Em phải vui đi nhé, em đừng nói là chị về chơi thì chủ-nhật sau chị lại về.

Quý thôn-thức nói :

- Xa chị, em lấy ai là...

Phải ! xa chị Chi yêu-quý, cậu lấy ai là người che-chở cho cậu.

VIII

Một buổi chiều tháng giêng u-ám... Đứng tay vào bạo cửa, Chi trông đăm đăm ra ngoài đường, cặp mắt buồn rầu, mơ mộng.

Cũng như xuân năm ngoái, xuân này nàng cũng ủ rũ buồn rầu... Một năm qua !... Cuộc đời vô-định vẫn hoàn vô định.

Cảnh sao cũng tiêu-diêu. Mây sầu u-ám, mưa bụi bay nghiêng làm cho lòng người đau khổ càng vẩn-vương những nỗi buồn tê tái.

Ngoài đường, một người đàn bà còn trẻ, tay phải cầm ô, tay trái dắt con, thông thả đi như không để ý đến mưa. Thằng bé, tuy con đường trơn mà cũng nhảy-nhót vui cười.

Ngắm người thiếu phụ, Chi cặp mắt long-lanh ngán-lệ : nàng chợt nhớ đến em Quý thân yêu... đến cậu em kháu-khỉnh mà đã lâu, lâu lắm, nàng thường dắt đi rong chơi trong các phố.

Những khi đêm khuya, canh vắng, nằm trên chiếc giường tây êm ấm, nàng lại nhớ đến chiếc phản mộc cứng nhắc mà trên đó hai chị em thường ôm nhau mà ngủ... Nàng nhớ em. Nhớ từ dáng đi cho đến những cử chỉ thơ ngây và cảm-động. Cậu em nói, tiếng em cười

như còn rủ rỉ bên tại.

Nàng lại nghĩ đến Lương... Trên cặp môi tươi thắm, bỗng nở một nụ cười khô-héo, khô héo như trái tim nàng.

Là vì từ bấy nhần nay, Lương vẫn kính-trọng nàng như một người tiên-nữ, vẫn yêu nàng như một đóa hoa tươi mà than ôi ! nàng nào có thể đáp lại lòng quân tử : trông con người như Lương thực không có vẻ gì là đáng yêu : cái mũi gồ, cặp môi dày và bộ lông mày đậm của chàng đều là những vật thù địch đối với con mắt ưa « mỹ-thuật » của bạn má hồng.

Nghĩ đến Lương, trong óc Chi quay cuồng biết bao ý tưởng : thương-cảm, nhớ nhung, hối hận...

Tiếng con khóc bỗng làm cho Chi tỉnh giấc mơ màng. Chạnh nghĩ đến sự đau đớn gớm ghê trong khi sinh nở, nàng lại nhớ đến ơn cứu mệnh của Lương.

Trong mấy tháng nay lúc nào Lương cũng sẵn sóc đến mẹ con nàng như đối với vợ hiền con thảo. Xem ra chàng đã không ghét thẳng Ân mà lại có phần yêu mến như con mình.

Nhưng lòng đại lượng của Lương càng rõ rệt bao nhiêu thì nàng lại đau đớn bấy nhiêu... Nàng biết lấy gì báo đáp ?

Tiếng Ân khóc càng to... Chi thở dài quay gót đi vào buồng ngủ rồi bế nó ra. Tuy miệng « ời ời ời » nhưng tâm trí nàng thì để cả vào kẻ bạc tình.

Nghĩ đến người xưa, nàng hơi có ý ghét đứa con nó đã làm cho mình khổ sở, nhưng nào có thể được... Lòng ích-kỷ tự nhiên khi sô-sát với tình mẫu-tử chỉ như hòn sỏi ném xuống ao, cái sóng giận dữ chỉ thoáng một cái lại tan ngay... Bế con vào lòng, nàng vẫn cảm thấy một sự khoan-khoái nhẹ nhàng.

Có tiếng giầy lên thang gác. Quay lại thấy Lương đi lên, Chi bẽn lễn vờ rờn với con cho đỡ ngượng. Lương cũng đứng thẳng người trên cầu thang mà nhìn nàng, cười nụ :

- Trông em có vẻ một bà mẹ lắm.

Nói xong, chàng đến gần cúi xuống rờn với thằng bé trên tay người yêu, nhưng vì không quen nên chỉ lắp đi lắp lại mãi câu :

- Ê bé con ! Ê bé con !

Rồi ngượng nghịu chàng nói lảng :

- Trông em bé kháu quá, ở nhà có trẻ con thực cũng vui, em nhỉ !

Chi e lệ :

- Cái giống bạc như vôi này thì đến nhón lại cũng chỉ giỏi nghề đi lừa gái chứ làm gì !

Bao giờ cũng vậy, hễ Lương động khen thẳng bé là Chi lại thốt ra những lời chua xót. Chàng ái-ngại thương Chi quá, tình yêu vì thế càng thêm sâu nặng. Chàng chưa kịp an-ủy, Chi đã buồn rầu tiếp :

- Nó thực là một vết nhơ trong đời em, trông thấy nó em chỉ thêm đau lòng. Sau này nó lại chỉ là tuồng vô-ích cho xã-hội mà thôi.

Chi cũng chợt nhớ đến những đứa con đẻ hoang và sự di truyền của cha mẹ nên thở dài :

- Thực đáng thương cho em quá. Nhưng sau này dù có thế nào thì đã có bố vờ nó đây chịu trách nhiệm chứ em làm gì phải lo.

Rồi chàng tươi cười nói bông lơn :

- Ê Ân ! ngày sau lớn lên mày đừng bạc với cậu nhé vì cậu đã là cha em đối với mọi người (đến đây chàng đứng thẳng lên nhìn Chi). Anh chắc thế nào sau nó cũng giống em ! Chi bẽn lẽn hỏi :

- Giống thế nào ?

Lương cười nụ :

- Nghĩa là cũng gan, cũng bướng như em.

Cho là chàng gián tiếp trách mình, Chi buồn rầu bảo bạn :

- Không gan thì có lẽ bây giờ đã nằm dưới đất đen rồi. Em buồn bức lắm nên đối với anh cũng dở dối đều không phải, xin anh tha thứ cho.

Lương mỉm cười, nện giầy xuống sàn se sẽ đáp :

- Có gì đâu ! Chi nên nhớ rằng Lương đối với Chi lúc nào cũng như thường. Ở đời phải thế mới sống được chứ !

Rồi nghiêm trang, chàng tiếp :

- Có lẽ tại em yếu trong mình nên sinh tư-lự. Người em xanh thế kia, em chẳng nên nghĩ nhiều. Sang hè này em nên đi nghỉ mát ở Đồ-Sơn ít lâu cho mạnh ; hễ trong người khỏe thì khắc hết buồn.

Thì, như đã dự định một việc xa-xôi, Chi vơ-vẩn đáp:

- Có lẽ em không được cái hân hạnh đi Đồ-Sơn với anh đâu !

Lương không hiểu, trách :

- Em cứ dùng những câu khách-sáo, anh rất phiền.

Chi mỉm cười :

- Em nói thực đấy mà !

Không có bao giờ hai người nói chuyện với nhau một cách thân mật như vậy. Mà, thấy Chi dịu dàng hơn trước, Lương cũng mừng thầm : chàng tưởng như Chi đã cảm động vì tấm lòng chung thủy. Say sưa, chàng đặt tay lên vai tình nhân, âu yếm hỏi :

- Em, em đáng thương lắm !

Chi thở dài :

- Anh còn đáng thương hơn !

- Chính thế, hai chúng ta đều đáng thương cả... Em coi, tuy em chưa bằng lòng lấy anh... Anh mong rằng một ngày kia...

- Ngày ấy xa lắm.

- Xa, điều đó anh không ngại, nhưng anh vẫn vui lòng chờ... Anh mong rằng một ngày kia... Mà càng mong mỗi bao nhiêu thì cái ngày ấy càng giá-trị bấy nhiêu. Một tia hy-vọng cũng đủ an-ủi anh trong những lúc anh nghĩ đến em rồi.

Nghe lời nói thiết tha, Chi cảm-động quay mặt trông ra ngoài cửa sổ để che giọt lệ ngập ngừng trong mi mắt. Khôn nạn ! nàng muốn cho Lương phải chán-nản nên mới nói dối quanh thì chàng lại cam-tâm chịu thiệt thòi? Ngờ đâu chàng lại nặng lòng yêu đến thế !

Mà Chi quả thật cũng đã siêu lòng ! Nhưng nàng không dám tin vì hình như tâm linh lúc nào cũng bảo nàng : nếu cùng Lương thành chồng vợ thì sẽ có sự chẳng lành.

Hai người yên lặng... Trong cái phút nặng nề ấy hai trái tim cùng tê tái : đau đớn vì hối hận, tê-tái vì tình.

Thốt nhiên Chi vui vẻ :

- Em hết buồn rồi ! Từ nay em vui, vui mãi.

Chi đã quả-quyết bỏ Lương mà đi nên muốn trả ơn chàng. Và biết Lương chỉ muốn cho mình vui, nàng mới chiều lòng mà gượng cười, gượng nói.

Lương cũng thừa biết sự giả dối, nhưng nghĩ đến cái « lịch-sử » đau đớn của tình nhân, chàng lại động lòng thương không nỡ trách.

Là vì, bản tính đa cảm, chàng cứ bụng mình suy ra tính tình kẻ khác : Nếu phải khổ sở như Chi, có lẽ chàng không sao chịu được. Có biết đâu, tuy là thân gái mà

Chi lại gân guốc hơn chàng !

Vậy, ái tình của Lương trở nên bền chặt phải chăng là nhờ ở sự đau đớn của người chàng yêu, ái-tình kèm theo lòng nhân-đạo ? Lương cũng không hề nghĩ tới điều đó ? Đứng lặng giờ lâu, chàng thở ra sẽ nói :

- Đáng thương cho em ! Anh yêu em quá !

Thấy bạn nói đến tiếng « yêu », thốt-nhiên Chi rờn rợn... Ngày phải bỏ chàng mà đi thực đã đến nơi rồi !

Gượng cười, nàng bảo bạn :

- Anh chưa lên bệnh-viện à ?

Nghe lời nhắc, Lương buồn rầu đứng dậy, vì đã lâu nay, hễ gặp tình-thế khó khăn nàng lại đuổi khéo mình đi để được ngồi một mình mà tư lự. Thung-thỉnh xuống đến chân thang, chàng sức nhớ là quên mũ nên rón rén quay lên. Vừa tới bậc thang đầu, chàng bỗng sững sốt vì thấy Chị gục đầu xuống giường treo của con mà khóc sụt-sùi... Động lòng, chàng lại trở xuống để đầu trần đi lên bệnh-viện.

Không biết cảm tưởng của chàng lúc bấy giờ ra sao ? Mà giá Chi trông thấy chàng bắt gặp mình khóc thì sẽ ngượng nghịu biết chừng nào !

Nhưng khóc một lúc lâu, nàng thấy trong lòng bớt đau bớt khổ. Thằng Ân lại ngủ yên. Muốn được khuây khỏa nàng bỏ con nằm đó rồi rón rén xuống nhà.

Từ hôm về ở với Lương đến nay, có lẽ lần này là lần đầu nàng để ý đến cửa nhà : trước cửa ra vào có trồng hai cây thiên tuế mà hôm nay nàng mới nhìn thấy rõ. Chi lại dạo quanh lâu thì những luồng hoa ngũ sắc, những mái cỏ xanh non như mới hiện ra với màu tươi thắm.

Tần-ngân nhìn mấy bông cúc vàng rực-rỡ, Chi thở dài : « Người ta ví người đàn bà đẹp với bông hoa thực cũng không ngoa. Bông cúc kia nếu không có nhị thơm ngào ngạt thì bướm ong nào bén mảng tới ? Mà giá ta là đũa vô-duyên, xấu-xi thì đời nào Lương lại yêu ta như thế ? »

Rồi nàng lại se sẽ nói một mình :

- Chỉ có một cách là trốn đi, đến ở một nơi xa lạ, họa chăng mới được yên thân.

Bỗng tiếng ai thồn thức văng-vẳng lọt vào tai người thiếu-phụ. Nàng ngừng lên thì thấy ở cửa bếp, con sen ngồi gục mặt xuống đầu gối mà khóc sục-sùi. Ngạc nhiên, Chi rón-ren đến gần sẽ hỏi :

- Sao chị khóc

Con sen giật mình đứng dậy, đưa tay lên lau nước mắt rồi áp úng đáp, mặt vẫn cúi gằm :

- Dạ, thưa bà không ?

- Kìa ! Sao chị khóc ? Tôi làm gì mà chị phải chồi quanh ?

Con sen nức nở :

- Hôm nay là ngày giỗ thầy con... con xin phép ông cho con về nhưng ông không cho phép.

Nói xong nó lại nấc lên mấy tiếng nghe thực thiếu não. Động lòng, Chi hỏi :

- Chị muốn về phải không ?

Con sen vừa lau nước mắt vừa kể lể :

- Chim có tổ, người có tông. Người ta đi xa, ai chả nhớ ngày giỗ ông bà cha mẹ. Con không được về, con cực lắm.

- Nếu thế tôi cho phép chị về.

- Nhưng con còn phải thổi cơm.

- Thằng bồi nó đâu ?

- Dạ, ông con đã cho phép anh ấy về quê hôm qua.

Chi ngẫm nghĩ một lúc rồi thở dài :

- Được, chị cứ về, sau ông có hỏi tôi nói giúp cho.

Nghe lời nói dịu dàng của bà chủ, con sen đang ủ rũ bỗng mừng rú lên, luýnh quýnh đi xếp áo quần. Chi thấy tình cảnh đáng thương của con bé lại càng động lòng trắc ẩn nên căn-dặn :

- Chị cứ yên lòng mà về, không sợ gì cả ! Tôi sẽ nói giúp cho.

- Vâng. Nhưng bà đã cho phép thì con chả sợ gì nữa vì ông đã dặn con : « mợ bảo gì mày cũng phải nghe, dù trái ý tao cũng không được cưỡng. »

Chi không ngờ Lương lại cẩn thận chu đáo đến thế, một sự sòng sảng thoáng qua trong tâm hồn nàng tiếp theo một mối buồn ngây ngất. Nàng thần thờ như nhớ nhung thương tiếc.

Lúc ấy con sen đã thu-xếp áo quần xong, nó rón rén đi qua mặt bà chủ, khép nép chào :

- Con xin phép bà con về ạ !

- Vâng, mai chị ra ngay nhé !

Chi dịu-dàng đến nỗi giữ lễ-phép với cả con sen mà không biết là quá đáng. Khi nó đã ra đến ngoài đường,

nàng gọi giật lại mà cho nó một đồng bạc. Thấy cái dáng điệu hí-hửng của một cô gái quê lúc đón tiền, nàng sung-sướng như đã làm một việc nghĩa.

Giá ta cũng chất-phác ngây thơ như nó. Lòng ích-kỷ tự nhiên len vào tâm-trí nàng, cũng như những người đa cảm trí thức, Chi coi người quê mùa là hạng người ngây thơ sung-sướng; có biết đâu rằng họ ít cái khổ về tinh-thần thì phần xác phải chịu thay. Tạo-hóa bao giờ cũng công-bình.

Nhưng chợt mơ-tưởng đến cuộc đời tự do khoáng-đạt mai sau, Chi bỗng quên hết nỗi ưu phiền. Ờo ỉa nàng đi lẫn vào những luống cây, trong lòng hồi-hộp, linh-hồn cũng trong sạch lâng-lâng. Đến một cây ngọc lan cành lá rườm-rà, nàng kiễng chân lên ngắt lấy một bông trắng nuột mà gài lên mái tóc. Cái hương thơm ngát của đóa ngọc-lan bỗng như reo vào tâm hồn nàng một cảm-giác say- sưa, se-sẽ nàng cất tiếng liên-miên hát :

« Thân em như giải lụa đào,

Phát phơ giữa chợ biết vào tay ai ? »

Nàng nào có thể biết cái thân mình sẽ trao gửi cho ai được ? Còn đang thơ thẩn với câu hỏi khất khe, Chi bỗng nghe tiếng con khóc nên vội vàng chạy lên gác như để khỏi băn khoăn với những ý tưởng viển vông.

Lúc ấy Lương vẫn đứng ở ngoài đường, lặng ngắm người yêu. Chàng mơ mộng cho Chi là một tiên nữ hái hoa, nàng tiên vận áo màu lam đi trong khóm cây xanh ngắt. Mà khi bóng nàng đã khuất, Lương cũng hớn hở bước vào gọi con sen.

Chi thưa :

- Sen nó ở trên này anh ạ.

Nhưng lên đến đầu thang, Lương không thấy nó đâu, chàng chưa kịp hỏi thì Chi đã vồn vã :

- Kìa anh ! Anh về sớm thế ?

Lương dịu dàng đáp :

- Năm giờ rồi mà em còn bảo sớm ! Bây giờ anh có một ông bạn giúp việc nên cũng được thư thả hơn.

- Thế à ? Phải đấy, anh nên tỉnh dưỡng cho khỏe vì độ này anh xanh lắm.

Lần này là lần thứ nhất Chi để ý đến sức khỏe của tình nhân. Lần này là lần đầu nàng nghĩ đến công việc của chàng. Mà, nghe lời nói dịu dàng, âu yếm của nàng, Lương cũng thấy trong lòng khoan khoái.

Lương sung-sướng quá nên nóng bừng hai má, muốn che sự sượng-sùng chàng hỏi lại :

- Con sen nó đâu

- Em cho nó về quê rồi. Anh nhẫn-tâm quá. Ai lại nhà nó có ky mà không cho nó về !

Lương nhìn Chi, âu yếm :

- Nếu nó về thì ai hầu hạ em ? Nhưng thôi, anh chỉ định bắt nó ẵm thằng Ân để chúng mình đi ăn cơm trên hiệu đấy thôi. Mà nguy quá ! Làm thế nào mà đi ăn cơm được ? Chả nhẽ lại mang cả thằng Ân đi ?

Chi cười thân mật đáp :

- Thôi được, đề em thay con sen thổi cơm ăn ở nhà cho. Anh tưởng em không biết nấu nướng đấy hử ! Đi tập sự con sen mãi đây !

Lương cười vang nói đùa :

- Lương dễ chịu kém Chi đấy hử : tay kiện tướng trong nghề bồi bếp đây.

Rồi chàng lại bàn thêm :

- Ủ phải đấy, chúng ta làm lấy mà ăn mới sướng...

IX

Từ trước đến nay, công việc bếp nước, Lương đều giao cả cho người nhà, chẳng bao giờ để ý tới, mà Chi, tuy đến ở đã non nửa năm trời cũng không lúc nào ngó đến bếp. Thế mà nay nàng lại làm việc nội-trợ, lẽ nào nàng lại không hồi-hộp, hồi-hộp như cậu học trò sắp đi thi. Còn Lương, tuy đứng bên người bạn gái dịu dàng, trong lòng cũng chứa chan hạnh phúc, tưởng như Chi đã là vợ chàng.

Lúc củi đã bùng bùng cháy, Lương đứng lùi lại mấy bước để ngắm ngọn lửa mà chính tay chàng nhóm lên, trong lòng vui sướng như cậu bé chơi đèn trung-thu.

- Đấy em coi, anh cũng thạo lắm chứ ! Nào, bây giờ ta đi lấy gạo.

Đứng tựa lưng vào chiếc bàn gần bếp lửa, Chi nghe nói, mỉm cười, rồi nghe Lương lầm bầm : « không biết gạo chúng nó để ở đâu nữa », nàng lại nói đùa :

- Chết thật ! việc gì cũng bỏ phóng-sinh phóng-địa cho người nhà, nó moi măt mề cũng chẳng biết !

Lương tủm-tủm cười :

- Kệ, chả làm gì cái vật ấy. Mới lại, em cũng tệ lắm kia, chẳng đoái hoài gì đến việc nhà cửa. Chả nhẽ anh

lại đóng vai ông nội trợ hay sao ?

Một lúc sau, chàng bung rá gạo ở buồng ra đến chỗ máy nước để vo. Chi thương hại bảo : -

- Thôi để đấy em làm cho !

Lương vui-vẻ đáp :

- Được ! Dân sì-cút thế này là thường !

Chi ngó-ngần hỏi :

- Sì-cút là thế nào ?

- Là hương-đạo-sinh. Em không thấy người hương-đạo bao giờ ư ?

- Hình như có một lần; có phải những người ăn mặc lối nhà binh, quần đùi, áo sơ-mi trơn, mũ lối nhà đoàn không anh ?

- Chính thế.

Chi cười, chế nhạo :

- Họ đeo túi, mang gậy, trông như những anh đi chọc ếch, đến buồn cười. Vai thì đeo những miếng vải xanh đỏ lòe loẹt trông lạ mắt quá !

Lương cũng phì cười :

- Thoạt trông thì tưởng họ là những người nghịch-nghem, chơ-chèn ; nhưng thực ra trong đoàn, luật lệ rất nghiêm. Chủ nghĩa hướng-đạo rất cao-xa, anh rất mến.

Nói xong, Lương đọc 10 điều luật hướng-đạo cho Chi nghe ; rồi lại nói đến cách tổ chức đoàn, cách chào, cách nhận nhau và việc thủ-công v. v... Chàng cũng không quên ca-tụng thú vui chơi khoáng-đạt của anh em hướng đạo. Sau hết chàng kết luận : nói tóm lại chủ nghĩa hướng-đạo cốt để luyện cho anh em thiếu niên thành người hào-hiệp, quân-tử, có trí phán đoán và, dù lâm trong cảnh nghèo cũng vẫn vui vẻ mà sống, sống để làm việc nghĩa, vì vậy, ai đã được đeo dấu hiệu hướng-đạo cũng đều phải tuyên-thệ. Lúc tuyên-thệ là lúc long trọng nhất trong đời người hướng-đạo.

Này, em thử tưởng-tượng xem : đứng trước hương trầm nghi ngút, dưới bóng quốc kỳ, anh em đứng im phăng phắc, một hướng-đạo-sinh thề : « Tôi xin một lòng đem danh-dự ra hứa rằng : phải trung thành với tổ-quốc, giúp đỡ mọi người và tuân theo luật Hướng-đạo », cảnh ấy, ai là không cảm động. Một lời đã hứa là ghi ngay vào óc không bao giờ quên...

Nói đến đây, Lương rim-rim cặp mắt mơ mộng như sống trong cuộc đời ký-vãng. Hồi lâu chàng lại ngậm ngùi :

- Tiếc rằng ngày nay anh không được dãi nắng, dầu sương như trước vì công việc bề bộn quá. Nhưng anh vẫn thờ chủ nghĩa cao thâm ấy trong tâm-trí. Bây giờ nghĩ đến những lúc năm bảy anh em đóng trại trên đồi, dưới ánh trăng, thỉnh thoảng lại cùng nhau cất tiếng hát bài ca vui vẻ mà tiếc, mà thèm...

Giọng chàng nói êm ái, nhẹ nhàng quá, khiến Chi cũng phải cảm động và sức tỉnh giấc mơ. Cái thái độ khiêm nhường, quân-tử của Lương mà bấy nay nàng cho là nịnh-nọt giả-dối ngờ đâu lại là bản tính của người Hướng-đạo !

Bâng khuâng, nàng sẽ hỏi :

- Anh Tuấn cũng vậy phải không ?

- Chính thế ! Hai anh em cùng yêu chủ nghĩa ấy cả. Nhưng sao em biết ?

- Vì em thấy anh Tuấn cũng quân-tử như anh.

Lương nghe Chi nói, trong lòng hớn hở như cậu học trò được thầy giáo ban khen, chàng mỉm một nụ cười để cảm ơn bạn rồi vui vẻ cúi xuống rá gạo lúi húi vo. Một lúc sau chàng đã bung vào trong bếp mà hỏi bạn bằng thứ giọng khôi hài :

- Giỏi không ?

Chi nhách mép cười, sẽ đáp :

- Khá lắm, nhưng anh chỉ là một nhà tài tử.

Thấy Lương không hiểu, nhón nhác trông mình, nàng lại nói thêm :

- Nghĩa là anh chưa phải là tay thiện nghệ. Cứ xem cái ống tay sơ mi đẫm những nước như thế kia cũng đủ biết anh còn vụng lắm. Mà sao anh lại đong nhiều gạo thế ? Mấy bơ ?

- Ba.

- Khô ! có hai người ăn mà đong những ba bơ gạo !

Lương bẽn lẽn :

- Bỏ bớt ra vậy.

Tra gạo vào nồi xong, Lương đứng dựa lưng vào cửa bếp, vẻ mặt đăm đăm như có ý tự-phụ. Còn Chi, đứng bên bếp lửa cũng lặng thinh như suy-nghĩ, mơ-màng. Nàng tự nhủ : « Người ta gặp, đều là những nhân vật kỳ khôi, đáng-kính. Nhưng sao ta lại không yêu được ? Có phải vì...

Nàng lại nghĩ đến Tú nên ghen ngào, rung rung muốn khóc. Phải, chỉ vì nàng đã yêu Tú nên không thể nào yêu Lương được. Tiếng cửi lách tách reo vui, lại

như rủ nàng vào cõi mộng tàn. Chi như sống trong cuộc đời lạ lùng mới mẻ.

Em nghĩ gì vậy ?

- Không...

Hai má Chi lúc ấy đỏ hồng hồng. Lương mê mải nhìn không chớp mắt. Làm cho nàng phải ngượng-ngịu quay đi, nói lảng :

- Anh gọt khoai đi.

Lương không biết là Chi giữ gìn ý-tứ và nàng chỉ coi mình như bạn nên càng thêm vì nề. Chàng nghĩ thầm : người có lương tâm, có giáo dục mới biết giữ ý tứ như thế, ta cũng chẳng nên oán trách làm gì.

Nhưng không chịu được sự yên-lặng, chàng vừa gọt khoai vừa nói :

- Độ anh đi học, những ngày nghỉ thường đi hạ trại ở trên đồi, núi ở bên Bắc-Ninh thực là sung-sướng. Đi nắng lắm, người đen như thui, có đêm ngủ giữa trời, sợ kẻ cướp phải lẫn nhau thức như lính canh thành.

Ngừng một lát, chàng lại mơ-mộng nói tiếp :

- Những khi đêm khuya thanh vắng mà được ngồi trên đỉnh núi ngắm trăng và nghe tiếng thông reo... trời!

còn gì thú hơn. Lúc ấy thực anh đã biến thành một nhà thi-sĩ, gian-dúu với gió trăng như tình nhân.

Chi cười :

- Anh là tình nhân của gió trăng thì có lẽ không yêu ai nữa nhỉ ?

- Chính thế, ngày ấy anh còn biết ái tình là cái gì ? Hai tiếng ái-tình mà người ta thường nhắc đi nhắc lại, anh nghe nó nhạt nhẽo, vô vị quá chừng. Xin thú thực với em : anh trước vốn là người ác cảm với đàn bà... anh chỉ yêu sự sống tự do khoáng dãng, nào ngờ...

- Nào ngờ anh đã khổ sở vì Lan, lại đau đớn vì... em...

Lương nghe Chi đọc đến tên người vợ khuất, bỗng bồi hồi cảm động.

Nhưng thấy tình nhân vui vẻ, chàng cố mỉm cười sung sướng :

- Phải, mộng tưởng bao giờ cũng xa sự thực. Độ ấy anh nhiều hy vọng lắm, anh định khi đã đỗ docteur anh sẽ vận y phục hướng đạo mà đi phiêu lưu... đi đến đâu chữa bệnh cho người đến đấy. Khốn thay ! trời nào có cho ta được toại nguyện; ý mình thì thế, nhưng còn gánh nặng gia đình...

Vì thế, anh đành coi sự phiêu lưu là cái lý tưởng... cũng như nhà văn sĩ B. de Saint Pierre muốn sống cùng vợ hiền con thơ ở một nơi xa nhân loại...

Giọng Lương nói dịu dàng, cảm động, khiến Chi như sống trong cảnh mơ màng. Ngậm ngùi, nàng nói :

- Em thì em có thực tế hơn. Em chỉ muốn lấy một người chồng xứng đáng để gây dựng cho đứa em thơ. Nếu em gặp anh trong mấy năm về trước thì...

- Bây giờ đã muộn quá rồi hay sao ? Anh với Chi lại không lập được gia đình như ý muốn ư ?

Chi đáp, giọng đầy nước mắt :

- Muộn rồi !

- Sao vậy em ? Vì lẽ gì ?

- Em cũng không hiểu.

Tình thế của hai người đã đến chỗ khó khăn. May sao lúc ấy nồi cơm sủi làm cho cái vung bật lên, nước nóng bắn vào tay Chi khiến nàng rụt mình quay lại. Trong khi nàng ghé cơm, Lương cũng muốn đánh trống lảng, nên vội vàng chạy lên nhà lấy vài thứ đồ ăn mang xuống.

Cơm sắp xong, trời vừa tối.

Lẽ tất nhiên là bữa cơm ấy Lương ăn rất ngon vì tay làm lấy mà ăn thì dù nhạt, mặn, cũng phải khen là ngon.

Lương vui vẻ quá, chàng luôn luôn nâng cốc mời Chi. Nể lòng, Chi cũng uống hết gần một cốc.

Cũng vì cốc rượu ấy mà nhân cách Lương càng thêm rõ rệt. Chi ăn xong bỗng thấy mắt hoa, đầu váng, nên gục đầu xuống bàn như ngủ thiếp đi. Lương phải bế nàng lên giường trên gác.

Lúc chàng ôm người bạn gái trên tay thì hình như có cái mãnh lực gì nó cảm dỗ chàng. Toàn thân chàng lúc ấy rờn rợn hình như cái hơi mát mẻ của tình nhân đã truyền vào các giây thần-kinh, mạch máu. Như say sưa lạc thú, Lương nâng-niu nàng như hòn ngọc quý và muốn ẵm nàng mãi trên tay.

Đặt nàng xuống đệm, chàng tiếc thương, như đánh mất vật gì yêu quý.

Rồi ngó tình nhân... ³ chàng ham muốn say sưa ⁴ Nhưng... ⁵ chàng bỗng nghe thấy tiếng gọi của lương tâm : « Không ! mi không nên thế. Mi phải nghĩ đến danh dự người Hường-Đạo... »

---

3 Bỏ 7 chữ.

4 Bỏ 10 giòng.

5 Bỏ 6 chữ.

Như đứa trẻ ăn vụng nghe tiếng người quát mắng, Lương vùng chạy xuống dưới nhà mở cửa ra sân. Làn gió đêm mát mẻ phút chốc dập tắt ngọn lửa lòng, chàng thở dài, ngược mắt nhìn mảnh trăng đang bị bóng mây che...

Thế mà Chi vẫn ngủ mê, không biết lòng cao thượng của chàng sao ? Không ! Chi vẫn biết.

Chi có say rượu đâu. Chi định thử lòng bạn : nếu Lương mắc mưu, nàng sẽ mắng cho một trận rồi mẹ con mang nhau đi...

Lúc chàng hôn, lòng Chi thực như nung như nấu, mà lúc chàng bỏ xuống, Chi tưởng như đời mình đến đây là hết, các giây thần-kinh cũng như tê liệt khiến nàng không sao cử động được.

Nghĩ lan man, Chi tự cho là đại đột, vì nếu Lương dùng cường lực thì sẽ ra sao ?...

Một giờ sau, không biết nghĩ thế nào, Chi lại tung chăn trở dậy rón rén xuống dưới nhà. Đèn vẫn chưa tắt. Nàng sẽ mở cửa sau sang phòng khách thì một cảnh thương tâm bỗng khiến nàng cảm động : trên ghế xích-đu, Lương đắp áo phủ ngoài nằm ngủ, hai chân gác lên một cái ghế mây, trông có vẻ đau đớn khổ sở như một người ăn năn tội lỗi.

Chi cảm động quá, nàng không thể đành lòng đứng ngắm cảnh thương tâm.

Ra đứng trên bao lơn nhìn ra ngoài, Chi thở dài tự nhủ : « Trời ơi ! anh đối với em như vậy, em còn thể nào lãnh đạm được với anh ! »

Đáp lại lời than thở, trong bầu không khí tĩnh mịch lúc đêm khuya như có tiếng vắng vắng gọi nàng : « Đi! Ta phải đi ».

X

Lương thơ thân một mình trong buồng Chi...

Chàng nhớ thương Chi đến nỗi tính vốn vui cười hoạt động mà cũng buồn một cách sâu xa, lặng lẽ, tâm hồn hình như đượm những ý tưởng chán đời. Chàng có ngờ đâu vừa mới đêm qua Chi yêu mình một cách nồng nàn, tha thiết thế mà nay lại nở bỏ ra đi.

Trong ba giờ gần gũi tình nhân, chàng như sống trong một cảnh gia đình đầy lạc thú, trong cảnh thần tiên... Chàng sung sướng đến nỗi suốt đêm không ngủ. Nay chàng tìm đâu cho thấy bóng người yêu dấu ? Có họa chăng còn chút hương vị mơ màng.

Bức thư từ biệt cầm tay, chàng đọc không biết bao nhiêu bận mà chẳng nhớ được rõ rệt những giòng Chi viết, ngậm ngùi, chàng lại dừng chân, giờ lên đọc lại :

Anh LƯƠNG,

Em phải cùng anh ly biệt thực cũng là một sự đau đớn cho em. Anh ơi ! chỉ vì anh có lòng quân tử, đại lượng, nên em không thể nào ở lại được nữa, anh có biết không?

Em phải vội vàng ra đi là vì nếu rón lại hai ba ngày nữa thì em sẽ khổ sở vì anh, em không thể nào vương

vít với chữ tình được nữa.

Lời em nói với anh : « Sự hôn nhân đối với em bây giờ là một đám tang sâu thẳm, đã ghi vào lòng em bằng thứ mực không bao giờ phai. Khổ quá anh ạ ! Em thù, em ghét anh mà rút cục em phải thương, phải sợ, phải... yêu anh thì anh thử tưởng tượng xem anh tốt là chừng nào !

Nhưng em chỉ yêu anh được đến thế thôi, nếu em bước quá một bước nữa thì em sẽ phải sa vào vực thẳm. Sao vậy ? Em cũng không thể trả lời được. Duy tâm linh em hình như lúc nào cũng nhủ thầm : «Nếu thế thì mày sẽ khô-sở, ân hận suốt đời ! »

Em đi đâu ? Anh cũng chẳng nên dò xét làm gì. Từ nay chúng ta mỗi người một ngã không bao giờ còn gặp nhau.

Bao nhiêu quần áo và đồ nữ trang anh sắm cho em xin trả lại. Số tiền ba trăm đồng anh cho em lấy mang đi và để lại cho anh đôi hoa kim cương với các đồ nữ trang lặt vặt, những di tích của mẹ em, anh bán đi cũng được ngang số tiền em lấy. Thôi anh quên em đi nhé ! Quên đi mà tha thứ cho tính trẻ con của đứa em khốn khổ nó đã trêu chọc anh trong bấy nhiêu lâu. Xưa kia anh đã tha thứ cho em thì bây giờ chắc anh cũng không nỡ khinh em. Anh nên coi sự chung đụng của hai ta là một thiên

tiểu thuyết khôi hài vô lý và mỉm cười mỗi khi anh nghĩ tới em.

Người bạn khôn khổ của anh.

CHI

Đọc xong bức thư chàng cũng chỉ nhớ được mang máng nên thần thờ tự nhủ : « Vì sao em lại bỏ đi ? Vô lý quá, vì ta tốt mà không dám ở với ta nữa ! Vô lý thực ! »

Rồi chàng cười nụ, lẩm bẩm nói một mình : « Chi nói phải ! ta nên coi ái tình của ta với nàng là thiên tiểu thuyết khôi hài đau đớn. Ừ mà nếu cô em đã chẳng ân tình gì nữa thì ta còn lưu luyến làm gì ! »

Nhưng nào có thể được ! Câu nói ngộ-ngĩnh của người bạn gái kỳ khôi chỉ làm cho chàng vui trong chốc lát rồi bỗng đâu một mối buồn tê tái kéo đến chiếm đoạt tâm hồn...

Suốt buổi sáng hôm ấy Lương chỉ quanh quẩn trong buồng, lục soát hết hòm rương lại đến quần áo như để tìm lấy chút dư hương của người bạn gái...

Đến bữa cơm chàng lại nhớ thương Chi hơn nữa. Cái dáng điệu uể oải, dịu dàng của nàng lúc sôi cơm và lấy đồ ăn lại hiện ra trong tư tưởng, khiến chàng lại nhớ tới những giây phút êm ái mà lặng nhìn chiếc ghế mây trơ

trội.

Ăn xong, chàng lại quanh quẩn ở trên gác với sự nhớ thương. Rồi tranh tường đến buổi gặp gỡ đầu tiên, chàng bỗng nghĩ đến Tuấn, người bạn thân yêu mà đã mấy tháng nay vì mê mải với Chi, chàng không hề giáp mặt. Buồn rầu, chàng xuống nhà bảo tài Năm đánh xe sang Bắc.

Sang đến nơi, Tuấn đã đi dạy học buổi chiều. Yên đang phơi quần áo ở sân thấy Lương vào, cất tiếng vui vẻ :

- Kìa anh Lương ! Lâu nay anh bận gì mà không thềm bén mảng đến nhà em ?

Lời Yên hỏi, lại nhắc Lương nghĩ đến câu nói dịu dàng của người yêu : « Trời mưa gió thế này mà ông cũng chịu khó sang ».

Bực mình, chàng lặng lẽ đi vòng ra sau nhà. Đây cái cửa sổ trước Chi vẫn ngồi thêu, chiếc khung không vải, lụa vẫn còn nguyên chỗ cũ. Nhưng vắng bóng người xưa.

Ngậm ngùi, chàng thong thả vào trong nhà, uể oải nằm xuống ghế xích-đu, nhắm nghiền hai mắt lại. Một lúc sau chàng thiu thiu ngủ...

Tiếng ai nói sao sắc bỗng đánh thức chàng.

Mở mắt ra trông thấy anh em Tuấn đứng bên, chàng thở mạnh một cái rồi vùng chỗi dậy đưa tay ra bắt tay bạn. Tuấn mỉm cười :

- Anh mới sang chơi ?

Lương vừa bóp đầu vừa nói :

- Một quá ! Mới về đây à ?

- Vâng, vừa về xong. Nhưng sao anh không cho chị sang chơi ?

Cho là bạn định mĩa mai, Lương chỉ tủm tủm cười không đáp.

Tuấn trách :

- Tệ quá ! Ba bốn tháng nay không thềm sang chơi.

Lương cau có gắt :

- Ừ thì tệ, nhưng sao anh cũng chẳng thềm bén mảng đến nhà người ta ?

Thấy hai người cáu kỉnh với nhau, Yến chế nhạo :

- Các anh làm như những người thù địch. Bạn bè gặp nhau có lẽ như thế mới gọi là tay bắt mặt mừng.

Tuấn cắn môi nhin cười :

- Chi đâu ?

Lương thở ra đáp :

- Đi rồi !

Tuấn quay nhìn ra cửa sổ ngơ ngẩn tiếc thương và lẩm bẩm nói một mình : « Đi ! sao lại đi ? »

Chàng hỏi duyên có thì Lương móc túi lấy bức thư từ biệt ra đưa mà phàn nàn :

- Tôi cũng mong rằng một ngày kia Chi sẽ yêu tôi, ai ngờ lại gan góc thế !

Tuấn đọc xong cũng thần thờ hỏi :

- Thế ra từ ngày ấy... ⁶

Lương cố lấy giọng bông đùa :

- ⁶ ... Bè ngoài tuy đã... mà bè trong vẫn chẵn đơn gói chiếc như thường !

Nói xong, Lương bưng mặt và khóc làm cho Yến phải lăn ra cười ngặt nghẽo. Nhưng không để ý đến sự pha trò của bạn, Tuấn thở ra, nói một mình : « Sự đời thực

khó hiểu. Việc xảy ra bao giờ cũng khác ý định của ta nhiều ! » Rồi chàng chép miệng nói với Lương :

- Thôi, chúng ta cũng nên theo lời Chi mà coi tình-ái là một thiên tiểu thuyết khôi hài đau đớn. Phải đấy ! ta nên mỉm cười khi ta nghĩ đến người yêu tuyệt vọng. Quên đi ! Phải quên !

Lương ngậm ngùi :

- Ừ ! quên ! Anh an ủi tôi làm gì cho thêm phiền. Anh còn nhớ năm xưa anh đã tốn bao nhiêu nước mắt...?

- Thôi xin, đừng nhắc lại chuyện xưa làm gì nữa ? Bây giờ mình đã lớn têu đầu chứ còn bé bỏng gì. Tôi thì khác, tôi đã thề không lấy vợ, cam sống không cảm không tình. Còn anh vẫn còn hy vọng, một ngày kia, dù ngày đó chỉ là mộng tưởng anh sẽ tìm thấy Chi, Chi sẽ yêu anh. Đối với tôi cái hy vọng ấy cũng đủ an ủi tôi suốt đời...

- Phải đấy ! phải đấy ! Đệ xin nghe lời huynh.

Lấy nụ cười để che sự đau đớn vẫn là tính thông thường của Lương. Chàng nói bông lơn vui vẻ như không chút bận lòng đến việc chia phôi, nhưng kỳ thực vẫn ngấm ngầm đau khổ.

Nửa đêm hôm ấy, chàng nằm dài trong đống chăn gối của tình nhân, trần trọc không sao ngủ được. Hình ảnh Chi cứ luôn hiện ra trước mặt, khi buồn bã, lúc mơ màng - mà cái tiếng ru con « ời ời ời» êm ái hình như vắng vắng bên tai.

PHẦN THỨ BA

I

Hai năm sau...

Trong một căn nhà gác nhỏ ở đường Huế, một người thiếu phụ mới độ ngoài 20 tuổi, gương mặt còn trẻ măng, ngồi bên cạnh chiếc giường con, nét mặt có vẻ mơ mộng, buồn rầu. Trên đệm một khuôn mặt trẻ con xanh muốt lộ ra ngoài tấm chăn bông trắng.

Người thiếu phụ ấy là Chi mà thằng bé con ôm nặng nằm trong chăn, độc giả cũng đoán biết là thằng Ân, con nàng.

Trời đang độ về giữa đông lại thêm có mưa phùn nên rất lạnh. Trông ra ngoài cửa kính thấy làn mưa bụi thấp thoáng bay nghiêng trong bầu trời u ám, Chi lại nhớ đến hôm nàng từ biệt bạn ra đi...

Đêm hôm ấy, nàng hết sức chiều chuộng Lương bằng tấm tình yêu tha thiết để trả ơn chàng...

Lương vừa ở bệnh viện về, nàng đã tươi cười đón tiếp. Thấy mũ áo bạn lấm tấm nước mưa, nàng bắt cởi ra để lau và thấy lưng áo sơ mi thủng một chỗ, nàng cũng lấy chỉ kim ra mạng hộ. Lúc Lương từ biệt mình lên bệnh viện, nàng lại tiễn chân ra tận cửa rồi cầm tay

chàng se sẽ nói :

- Anh đi nhé ! Em xin từ biệt anh.

Nói xong, nàng ghé miệng hôn trên má Lương một cái hôn nồng nàn khiến Lương cảm động quá tưởng là Chi đã bắt đầu yêu... Còn Chi, Chi cũng ngậm ngùi nhìn theo hút bạn cho đến khi bóng chàng đã khuất mới lên buồng viết thư từ biệt. Những lời chua xót ấy thực ở tận đáy lòng nàng mà ra ; nàng không yêu Lương nhưng Lương quân tử thế, lẽ nào nàng lại không ngậm ngùi trong lúc phân ly...

Suốt đêm hôm ấy, Chi chằn chọc không sao ngủ được. Đến năm giờ sáng hôm sau, một tay bế thằng Ân, một tay ôm bọc áo, người đàn bà khốn khổ mở cửa lặng lẽ ra đi... Trời mưa bụi. Khi nàng đi đã xa, ngoảnh lại nhìn chiếc nhà lầu thì chỉ thấy làn bụi nước bay nghiêng, lấp loáng ánh đèn...

Vì công việc đi trốn đã dự định sẵn sàng nên mẹ con chỉ việc mang nhau đến ở nhà mới mà nàng đã thuê và sẵn đồ đạc từ lúc ở nhà Lương.

Thế rồi từ đó bắt đầu cuộc đời vui sáng : một mẹ một con sống trong gian buồng cô-tịch với con sen ; mẹ con, thầy tớ yêu nhau, coi nhau như ruột thịt. Ngày ngày, công việc nội trợ xong, Chi lại ra công học tập để đi thi

lấy bằng tiểu học vì nàng nghĩ : nếu xin đi dạy học ngay thì chỉ được vào ban trợ-giáo, lương bổng chẳng được là bao nhiêu. Như vậy, ngày sau thằng Ân lớn lên nàng sẽ không lấy gì nuôi nó ăn học đến nơi đến chốn được.

Kỳ dị thay là ý tưởng của nàng ! Sao đang độ trẻ trung nàng lại quả quyết định « ở góa » suốt đời. Nói là vì sự thất vọng mà nàng quyết tâm theo chủ nghĩa độc thân thì cũng có lẽ. Nhưng nếu không có thằng con đó và không hờn giận Tú đến cực điểm thời Chi cũng khó lòng mà giữ được ý-định.

Hay nói theo cách khác nàng vẫn còn yêu Tú yêu trong sự đắng cay.

Mà thực vậy. Ai đời nào còn đang độ thanh xuân hờ hớ, sống không tình, không cảm mà nàng vẫn nhẫn nại cho được. Lúc học hành cũng như khi nàng mang con đi dọc phố, bao giờ nàng cũng ung dung vui vẻ như một người vô tư-lệ.

Nhưng có sao ngày nay nàng lại ngồi bên giường ngủ của con mà âu-sầu lo lắng ?

Là vì, đã ba bốn hôm nay thằng Ân ốm nặng mà tiền lung thì đã cạn từ lâu. Đơn xin đi dạy học nàng gửi đi đã được non một tháng mà vẫn chưa thấy trả lời. Tiền hết, con sài còn cảnh nào đau đớn hơn cho người quả

phụ ?

Giá phải năm xưa thì nàng đã tưởng tượng đến sự hy-sinh của người mẹ bán thân để lấy tiền mua thuốc cho con vì lòng thương con quá nặng. Nhưng nay ý nghĩ của nàng không đến nỗi thâm-thăm như vậy ; nàng chỉ âm-thầm nhớ tới Lương, âu-nhân nàng.

Hồi tưởng đến tình ân-ái cũ, Chi bỗng thấy trong lòng diu diu. Nàng mong một người đến chữa cho thằng Ân : người ấy là bác-sĩ Nguyễn-Lương... Nàng lại nhớ đến hôm sinh nở, đến sự đau đớn lúc nó lọt lòng. Cảm-động vì ơn chàng cứu-mệnh, nàng gục đầu xuống giường con, ứa hai hàng nước mắt.

Hai năm qua ! Cảnh đau lòng đã hồ xóa nhòa trong tâm-trí nay lại bày ra rõ-rệt trước mặt nàng : từ khi gặp gỡ đến lúc bỏ ra đi ; cuộc tình-duyên khe khát đầy hương vị đắng cay nàng quên sao được. Lương yêu nàng, Lương cứu nàng khỏi chết mà nàng không chút tình yêu lại.

Ta thực là đứa vô-ơn, bất-nghĩa ! Tự mắng như vậy, Chi lại thở dài...

Người ta, trong hồi khổ cực mới cảm thấu được hết ơn sâu của người đã giúp mình khi trước. Chi cũng đang ở trường-hợp đó. Nhưng than ôi ! nàng còn mặt

mũi nào mà trở lại với Lương được ! Biết Lương có còn giữ được lòng chung-thủy nữa chăng ? Hay thời gian đã làm cho chàng quên hẳn Chi rồi. Biết đâu bây giờ chàng đã có vợ con ? Nhưng, bao giờ tình mẫu tử cũng thắng được lòng vị-kỷ. Đang lúc băn khoăn, Chi bỗng nhếch mép như để ngăn nỗi đắng cay, rồi mạnh mẽ, nằng đứng dậy, đến bàn học viết giấy mời Lương. Trong thư chỉ vắn tắt có một câu bằng tiếng Pháp : « Xin mời ông lại ngay số nhà... phố Huế. Bệnh nặng, » và ký tên thực rõ : Nguyễn - thị - Chi...

Nhận được thư Chi, Lương vội vã đến ngay. Chàng vui-vẻ hồi hộp như vừa tìm thấy một vật quý nhất mất đã từ lâu.

Là vì, tình-yêu tuy có vì thời-gian mà phai-lạt, nhưng chàng cũng không thể nào quên được con người nhan-sắc. Cái hôn nồng nàn Chi đã ban cho chàng trong đêm hôm ấy, ngày nay chàng ngẫm-ngĩ vẫn còn cảm thấy biết bao tình âu-yếm say-sưa...

Cũng đã bao phen chàng toan lập gia đình, nhưng vì sợ một ngày kia Chi trở lại nên chàng vẫn xếp việc đó lại. Đời chàng đã đổi ra êm-đềm, phẳng-lặng, mà tình ái của chàng đối với Chi cũng chỉ là thứ tình mơ-mộng: Lương tưởng như ở nơi xa xăm kia Chi vẫn nghĩ tới mình luôn... Những khi chiều tà bảng lảng hay trong lúc đêm hôm khuya khoắt, ngồi một mình mơ tưởng nhớ

tới người xưa, lòng chàng lại man mác nỗi buồn. Một đôi khi chàng muốn bỏ công việc mà đi lặn lội khắp bốn phương trời để tìm Chi. Khốn thay ! Đời người ta liu lạc như con chim bạt gió, nay đó mai đây, biết đâu tìm !

Bức thư kia thực là mũi tên dẫn lối cho chàng đến chỗ ước mong. Đột nhiên ái tình sống lại trong lòng chàng.

Xe vừa đỗ trên hè, Lương đã thấy con sen đứng chờ ở cửa. Theo nó đi qua cái ngõ con, chàng mủm mỉm cười thầm : « Ngờ đâu Từ Thức lại lần mò đến được tiên động với Giáng- Hương ». Rồi chàng se sẽ bảo con sen :

- Mày phải ở dưới này trong xe để tao lên một mình cũng được.

Kỳ thực chàng chỉ muốn được tự do trò-chuyện với nàng.

Lương định dọa cho Chi rật mình nhưng vừa ló đầu lên khỏi cửa gác, chàng bỗng tần ngần, cảm-động vì cảnh thương tâm.

Gục đầu xuống tay thẳng Ân, nó đang thở khò khè, Chi thỏn thức, tỉnh thoảng lại se sẽ gọi tên con, giọng nói xót xa vô hạn. Có lẽ thấy nó thở mạnh, nàng tưởng đã đến lúc nguy-nan nên mới lo sợ hoảng hốt thế chẳng?

Lương không thể cầm lòng được nữa, bước mạnh đến chỗ Chi ngồi.

Nghe tiếng động, Chi rớt mình ngoảnh lại. Thấy Lương, nàng như nhẹ hẫng gánh sầu. Lau nước mắt, nàng cười gượng :

- Em vẫn mong anh.

Lương không đáp, lặng lẽ đến bên giường Ân ngủ. Bắt mạch xong, chàng sẽ cất tiếng hỏi Chi, nét mặt lộ vẻ lo-lắng :

- Nó sốt từ bao giờ ? Sao em không cho gọi anh ngay?

Rồi không đề Chi kịp đáp, chàng nói tiếp :

- Em ẵm nó lên nhà anh... lên bệnh-viện ngay ! Khổ! Chỉ chậm một giờ nữa là nguy đến tính mệnh. Em sắp sửa đi.

Lạ sao ! từ lúc có Lương, Chi hết lo-lắng về bệnh trạng của con, hình như chàng là vị cứu-tinh của mình vậy. Cả đến lời nói ngụ ý trách móc của Lương nàng cũng không hay ; nàng chỉ cảm thấy vẻ dịu-dàng, âu-yếm. Ngập ngừng nàng hỏi :

- Vậy ra anh lại đến bắt em về ?

Lương ngẫm nghĩ một lúc rồi vui-vẻ đáp :

- Ta nên xếp những ý-nghĩ riêng ra một bên em ạ !
Bây giờ ta hãy làm sao cho em nó qua khỏi nguy nan này đã.

Chi thở dài :

- Vâng, thôi được.

Câu nói cụt-ngủn thoảng nghe thì tưởng là vô-nghĩa, nhưng thực ra ngụ một ý sâu-xa : Chi đã đánh liều trở lại với cô nhân một phen nữa xem sao vậy.

Thấy nàng còn dèu-dắng, Lương lại nhắc :

- Mau lên, em !

Chi vội ẵm con lên rồi lặng-lẽ theo xuống nhà, trong lòng băng-khuâng lo-ngại. Chèo lên xe, nàng bỗng nảy ra một cảm giác lạ lùng : hình như mình sắp đến một nơi ảo mộng.

Nhưng lúc xe đã chạy thì hai người đều mãi nghĩ đến bệnh tình thằng bé nên không chút bận lòng về sự lo buồn riêng nữa. Chi nhìn Lương, Lương cũng nhìn Chi rồi cả hai cùng lặng lẽ vượt ve nó, lặng-thình không nói một lời.

Về đến nhà, Lương vội vã bế Ân đặt lên giường; đoạn, chàng sai lấy nước nóng tắm vào khăn mặt và mảnh chăn bông để ủ xuống quanh người.

Chỉ nửa giờ sau nó đã đỡ sốt. Lương bỏ chăn đi rồi tiêm cho nó mấy ống thuốc. Còn Chi, trong lúc chàng loay-hoay chạy chữa cũng đứng loanh quanh ở bên cạnh để lấy hộ những thứ cần dùng hay giúp Lương làm một việc gì đó.

Khi đã chắc là thằng bé không việc gì nữa, Lương mới thông thả nhìn Chi mà trách :

- Sao em gan thế ? Chứng kinh-phong của trẻ con có thể làm cho nguy đến tính mệnh trong vài giờ, thế mà em chẳng tìm thầy chạy chữa. Giá anh không đến thì không biết em làm thế nào ?

Nghe nói, Chi mới tự biết là mình vẫn có ý định : thế nào Lương cũng đến chữa bệnh cho con. Nàng bồi hồi cảm động, nhưng không tìm được lời từ-tạ nên chỉ ngược mắt nhìn ân nhân mà lặng lẽ mỉm cười.

Ngay lúc ấy có người gọi giầy nói mời Lương đi chữa bệnh. Chàng phải vội vã đi ngay nên không kịp hỏi chuyện Chi về sự sống đã qua. Làm cho nàng lại tần-ngần ngơ-ngác như người lạc vào một nơi kỳ-quái.

May sao lúc ấy, lũ người nhà lại lên chào hỏi ; họ cười nói rất vui khiến Chi cũng phải tươi cười tiếp chuyện. Thấy điệu-bộ long-trọng của bác Năm người tài xế của Lương, nàng

tò mò hỏi :

- Bác vẫn làm với ông Lương từ ngày ấy đến nay ?

Bác ta e lệ đáp :

- Thưa bà, vâng.

Rồi bác lim-dim cặp mắt ốc nhồi và chắp hai tay vào trước ngực cho có vẻ long trọng. .

- Thưa bà, tôi xin phép thưa với bà câu chuyện này :
« Thực ông tôi là người chung tình hiếm có. Trong hai năm trời nay, ông ấy vẫn một lòng một dạ với bà ! »

Nghe câu nói ngô-ngộ, Chi mỉm cười :

- Thế ra bác cũng biết ?

- Dạ vâng. Những lúc ngồi buồn, ông tôi thường hỏi tôi những câu rất lạ.

- Là thế nào ?

- Dạ ; độ như, những đêm khuya, thấy tôi lảng-vảng ở bên cạnh, ông thường bỗng nhiên quát hỏi : « Anh Năm! Anh có biết chỗ ở của bà ở đâu không ? » Rồi ông lại tùm tùm cười một mình mà nói : « Thôi vậy. » Thưa bà, thực lắm lúc tôi sinh lo nghĩ, tưởng ông hóa điên !

Câu chuyện đã bông lon, ở miệng một người chất phác thô thể nói ra lại càng thấy ý-vị, khiến Chi phải phì cười. Nhưng ngẫm-ngĩ, nàng bỗng cảm thấy hết tình yêu tha thiết của Lương trong câu nói vu vơ đùa bỡn. Phải ! trong lúc tương tư, nụ cười lắm khi ngụ nhiều nỗi đắng cay hơn là hàng nước mắt !

- Thôi tôi đã hiểu. Bây giờ bác làm ơn trông em nó hộ tôi để tôi đi nằm một lúc.

Nói đoạn, nàng về oải đi lên gác, hai mắt lim dim như suy-ngĩ, mơ-màng.

Loay hoay lục soát các đồ dùng khi trước ở trên buồng, thấy không suy suyễn tí gì, Chi càng ngậm ngùi chan chứa. Đôi hoa, hộp phấn, chiếc lược, cái gương thấy còn y nguyên trong ngăn kéo ; chiếc giường treo của thằng Ân cũng vẫn ở góc buồng. Nhìn những vật đó, Chi như sống lại cuộc đời đắng cay năm nọ. Nàng rơm rớm nước mắt, thở ra, nói một mình : « Trời ! anh còn thương làm chi đứa con gái bội bạc này ! »

Trời đã tối.

Người bếp lên mời nàng xuống ăn cơm trước, vì có lẽ đến 9, 10 giờ Lương mới về. Chiều lòng, Chi xuống ăn qua loa mấy bát rồi lại ẵm con lên buồng mình ngay. Thấy trong người mỗi một nàng muốn ôm con ngủ quên

đi, nhưng trần trọc mãi không sao chớp mắt.

Đêm đông giá lạnh, gian buồng im lặng như nín hơi. Nghĩ lới Lương, Chi động lòng quá, thỉnh thoảng lại ôm chặt con vào lòng mà tự nhủ : « Phải ! trên đời nay chỉ có anh là thương mẹ con em mà thôi ! »

Mãi đến chín giờ Lương mới ở bệnh-viện về, chàng vội vã lên buồng thăm Chi. Nhưng Chi vờ ngủ để xem bạn làm gì.

Nàng thấy Lương rón rén đến bên giường rồi se se thò tay vào trong chăn sờ thẳng Ân. Một lúc sau chàng lại lảng lạng quay ra.

Lắng tai nghe tiếng giày nện xuống thang sẽ sẽ và chậm chạp, Chi đoán là Lương đang nghĩ tới mình. Rồi không biết tại sao lúc tiếng giày đã im hẳn nàng thấy trong lòng bút rút lạ thường.

Lần thứ hai, nàng muốn ngủ quên đi nhưng loay hoay đến một tiếng đồng hồ vẫn không sao ngủ được. Bực mình nàng sẽ lừa con xuống gối rồi chỗi dậy, rón rén xuống dưới nhà.

Đứng sau khung cửa kính ở chân thang, nhìn vào buồng khách, thấy khuôn mặt Lương phản chiếu ánh lửa hồng lấp loáng, có vẻ trầm tư mặc tưởng, Chi mỉm cười, đẩy cửa bước vào. Lúc ấy Lương đang ngồi gọn

trong chiếc ghế bành, hai chân gác lên một cái khác, một tay sủa răng, hai mắt đăm đăm nhìn ngọn lửa lom đom cháy trong lò như có vẻ thư thái lắm. Thấy Chi vào, chàng lặng lẽ ngược mắt lên nhìn rồi điềm tĩnh hỏi: Em chưa ngủ à ?

Chi không đáp, sẽ tựa lưng vào bệ lò sưởi, Lương vội vàng đứng dậy nhường ghế, âu yếm nói :

- Em ngồi xuống đây cho ấm !

Rồi khi nàng đã yên chỗ, Lương cũng ghé ngồi xuống chiếc ghế bên kia, se-sẽ trách :

- Tệ quá ! Em bỏ nhà ra đi mà không nói cho anh biết làm cho anh phải lo ngại trong mấy năm trời, chỉ sợ em lại gặp những cảnh chẳng ra gì. Mà thực, anh cũng hết hy vọng được tái-hợp cùng em. Ngờ đâu trời còn thương hại, bỗng nhiên em lại cho đến gọi anh !

Ngừng một lát chàng nói tiếp :

- Thôi từ nay chắc em không nỡ lòng nào bỏ anh mà đi nữa !

Nhưng, như không để ý đến câu nói xót xa, Chi quay sang nhìn ngọn lửa rồi thốt nhiên buông một tiếng thở dài :

- Đòi chúng ta có lẽ là đòi lý-tưởng chẳng ?

Câu hỏi vẫn-vơ làm cho Lương ngơ ngác không hiểu. Chàng ngẫm nghĩ một lúc rồi gật gù đáp :

- Anh thực cũng không biết ra sao. Nếu cho đời chúng ta là lý-tưởng thì anh em ta có lẽ không phải là người nữa hay sao ? Ừ ! em thử ngẫm xem hai ta đều vô lý cả. Có đời nhà ai lại yêu nhau một cách kỳ quặc...

Chi đang làm thỉnh bỗng cướp lời :

- Mà vô lý thực, anh ạ !

Rồi như để chút sạch nỗi băn khoăn trong tri, nàng thở dài se sẽ hỏi :

- Chúng ta hiện có thể chung sống như xưa được nữa chăng ? Hay là...

Lương đáp :

- À ! ra từ nãy đến giờ em vẫn băn khoăn về sự sống của hai ta ? Nhưng nghĩ làm gì cho bận lòng vô-ích hờ em ? Chính anh đây cũng không bao giờ nghĩ đến điều đó : Không biết tại sao bây giờ anh bình tĩnh lạ, mà anh xin thú thực : từ nãy đến giờ anh vẫn nghĩ những gì anh cũng không nhớ; có lẽ anh đang sống trong cảnh mộng chăng ?

Câu nói mơ-hồ khó hiểu làm cho Chi ngạc nhiên Lương. Lương cũng ngạc nhiên Chi hình như cũng không hiểu lời mình đã nói.

Trong lò, ngọn lửa sắp tàn rập rờn ru Lương vào cõi mộng. Hai người ngồi lặng thinh như thế rất lâu, cùng có vẻ suy nghĩ mơ màng.

II

Chăn gối, giường màn ở căn nhà phố Huế, Chi đã mang lại nhà Lương. Cả con sen cũng được Lương cho đến hầu-hạ nàng.

Tuy không phải đó là mệnh lệnh của nàng, nhưng nàng cũng để lặng yên cho người nhà khuôn vác, không đả động một lời, hình như không lấy làm khó chịu.

Quả thực, Chi đã siêu lòng vì tấm tình yêu bền chặt của Lương và muốn cùng chàng phối hợp. Khốn thay ! Xưa Lương đối với nàng thân mật, âu yếm thì trái lại nay chàng lãnh-đạm hững hờ, hình như có cái vực thẳm ngăn cách đôi bên. Thái độ ấy làm cho Chi tưởng bạn đối với mình chỉ còn một tấm lòng thương. Thì, nàng lại cho là cuộc kết giao không phải vì ái tình sẽ giam mình vào một cảnh đời tẻ ngắt. Luôn luôn, nàng chưa xót nghĩ thâm : chả nhẽ ta cứ lẳng-đăng với anh ấy mãi như thế này hay sao ?

Cứ mỗi lần tự hỏi như vậy là lòng tự-ái của Chi lại một lần bị xúc phạm. Tủi thân, Chi lại muốn đi thực xa để tự tạo lấy cuộc đời độc lập, không thân-thích, không bạn bè.

Là vì, Chi đã nhận thấy hạnh-phúc của tình yêu chỉ như một áng hương vút qua đời mình rồi tan mất, tan

đi không bao giờ trở lại. Chi đã nhận ra rằng : những người bạn đáng kính, đáng yêu thương đập xéo, rày vò lòng ta hơn là làm cho sự sống của ta được thêm vui-thú, êm-đềm ; muốn được sung sướng thì chỉ có một cách là sống tro troi một thân trên đời, không yêu mà cũng không ghét ai.

Nhưng than ôi ! thằng Ân nào có phải là một đứa trẻ ngoan để an ủi nàng trong sự sống cô-đơn như những người quả-phụ. Nó là đứa hay quấy, hay vùi, hay hờn giận. Sự đời bao giờ cũng vẫn khát khe như thế. Có bao giờ hoàn-cảnh lại được thực hợp với ý muốn của ta !

Ra đi còn e ngại, mà ở lại sao đành. Đang lúc phân vân thì bỗng một hôm, trong bữa cơm chiều, Lương lại ngỏ ý muốn cùng nàng lập gia đình. Còn sự yêu cầu nào hợp với lòng mong ước của Chi hơn nữa. Nhưng thấy vẻ mặt thản nhiên và cử chỉ thờ ơ của chàng khi đó, Chi tưởng là Lương chỉ miễn cưỡng hỏi nàng nên cũng mỉm cười đáp lại :

- Để em nghĩ xem đã.

Lương cũng lạnh lùng theo ý, không kêu nài gì nữa làm cho Chi càng tin là tấm ái tình thắm thiết ngày xưa đã vì thời gian mà phai nhạt. Dầu sao câu trả lời ngộ nghĩnh ấy cũng đủ tỏ là Chi đã siêu lòng. Và giá từ đó trở đi, nếu không xảy ra sự gì lôi thôi nữa thì chẳng bao

lâu đôi tình nhân kỳ-quặc ấy cũng đến cùng nhau kết nghĩa vợ chồng.

Nhưng một buổi sáng mai...

... Buổi sáng mùa đông ẩm áp, Chi ngồi đan chiếc áo len cho con ở trước nhà để sưởi nắng. Nàng phải bày ra công việc như thế để bận bịu cho khuây vì chơi mãi, nàng sinh chán nản u-sầu. Tuy vậy, những ý nghĩ nào nùng vẫn ngấm ngấm trong tâm-trí. Thỉnh thoảng như xót xa, nàng lại dừng tay mà buông một tiếng thở dài.

Nàng thở dài, lặng nhìn mấy cây thiên-tuế cục-mịch trồng ở giữa những vòng tóc tiên... Không biết đã bao nhiêu năm mà thứ cây đó mới mọc được chừng ba bốn tấc ; biết bao ngày dãi dầu mưa nắng mà mấy tàu lá lưa thưa bám quanh ngọn vẫn còn tươi, chưa héo. Chi lại chạnh tưởng đến cuộc đời cô độc, đắng cay của Chi. Năm sáu năm qua, nàng đã phải chịu biết bao khổ cực, thế mà vẫn cứng cỏi, tự phụ như xưa : tấm lòng ngay thẳng ấy vẫn vững bền tro tro như những cây thiên-tuế.

Gió lạnh điều-hiu... khóm cây ngọc-lan bên tường xột sạt... Loay hoay với những ý-nghĩ buồn rầu, nghe tiếng động khô-khan, Chi càng cảm thấy đời mình lạnh lẽo.

Bỗng tiếng ai gọi ngoài đường làm cho nàng tỉnh mộng. Ngẩng lên trông, thấy người phát thư gọi ra nhận

giấy, nàng uể oải đứng dậy ra đón. Ngoài mấy tờ báo và thư của Lương, Chi thấy một bức thư đề tên mình thì hơi ngạc-nhiên vì đã bao lâu nay nàng chưa từng nhận được một cái thư. Nhưng, đọc tên người gửi, mặt Chi tái dần... Người ấy là Tú, cố nhân nàng.

Sao anh ấy còn viết thư cho ta ? Anh định hỏi ta gì ?

Chi vừa lăm-bắm, vừa xé phong bì ra đọc. Không biết tại sao nàng bỗng run lên bần bật mà lòng thì rộn rã khác thường. Trên tờ giấy kẻ ô vuông có những hàng này :

Em CHI,

«Em ơi ! Em cho phép anh gọi là em như thế cho thêm rõ tội ác của anh. Anh hối hận lắm...

« Ngày ấy, lúc cùng anh vĩnh-biệt ở vườn bách thảo, chắc em cũng biết cho nỗi đau-đớn của anh, chắc em không ngờ rằng anh lại ngồi đó mà trông theo hút em - phải, hôm ấy em giận anh quá lắm, em khóc như mưa; đến khi bóng em đã khuất, anh xót-xa quá, gục đầu xuống lưng ghế xi-măng mà khóc...

« Nhưng khổ thay ! Anh chỉ là một thằng ích-kỷ, một đứa đê-hèn. Vì, lương-tâm tuy bị cắn rứt mà anh chẳng biết nghĩ lại thương em : cảnh gia-đình em vừa phác họa đã làm cho anh ghê-sợ, ghê sợ đến nỗi coi nó như

một chốn lao-tù ! Cái ý-tưởng ghét gia-đình ngày ấy đã ăn sâu vào óc thiếu niên nên anh cũng bị tiêm nhiễm. Mà thực vậy ! Còn gì đáng buồn hơn là mới ngoài hai mươi tuổi đã phải cáng đáng vợ con. Anh em ai cũng coi gia-đình là một ngục-thất tối tăm, để giam hãm linh-hồn, thân thể. Họ thường nói : lấy vợ là hết, đừng mong gì góc đầu lên được nữa.

« Hình như năm xưa, Tú đã nói với Chi như thế rồi, phải không em ? Nhưng ngày nay hồi lại mới biết là mình bất nghĩa : cái lý đã đành như vậy, nhưng sao anh chẳng đoái thương em để em phải riêng chịu mọi phần đau khổ...

« Ôi, cay-đắng ! Viết ra lời thương xót ấy anh lại càng nhận thấy rõ sự đê-tiện của anh. Vì, em ơi ! người ngồi viết thư cho em bây giờ nào phải là chàng thiếu-niên trong sạch, trắng-khien như xưa, Tú ngày nay chỉ là một đứa hư thân ốm yếu, đã làm điểm nhục gia-đình !

« Một năm sau hôm cùng em ly biệt, anh đã quên hẳn em. Kịp đến khi thôi học thì thầy me anh đều nói gót qua đời. Sinh buồn, từ đó anh thường cùng bạn hữu miệt mài trong cuộc truy hoan ở dưới xóm hồng-lâu. Rồi anh mê một hoa-khôi trong làng ca-kỹ, được ít lâu, Tâm, vì nàng tên... là Tâm đã nghiễm nhiên là bà Ngọc-Tú.

« Vợ chồng ăn ở với nhau được non một năm thì gia-cư điền-sản của ông cha để lại cho anh đều khánh tận. Than ôi ! không biết các cụ đã tốn bao nhiêu mồ hôi nước mắt mới gây dựng được cơ đồ mà chẳng may gặp phải đũa con bội-bạc để đến nỗi đồ xụp tan tành, đã thế, sau khi tiền hết, Tâm lại cuốn gói ra đi...

Đau đớn quá, anh chỉ muốn đâm đầu xuống hồ tự vẫn cho xong. Song, sau một tháng trời thương nhớ, căm giận nó, ngày nào anh cũng lang thang khắp phố để tìm; thì tình cờ hôm nọ qua phố Quan-thánh, anh lại gặp em. Lúc ấy em đang đứng bẻ một đoá hoa hồng cho con chơi. Thằng bé nghịch quá, bóp vụn cả cánh, đài rồi ném vào mặt em, làm cho anh ngần ngợ đứng ở bên ngoài ngắm mãi, rồi không biết tại sao mắt anh bỗng ứa hai hàng lệ !

« Từ hôm ấy trở đi, anh bỗng sinh lòng tự thẹn. Nỗi đấng cay hờn giận người đã làm cho anh phải khánh-tận gia-tài cũng tự nhiên tiêu-tán hết. Vì anh nghĩ : Tâm thực đã báo thù cho em...

« Thực đấy Chi ạ. Ngày nay Tú đau đơn thế nào thì ngày xưa Chi cũng đau đớn thế. Tâm há chẳng làm cho sáng mắt thằng khốn nạn nó đã hủy hoại một đời em, một đời giai-nhân băng- tuyết.

« May mà anh không đến nỗi phải ân hận vì tương lai em vì em đã lấy được một người chồng xứng đáng là bác-sĩ Nguyễn-Lương. Anh thú tội cùng em chẳng phải là để mong em tha thứ cho tội ác ngày xưa mà là để còn biết rằng trời là đáng chí-công, chí-chính, trời đã trừng-phạt quân bạc-bội này và rủ lòng thương người ngay thẳng.

« Nhưng nếu em còn chút tình thương anh thì xin cho anh gặp mặt con lúc sắp từ giã cõi đời. Thôi anh xin ngừng bút vì anh mỏi mệt lắm rồi không sao gượng được nữa.

Người bạn khôn khổ của em :

TÚ

T. B. - Anh hiện ở phố sông Tô-Lịch số nhà... Nếu em bằng lòng cho con đến thì nên bảo người nhà mang lại chứ em đừng đến làm chi.

Đọc xong bức thư, Chi bồi hồi cảm động. Trái tim nàng hồi hộp như người mới chạy một quãng đường dài. Cuộc đời kỹ vãng lại lộn-xộn chạy qua trí-nhớ làm cho nàng thêm bồi-rối bồn khoăn.

Mãi loay hoay với những cảm giác tê-mê, Chi không biết là lúc đó Lương vẫn đứng bên ngoài mà ngắm nàng. Thấy đọc xong thư, mặt nàng đổi khác thì Lương đoán

là người bạn gái vừa nhận được một tin đau-đớn, một tin quan-hệ. Chàng nóng ruột quá, vội đẩy cửa vào.

- Em nghĩ gì mà ngăn cả người ra thế ?

Ngoảnh lại thấy Lương, Chi luống cuống giấu tờ thư vào trong túi thì chàng lại hỏi :

- Thư của ai đó, em ?

Chi cố gượng cười đáp :

- Của một người bạn. Anh cũng có bốn cái thư, hôm nay trời đi vắng hay sao mà lăm bạn nhớ đến mình thế !

Câu nói khôi hài làm cho Lương nhách một nụ cười, chàng lạnh lùng đón bọc báo, thư rồi thông thả đi vào trong nhà. Một lúc sau, chàng lại ra đứng lảng-vảng bên Chi như có điều gì lo-lắng. Thấy bạn thở dài, chàng vỗ vai, sẽ hỏi :

- Em có điều gì buồn ?

- Không !

- Em nói dối. Em nên biết rằng nếu em đã coi anh là người bạn trung-thành thì không nên dấu diếm nhau điều gì mới phải.

Nghe lời trách âu-yếm, Chi ngược mắt nhìn Lương, nét mặt lộ vẻ chua xót vô cùng. Nàng nhớ ra, buồn-rầu đáp :

- Không biết tại sao bây giờ em thấy chán nản lạ. Em chỉ muốn chết thôi, còn sống ngày nào còn khổ ngày ấy.

Lương cười gượng :

- Em có những ý-tưởng lạ quá, vắn-vơ, vơ-vắn thực buồn cười. Thì ra bây giờ em đã sinh yếm-thế.

Chàng không hiểu nổi băn khoăn trong lòng người bạn gái nên mới thốt ra nhời buộc tội ấy. Thực ra, Chi có chán đời, ủy-mị đâu ? Trong lúc đang bối-rối về một việc khó khăn, dầu người kiên-nhẫn, yêu đời đến bậc nào chẳng nữa cũng lắm khi thốt ra những lời tuyệt vọng như Chi. Mà thực vậy, lúc nhận được bức thư của cố nhân, nàng xúc động lạ lùng, biết đâu lúc đó nàng lại chẳng tha thứ cho người yêu mà muốn cùng nhau chấp lại tơ-tình. Những lời dịu ngọt an-ủi của Lương chỉ làm cho nàng thêm đau-khổ.

Có lẽ số phận nàng đến ngày hôm ấy là phải chịu đau đớn ê chề. Thần Tình-Ai hình như đã xếp đặt trước mọi sự hình phạt để kết liễu cuộc tình duyên khe khát. Đang lúc phân vân khó nghĩ, Chi chợt nghe tiếng con kêu khóc ở sau nhà : Thằng Ân thực là con ma ám ảnh nàng

trong những khi bối-rối. Một lúc sau, con sen đã bế nó lại mà phụng phịu với nàng.

- Thừa bà, cậu ấy cứ đòi bà, con đỡ thế nào cũng không nín.

Chi cau mày nói :

- Mang nó ra đằng sau kia, mặc nó !

Thì thằng Ân càng khóc to :

- Me oi ! me ẵm con.

- Mặc nó. ẵm cả ngày, ai ẵm được. Mày bỏ nó xuống đất kia.

Ân thấy mẹ hắt hủi thì lại chu chéo lên, đập dẫy lung tung. Nó đập mạnh đến nỗi con sen không tài nào giữ nổi, phải bỏ xuống đất. Được thế nó càng dẫy đành đạch như con cá nằm trên thớt, miệng hét lên khản cả tiếng. Không cầm lòng được nữa, Chi ứa nước mắt, ôm xóc con lên nức nở :

- Thực khổ tôi quá !

Rồi thấy thằng Ân còn hờn, khóc lai nhai mãi, nàng mới thốt ra một lời đau đớn hơn tiếng khóc :

- Con với cái ! Trời thực chẳng thương tôi.

Thằng Ân quả thực là đứa con tai ác đủ đường. Nghe mẹ nói nặng, nó lại khóc chu chéo lên rất thiếu nã. Trước kia, lúc còn chưa biết nói, nó lại ngoan hơn. Nhất là mấy hôm nay nó bỗng sinh vôi-vĩnh lạ thường làm cho Chi vừa tức giận, vừa đau-đớn chỉ muốn oà lên khóc.

Nghẹn ngào, Chi ôm sóc con vào trong nhà, rồi vừa du nó xuống đất vừa quát lên :

- Có im cái miệng đi không nào !

Thằng Ân lại quằn quại trên sân nhà. Giận quá, Chi vùng xuống bếp lấy một thanh củi toan đánh đòn. Nhưng lúc chạy lên thì thấy Lương đang ôm nó trên tay và vuốt ve dỗ dành một cách dịu dàng, âu yếm, nàng lại vút roi đi, ứa hai hàng nước mắt.

Hồi lâu, khi đã bớt nghẹn-ngào, nàng lặng lẽ đến gần đón lấy con rồi nức nở một mình : - - Con nên thương mẹ chứ. Nín đi, chóng mẹ yêu, chứ sao lại cứ làm khổ mẹ lắm thế, hờ con !

Lời than thở đầy nước mắt văng vẳng bên tai Lương ảo não như những tiếng ca ai oán. Chàng động lòng quá, se sẽ cất tiếng gọi « Em Chi ! Em Chi ! » Rồi chợt nghĩ ra một kế, chàng vội vã chạy vào buồng ăn lấy hộp bánh «bích-quy» ra đưa cho nó vài cái. Nhưng thằng

Ân đã thềm đón ngay đầu, nó còn nguây nguẩy làm cao, mãi lúc Chi ngọt ngào dỗ, nó mới cầm và nín khóc. Lương thở dài :

- Giá anh có tài chữa Ân thành một đứa trẻ ngoan ngoan thì sung sướng biết bao !

Rồi theo trào lưu của tư tưởng, chàng nói lan man :
Lại còn biết bao nhiêu người tin anh, giao tính mệnh cho anh mà lắm khi anh phải phụ lòng : như lắm bận, vì không thấu suốt được căn bệnh hay định bệnh không đích xác, thành thử sau đành giương mắt nhìn người hấp hối...

Nghề làm thuốc đã chẳng chữa được hết những sự đau đớn của loài người thì anh nào có thể thấu được hết khổ tâm của em. Vì thế, anh có dám làm điều gì trái ý em đâu, anh cũng biết là em đã khổ nhiều vì anh rồi, em ạ !

Giọng nói thông thả, dịu dàng và nét mặt nghiêm trang mơ mộng đủ tỏ là lúc ấy Lương cảm thương Chi vô hạn. Nhưng nghe lời chân chính ấy, Chi vẫn hững hờ không mấy may thương xót. Nàng ôm chặt con vào lòng rồi âu yếm bảo :

- Mẹ yêu con quá ! Con tôi ngoan quá ! Nàng khen con là vì lúc đó nàng nghĩ đến cha nó, chứ thực ra thằng Ân có ngoan-ngoãn bao giờ...

III

Ngay chiều hôm ấy, Chi mang con lại phố Sông-tô-Lịch, nơi Tú ở. Bước chân xuống xe, Chi bàng-hoàng như người mới chột ngủ dậy trong hôm mưa dầm : trời mới về chiều đã tưởng là sáng hôm sau. Nàng ôm chặt con vào lòng mà suýt-soa, tuy không lạnh.

Đứng lưỡng lự một lúc, Chi mới gõ cửa. Một cô bé xinh đẹp, lách mình ra ngoài hai cánh khép, mỉm cười và hỏi nàng bằng thứ giọng rất ngây thơ :

- Chị hỏi gì ạ ?

- Anh... Ông Tú có nhà không em ? Có, mời chị vào trong nhà.

Chi vào khỏi thì cô bé cũng khép cửa lại, rồi tươi cười :

- Chị có phải là em anh Tú không ?

- Phải ! Sao em biết ?

- Em đoán thế. Chị mới ở Hưng-yên lên phải không ?

- Phải.

- Chị lên thăm anh Tú ?

- Phải.

Đến đây, thì cô bé như đã thỏa tính tò-mò, vui vẻ bảo Chi :

- Được, thế chị hãy đứng đây nhé ! Để em báo tin cho anh Tú đã. Chắc anh ấy mong chị lắm đấy.

- Ò, em lên đi.

Cái thái-độ ngây thơ, thân mật của cô bé làm cho Chi bỗng nhiên như thư thái trong lòng. Nàng cảm thấy từ nay đời nàng cũng sẽ vui tươi.

Người ta, sau mấy năm xa cách nhau, bao giờ cũng có lòng tha thứ đối với lỗi lầm khi trước. Thời gian thường làm cho ta quên sự khổ sở đã qua. Ta có ghi nhớ họa chăng chỉ những khi sung sướng xum vầy. Vậy, Chi đến thăm Tú không phải là để hỏi tội chàng mà để cùng nhau than thở vì nỗi đắng cay trong mấy năm trời xa cách.

Còn đang bàng-khuâng nghĩ ngợi thì cô bé đã chạy xuống, nói khôì-hài :

- Em đã báo anh ấy rồi. Nhưng chị có phải là chị Chi thì mấy được lên !

Chi mỉm cười, đặt tay lên vai cô bé, âu yếm hỏi :

- Sao em lại biết tên chị ?

Thì cô ta đưa mắt nhìn nàng một cách rất « lẳng lơ » mà thỏ thẻ :

- Em vừa hỏi anh Tú xong.

- Khá lắm ! Còn em ? Em tên là gì ?

- Chị hỏi anh Tú thì sẽ biết.

Nói xong, cô bé vùng chạy xuống dưới nhà, có vẻ sung sướng như nhà thi-sĩ mới làm được bài thơ hay. Chi cũng sung sướng nhìn theo, chờ khi bóng cô đã khuất mới thong thả trèo lên gác.

Đi trên cầu thang, nàng bỗng sinh lòng lo sợ vẩn vơ và rờn rợn. Nàng hồi hộp hơn nữa khi đã trông thấy Tú ngồi trên giường mà nhìn về phía mình đi.

Hai người cùng lặng lẽ nhìn nhau, cùng mấp máy cặp môi chào. Rồi sau những phút cảm động, Chi vội vã ôm con tiến đến chỗ Tú ngồi. Nhưng, gần tới giường không biết tại sao nàng đứng lại đăm đăm nhìn Tú...

Quả thật như lời nói trong thư : Tú bây giờ chẳng phải là chàng thiếu niên trai tráng, vui tươi thuở nọ : dung nhan đã tiêu tụy, thân thể lại gầy gò như người ốm nặng đã lâu. Nhưng, khi đã yêu ai thì người ta thường hay nghĩ đến tính hạnh, đến những cái đáng yêu của

bạn tình hơn là dung mạo bề ngoài. Cho nên trong lúc thấu suốt được sự biến đổi cả tinh thần lẫn thể chất của người xưa, Chi không chán nản, nàng nghĩ đến sự ân ái đã qua... Xưa kia, trên hồ bán nguyệt nàng đã ngỏ cho Tú những giấc mộng ngày xuân... Xưa kia, nàng đã phải bao phen vì chàng mà thổn thức ! Sự ân ái ấy đã qua rồi mà Chi còn cảm thấy biết bao hương vị nồng nàn. Thì, nửa vì thương hại Tú, nửa thương thân mình, nàng nghẹn ngào :

- Đây, anh đón lấy con !

Tú cũng ứa lụy giờ hai tay run run ra đón thẳng Ân nhưng nó lại nhè mồm, nhất định không chịu theo. Chi gượng cười, nói nựng :

- Thầy em đẩy mà ! Sao em lại không theo ?

Khôn thay ! thằng Ân nào có biết ai là cha nó. Từ lúc lọt lòng đến nay, nó mới nghe mẹ nói đến tiếng thầy là một thì nó hiểu sao được, nên ngẩn mặt ra nhìn người lạ mặt, môi mím chặt vào nhau trông rất ngộ.

Lúc ấy, Chi nghiêm nghị như một người đang lo tính việc quan trọng. Nàng lặng lẽ ngồi xuống, nét mặt đăm đăm có vẻ suy nghĩ mơ màng. Hồi lâu nàng kể lể :

- Giá ngày ấy anh thương tôi một chút thì đâu đến nỗi phải khổ sở như ngày nay... Nhưng thôi, anh ạ.

Nàng ứa nước mắt khóc. Rồi gạt nước mắt nàng gượng cười :

- Nhưng thôi ! nhắc làm chi những sự lỗi làm khi trước. Anh khổ đã nhiều mà em cũng gian nan vất vả. Ngày nay đòi em vẫn lênh đênh như chiếc thuyền không lái. (Chi gạch hai chữ lênh đênh bằng một tiếng thở dài náo ruột.) Thực em giận anh không để đâu cho hết, nhưng rồi đây nếu em vẫn... thì thằng Ân sẽ...

Chi chưa nói được hết câu, giọt lệ đã ngập ngừng trong mắt. Nàng bỗng nghĩ tới Lương, nên đau lòng quá, chỉ muốn khóc òa lên. Vì nàng thương con, nên mới thương lây đến cả cha nó. Thằng Ân đẻ chưa khai thì ngày sau lớn lên, lúc đã cấp sách đi học, biết làm thế nào cho nó khỏi tủi thân. Cái tiếng con đẻ hoang chỉ có một mình cha nó là rửa sạch được thì dầu nàng oán giận đến đâu chẳng nữa cũng không nỡ tận-từ với Tú, huống chi nàng vẫn còn yêu...

Nhưng còn Lương ? Chi sao nữ phụ chàng ? Phụ chàng mà trở lại với người xưa, Chi sẽ hóa ra một đứa vô-ân, bất-nghĩa ?

Đang lúc phân vân, Chi bỗng tìm ra một cách để tự tha thứ cho mình ! Nàng thầm nghĩ : « Ngày mới quen biết nhau, anh ấy còn không cần đến tình yêu sắc thịt, ngày nay chắc anh cũng chẳng hẹp lượng gì mà không vui

lòng cho ta tái-hợp với Tú. Huống chi, độ này anh lại có ý hờ hững với ta. Biết đâu Lương chẳng mong mình đi cho khuất mắt ! »

Nghĩ vậy, nàng thở dài hỏi Tú :

- Chả hay bây giờ anh có thương đến đứa con gái khốn-khổ này không ?

Tú ghen ngào :

- Tôi còn sống đến nay cũng chỉ vì mong được thấy tung-tích em... chứ nếu...

- Nếu em chết rồi thì có lẽ anh đã tự-sát để theo em rồi đấy nhỉ ?

Nói xong, Chi thở ra thực mạnh, rồi lại tươi cười hỏi :

- Em đã xóa bỏ những sự lỗi lầm của anh khi xưa rồi đó, chẳng hay anh có muốn cùng em xum-hợp như em đã nói với anh độ trước hay không ?

Tú sùng-sốt nhìn Chi :

- Thế ra em cũng chưa... ? Ông Lương là thế nào với em ?

Nàng thở ra, sẽ đáp :

- Bạn đó thôi.

Rồi gượng cười, cái cười ngụ ý cảm động sung-sướng, nàng tiếp :

- Chuyện, em kể thì dài lắm, mà rất khác đời. Từ ngày chúng ta từ biệt nhau, em đã gặp nhiều sự lạ lắm. Thực là một thiên tiểu thuyết ly-kỳ !

Rồi Chi thuật lại chuyện mình cho Tú nghe. Nàng khen ngợi tính quân-tử của Lương nhiều lắm. Nhất là việc giả say rượu để thử lòng và lúc mẹ con bị khốn quẫn phải mời Lương đến chữa bệnh. Xong, nàng kết luận :

- Đấy anh coi ! Có bao giờ em quên được anh đâu. Em còn đau khổ đến nay cũng chỉ vì... (Chi nức nở) Anh ơi ! anh có biết là em vẫn chung-tình với anh ?

Nghỉ một lúc cho bớt nghẹn-ngào, nàng lại se sẽ tiếp như nói một mình :

- Chung-tình ? Em mà lại chung-tình với anh ? Thực là khó tin quá, anh đã là chồng em đâu ? Nhưng thực ra em chịu sống cô độc cũng chỉ vì anh, vì thằng con đó. Em cũng không hề nghĩ đến điều ấy, nhưng bây giờ ngồi trước mặt anh, em mới chợt hiểu lòng em chỉ vì em vẫn yêu anh...

Nói đoạn, nàng đắm đắm nhìn Tú. Có lẽ lúc ấy, nàng nghĩ đến sự xum họp mai sau vì hai má nàng hồng hào

tươi tắn, cặp mắt đen trong sáng cũng lộ vẻ say đắm lạ thường. Lòng Chi lúc ấy lại lảng biết bao tình âu-yếm nồng-nàn ! Nàng vui sướng như người quả-phụ thấy chồng sống lại, trong giấc mơ.

Rồi sau lúc quá say sưa, Chi âm-thầm bảo Tú :

- Bây giờ em hãy viết thư từ biệt anh Lương đã. Chắc anh ấy buồn vì em lắm nhưng mặc kệ, em chỉ biết có anh thôi.

Nói xong, nàng cười nụ, ôm thẳng Ân đặt xuống gác và lấy con dao giọc giấy trên bàn cho nó chơi, đoạn, nàng ngồi viết cho Lương mấy hàng này :

« Thừa anh,

« Xin anh đại xá cho sự đường đột của em, vì ngày nay em đã phụ anh để trở lại với người yêu năm trước. Bức thư hôm nọ em đọc ở trước nhà chính là thư của Tú đó, anh ạ. Em thấy chàng hối hận vì đã làm cho em khổ sở một đời thì, ôi ! cay đắng, em vội tha-thứ cho bạn ngay và đã tính-đường cùng anh ly-biệt...

« Anh ơi, anh nên nghĩ đến nông nỗi đau lòng của mẹ con em vì nếu em không trở lại với Tú thì thẳng Ân suốt đời sẽ mang tiếng con đẻ hoang, mà tha-thứ cho người bạn gái khôn khổ. »

Viết xong, nàng gấp lại bỏ vào túi rồi đến bên Tú mà nói với chàng :

- Anh trông con hộ em một tí nhé. Để em về nhà thu xếp cho chóng xong. Sau em lại đến ; mà đêm nay anh cho em ngủ trọ ở đây nhé !

Nghe giọng nói và dáng-điệu lẳng lơ, Tú chợt nghĩ đến Tâm, người đã làm cho chàng khánh kiệt gia tài thì cảm động, chàng cầm lấy tay Chi và thỏn thức :

- Em tử tế quá. Anh thực không ngờ em lại... Trong lúc mê-man hạnh-phúc, Tú quên rằng là mình hiện đang mắc bệnh lao trầm-trọng.

IV

Tôi hôm ấy, Lương vừa về đến nhà thì bác tài Năm đã ở dưới bếp chạy lên, hốt hải báo cho chàng cái tin đau-đớn :

- Thưa ông, không biết tại sao lúc chiều bà ẵm cậu đi chơi đến tận sẩm tối mới về; bà về một mình, không có cậu Ân ; rồi được một lúc, lại cấp gói ra đi nữa và bảo tôi đưa cho ông bức thư này.

Lương lạnh-lùng đón tờ giấy gập tư của bác Năm đưa cho, hình như có điều gì lo nghĩ. Quả vậy, đọc xong mấy hàng chữ Lương chưa kịp thở dài, thì bỗng nghe tiếng chuông gọi cửa liên-hồi. Một lúc sau, bác Năm trở vào, hốt hoảng nói :

- Thưa ông, có bà nào cầm dao !

Lương cũng giật mình sợ hãi, nhón nhác nhìn ra cửa. Chàng lắc đầu, nét mặt có vẻ khổ sở, tuyệt vọng vô cùng. Rồi bỗng nhiên, chàng hăm hăm tức giận, lầm bầm nói một mình :

- Tao lại phải cho mày một bài học nhẽ nhận chứ chẳng không !

Nhưng chợt nghe tiếng hăm hè và nghiêng răng ken két, chàng bỗng mất hết can đảm và hấp tấp chạy lên

gác vào buồng Chi mà đóng chặt cửa lại.

Dưới nhà, bà khách, một người thiếu phụ xõa tóc toi bời, hai mắt trợn chừng trông rất giữ dội, đang giơ dao sẵn sẵn với bác Năm :

- Ông ấy đâu ? Ông ấy đâu ?

Bác Năm vẫn lễ phép trả lời :

- Ông tôi đi chơi chưa về.

- À, mày nói dối.

Nói đoạn, người thiếu phụ như điên cuồng, chạy bỏ đi tìm Lương khắp nhà dưới rồi lên gác, tay phải vẫn cầm con dao sáng loáng, miệng thì hăm hè như con thú dữ mất con. Đến cửa buồng ngủ của Chi, người đàn bà khốn nạn vịn quả đấm, đẩy ra không được thì hét lên những tiếng thảm thương ghê gớm :

- Nó ở đây rồi, ông đèn mạng con tôi đi. Trời ơi là trời !

Lương ở bên trong, tuy tức giận nhưng cố gượng đứng im để mặc cho nàng kêu gào phá phách. May sao lúc ấy có hai người đàn ông lên ngăn cản. Người đứng tuổi, ăn mặc sang trọng, vừa dằng lấy con dao trong tay vợ vừa nói lầu nhàu :

- Mợ lạ quá ! Bệnh nó chết thì ai làm thế nào cho khỏi được. Mợ hung hăng như thế chỉ tổ cho hàng phố chê cười thôi. Thực vô lý quá ! Cũng may mà ông đốc đây là người nhã nhặn chứ mợ cầm dao vào nhà ông, ông ấy lại không có quyền tống mình ra cửa hay sao ?

Đoạn chàng lại quay mặt về mé cửa buồng :

- Xin ông tha lỗi cho sự vô lễ của nhà tôi. Khốn nạn, chỉ tại đau đớn vì con nên mới hóa điên cuồng như thế.

Nhưng bà vợ vẫn dẩy rửa kêu gào :

- Chính nó giết con tôi. Khốn nạn, nào có bệnh tật gì cho cam. Vừa mới sáng ngày nó hãy còn nguây nguây mà đến chiều đã... Trời ơi ! quân giết người !

Mãi đến lúc tiếng rên rĩ của bà khách đã im hẳn, Lương mới dám cử động. Chàng nằm vật xuống giường như một kẻ tuyệt vọng, chán đời rồi, tủi thân, chàng ứa hai hàng nước mắt...

Ồi ! Quanh mình Lương có lẽ chỉ có những kẻ chực giết chàng. Người chàng kính yêu đã tận từ ân nghĩa, mà kẻ kia được chàng săn sóc, chạy chữa cho con ngò đâu lại lẳng mạ chàng là kẻ sát nhân và đòi đền mạng. Làm ân nên oán ! Còn gì nữa mai chàng hơn nữa ! Hồi lâu, khi sự đau đớn đã dịu dịu, chàng mới ngồi dậy mà ghen ngào tự nhủ :

- Ta giết người thực ư ? Không có lẽ ;ta đã án mạng cẩn thận rồi mới kê đơn kia mà !

Nhưng sao thằng bé lại chết ? Câu hỏi ấy lại làm cho Lương thêm bối rối, chàng nào có biết sao; cái tiếng kêu thảm thiết : « Trời ơi, quân giết người vẫn còn vắng vắng bên tai như ở quãng xa sắp đưa đến... Rồi chợt nghĩ đến những người chàng chữa mà chẳng may bị thiệt mạng, Lương bỗng như nghe thấy tiếng rên rỉ đòi mạng của những oan hồn. Sợ hãi chàng vội quờ quạng tìm cái khuy bấm đèn. Rồi khi ánh sáng đã bật lên, chàng thở dài, ngơ ngác nhìn quanh như mới thoát khỏi một sự hiểm nghèo...

Mấy cái áo màu, Lương may cho từ mấy hôm trước, Chi không mang theo nên trong lúc vội vàng, nàng bỏ ngỏn ngang trên đệm. Nhìn đồng áo, Lương bỗng chợt nhớ đến Chi nên vội rút bức thư trong túi ra đọc lại.

Lúc ấy chàng đã hơi bình tĩnh nên không đem lòng oán giận tình nhân. « Biết đâu lúc cầm bút viết cho ta, Chi lại chẳng đau đớn vì tự biết mình bội bạc. Phải, chỉ người thủy chung mới có tình yêu chuyên nhất. Nàng, đã vì tình thủy chung đáng kính ấy mà phải phụ bạc ta, ta sao nỡ trách nàng. »

Tự nhủ vậy, Lương thở ra, nói một mình :

- Hừ, không biết anh chàng ấy khéo tu từ kiếp nào mà vớ được người tình nhân hiếm có thế, chỉ đáng thương cho ta, ta thực là một đứa vô duyên !

Rồi trầm ngâm một lát, chàng lại tiếp :

- Trời ! đáng thương thay... Nhưng ta với em đã vô duyên làm vậy thì, em Chi ạ, từ nay anh mong rằng đời ta không còn gặp nhau nữa, anh xin thành tâm chúc cho em được sung sướng với chồng con !

Lời nói nửa ngụ ý thiết tha, nửa đá giọng khôì hài, đủ tỏ là Lương chỉ muốn quên và tha thứ cho người bạn gái. Giá Chi cứ lặng lẽ ra đi, đừng đả động gì đến sự tái hợp với cô nhân thì có lẽ chàng cũng coi là một sự dĩ nhiên mà yêu Chi trong « mộng tưởng » như xưa được. Nhưng khôn thay ! nàng đã vô tình nói rõ cho Lương biết, cái ý tưởng ghét ghen với người tốt số hơn mình lại làm cho tấm tình hờ hững của Lương bỗng trở nên tha thiết...

... Chàng muốn quên nhưng tự biết là không thể dứt tình ngay được thì chàng lại buồn rầu, rưng rưng muốn khóc. Rồi chợt trông thấy tấm ảnh người mẹ yêu quý cheo trên tường, chàng lại ngậm ngùi nhớ tiếc tuổi thơ ngây. Ngày ấy chàng sung sướng biết bao nhiêu. Thuở bé, Lương vốn là một đứa trẻ ngoan nên được cha mẹ rất đổi thương yêu. Đời thiếu niên của chàng êm đềm

trong sạch như một buổi sáng hè hiu hiu gió. Mãi đến năm 23 tuổi, chàng mới phải thất vọng lần đầu, thất vọng, vì cái chết bất ngờ, thâm thẳm của người vợ trong tối tân hôn. Từ đó trở đi, chàng quyết ý gác bỏ chữ tình ra ngoài cuộc đời hoạt động. Đã tưởng không bao giờ chàng còn khổ sở vì tình nào ngờ...

Nào ngờ đâu chàng bỗng gặp Chi ! Con người tệ bạc ấy đã cợt trêu chàng trong mấy năm nay lại nở tận từ ân nghĩa. Nào ngờ đâu đã bao nhiêu năm vui cùng nghề nghiệp, chẳng có điều trở ngại nay bỗng có người buộc cho chàng cái tiếng sát nhân. Trời ! chàng nặng lòng thương người khôn khổ nào họ có biết đến ơn chàng.

Rồi từ chuyện nọ nhảy sang chuyện kia, Lương lại nghĩ đến cái mộng êm đềm cái « lý tưởng » mà chàng đã ôm ấp bao lâu trong tâm trí, với nghề làm thuốc chàng đi phiêu lưu, để chữa bệnh cho người, kẻ nghèo khó thì cũng chữa cho không.

Chàng lại nhớ đến những đêm trong sáng cùng mấy anh em đóng trại trên trái đồi u tĩnh... thì lòng yêu mến tạo vật bỗng làm cho chàng nhớ tiếc sự sống tự do, đầy sinh thú...

- Đi ! Phải đi !

Bao nỗi buồn rầu chất chứa trong lòng người thiếu

niên bỗng theo tiếng gọi của núi sông mà tan đi mất. Lương như nhẹ hẳn người, buông một tiếng thở dài khoan khoái. Ngay lúc ấy, bác Năm ở dưới nhà chạy lên, cất tiếng sẽ hỏi :

- Bẩm, ông có soi sữa để con pha ?

Lương cau mặt đáp :

- Không, tôi không ăn !

Thì bác Năm có ý buồn rầu lo ngại...

- Bẩm, nếu ông nhịn đói, mai làm việc thế nào được ?

Nghe giọng nói dịu dàng, Lương cảm động ngẩng lên đăm đăm nhìn tên đầy tớ trung thành, tự nhủ : « Được lắm ! anh thực là người có nghĩa, biết thương chủ trong lúc lo buồn. Hừ ! có lẽ ở trên đời này chỉ có anh là biết ơn ta mà thôi ! »

Ngĩ vậy, chàng cất tiếng nhẹ nhàng sẽ gọi :

- Anh Năm !

- Dạ !

- Anh vẫn còn thức đây à ?

- Bẩm vâng, còn sớm lắm. Ông soi sữa để con pha ?

- Ừ, mau lên nhé !

Bác Năm quay đi, chàng gọi lại :

- Này anh Năm !

- Dạ.

- Tôi sắp đi đây... anh hãy ở đây nghe tôi dặn. Tôi bảo thế nào anh cứ làm như thế, không được hỏi lời thôi.

Trước hết, anh vào buồng thay áo soạn cho tôi những đồ dùng Hương-Đạo, cả quyển sách bìa đỏ anh cũng xếp vào trong « sắc » hộ. Cái xe đạp của anh vẫn để ở nhà đấy chứ ?

- Bẩm vâng.

- Thế anh cho tôi mượn và buộc cái gậy vào đấy để mai tôi đi chơi ; sáng mai anh bảo chúng nó nấu cơm thực sớm và nhớ đánh thức tôi dậy, nghe không ?

Đoạn, chàng rút chiếc ví ở trong bọc ra, lấy một tập giấy bạc đưa cho Năm :

- Việc nhà, tôi nhờ anh trông nom giúp. Tôi đi những vài tháng mới về.

- Bẩm ông, đi đâu ạ ?

- Đi chơi ! Thôi anh cứ theo đúng lời tôi dặn không

được hỏi nữa.

Tảng sáng hôm sau, trên cầu sông Cái, một chàng thiếu niên vận y phục Hướng-đạo cỡi xe đạp vùn vụt đi! Ra đến giữa cầu, thấy gió hiu hiu mơn man gò má và cảnh bình minh sán lạn, chàng cảm động cất tiếng hát bài « Lúc đi lập trại ».

Nhưng giọng hát của chàng chẳng phải là giọng hát vui cười trong trẻ như xưa, nghe ra có vẻ đau đớn âm thầm...

V

Ánh sáng phơn phớt của ngọn đèn điện phủ rua màu hồ thủy tỏa ra trong buồng như đồng hóa với bốn bức tường lơ nhát.

Ngồi đối diện với người xưa, Chi sẽ vuốt ve con ngủ trong lòng, hai mắt đắm đắm mơ mộng... khuôn mặt nàng tươi tắn phản chiếu ánh đèn lại càng thêm tươi.

Hai người ngồi im như thế đã khá lâu. Bỗng Tú thở dài sẽ bảo :

- Em xử đại lượng với anh thực chỉ làm cho anh thêm tủi thẹn vì anh không đáng làm chồng em. Một đứa bần tiện như anh nào có hay ho gì mà em còn lưu luyến.

Chi ngắt lời :

- Sao lại bần tiện ? Anh thực ít lòng tự ái !

Rồi, yên lặng một lúc nàng vừa cúi xuống hôn con, vừa âu yếm tiếp :

- Mà dù anh có... chẳng nữa em cũng chỉ biết là em yêu anh, vì em đã có con với anh rồi...

Mấy tiếng « em đã có con » bỗng reo vào lòng Tú một cảm giác lạ lùng : nửa e thẹn nửa xót thương. Vì, chạnh tưởng đến sự bần thủ lúc nuôi con, chàng ghê

tỏm vô cùng, tưởng như nếu ở địa vị ấy, chàng không thể nào chịu được.

Thế mà Chi vẫn vui, vẫn cam lòng chịu khó...

- Trời ! ta thực là một thằng khốn nạn.

Bao sự ghê sợ, cảm thương trong lòng, Tú bỗng nhiên thốt ra lời tự mắng. Chi biết là chàng bị lương tâm cắn rứt nên ngọt ngào sẽ nhủ :

- Thôi ! xin anh đừng nhắc lại chuyện xưa làm gì nữa. Chuyện đã qua rồi thì hơi đâu mà nghĩ đến cho nhọc lòng. Ta có đau khổ nhiều mới biết thương nhau...

Em khổ nhiều lắm rồi, nên bây giờ chỉ muốn vui, anh cứ nghĩ quanh nghĩ quẩn mãi như thế thì em còn vui sao được. (Đến đây giọng nàng đổi ra vẻ âu yếm nũng nịu.) Nay mai chúng ta đã được xum họp một nhà, sung sướng biết bao nhiêu ! Nếu anh cứ buồn, em giận cho đấy, đừng kêu.

Tú càng thêm chua xót, chàng nào có thể theo được ý người yêu vì chàng đang mắc bệnh lao trầm trọng. Động lòng, chàng gục đầu xuống bàn mà sụt sùi khóc.

Nhưng Chi nào hiểu thấu sự đau đớn của cố nhân ! Nàng chỉ có một định kiến là Tú bị lương tâm cắn rứt nên mới thảm thương như thế.

Vậy nên trong lúc Tú nước mắt đầm đìa thì trái lại Chi lặng lẽ nhìn chàng hai mắt lộ vẻ nồng nàn vô hạn. Giá lúc ấy Tú ngẩng mặt trông lên thì chắc phải cảm động vì cái nhan sắc đắm say của nàng. Hơn nữa nếu chàng đọc được tư tưởng của người yêu thì có lẽ cũng say sưa hạnh phúc mà cùng nàng hoan hỉ vì, Chi đương nghĩ đến sự ái ân « vô nghĩa » cũng như người quả phụ kia ngồi mơ màng cái lúc hương đượm lửa nồng.

Mà sao nàng khác người quả phụ ? Trong mấy năm xa cách, nàng chẳng được biết thú mây mưa, chẳng hy vọng gì được tái hợp với người tình cũ thì nào khác một người góa chồng ở vậy nuôi con ?

Nhưng may sao ! Tú lại trở về dương-thế để cùng nàng chấp lại tình xưa. Ôi hạnh phúc ! Ngờ đâu người mà ta coi như đã chết, vẫn ở trên đời. Tâm sự Chi lúc đó thực không khác gì người trinh-phụ được tin chồng đã chết trận mà một hôm, bỗng thấy trở về quê quán !

Nhưng chợt nhớ rằng Tú còn mỗi một vì nước da chàng xanh sao quá đổi, Chi lại thở dài tự nhủ : « Đời còn dài, hy vọng còn nhiều ! Đi đâu mà vội. Làm thế chả sợ con nó cười cho ! ». Rồi nàng ẵm con đứng dậy âu yếm bảo tình lang :

- Em đi ngủ đây, mệt lắm rồi. Còn anh, anh nên bắt chước Quan-công lúc bị giam trong trại quân Tào mà

cầm đuốc chờ cho đến sáng để tránh sự hiềm nghi, nếu không có đuốc thì cầm đèn cũng được.

Nói xong, nàng mỉm cười để lộ hai hàm răng trắng nuốt như những nụ ngọc-lan rồi vui vẻ ôm con lên giường. Khi đã đặt thẳng Ân xuống đệm, nàng cũng nằm theo; một tay lồng xuống cổ con miệng thì xuýt xoa nói nựng ra chiều âu yếm. Một lúc sau cả hai mẹ con đều ngủ say.

Ngồi tỳ tay vào gò má, Tú lặng ngắm người yêu trong lòng xiết bao lo ngại. Mấy hôm nay vì trời âm áp chàng không ho nên Chi vẫn chưa biết là chàng mắc thứ bệnh hiểm nghèo. Ôi ! nếu nàng hiểu rõ thì nào có thể vui sướng như vậy được. Nghĩ lẫn thẩn, Tú lại tự trách mình sao chẳng nói ra từ trước để cho nàng chán nản mà vui lòng làm bạn với Lương.

Chàng lại nghĩ đến cha mẹ, họ hàng, đến cái tội làm cửa nhà tan nát.

Rời từ đời ký vãng quay về đời hiện tại, Tú bỗng nghĩ đến con.

Lúc này Chi đã nói với chàng : Chi không dám lấy chồng cũng một phần vì thằng con đó. Như vậy có lẽ nàng đã miễn cưỡng gửi thân cho chàng vì tình thương con quá nặng. Đối với lòng hy sinh cao quý ấy, chàng

sao nữ giữ lòng ích kỷ để nàng phải vì mình mà bỏ phí ngày xanh !

Hơn nữa, cứ theo những sách nói về « sinh lý » thì những đứa con đẻ hoang dù có trí thông minh đến đâu cũng chỉ là những phường gian ác; thằng Ân sao tránh khỏi được cái lẽ đương nhiên ấy.

Trong lúc phân vân, người đa cảm thường hay để định kiến mê-hoặc, cái thuyết « di truyền tổ phụ » vừa nảy ra trong óc đã làm cho Tú nhận thấy thằng Ân quả là một đứa con gian ác, từ tính hay vùi đến cặp mắt to và sáng quắc, chàng đều cho là những nét đặc biệt của kẻ gian hùng.

- Trời ơi ! nếu thế Chi sẽ phải khổ sở suốt đời vì con, mà xã-hội sau này cũng thêm một con trùng độc. Ta biết làm thế nào mà cứu được nàng ra khỏi vòng đau khổ ? Ta biết làm thế nào mà trừ được cái vạ sau này ?

Lời than thở thốt ra trong lúc lo buồn thương cảm đủ tỏ là Tú muốn... trước khi nhắm mắt, cho xong đời thằng bé.

Giết nó đi chẳng ? Không, chàng không đủ can đảm làm cái thủ đoạn gớm ghê ấy. Nhưng chả nhẽ chàng lại cam lòng để nó đầy đọa thân Chi ?

May sao đang lúc bận khoản lo sợ, Tú bỗng nghĩ đến cái tư tưởng sâu sắc về đời người của một nhà triết học tây phương : người ta dù hư hỏng đến đâu cũng có thể tu tâm cải quá được, chàng thở ra, nghĩ thầm : « Chính ta đây, trước thế mà nay còn biết hối hận nữa là thằng bé con, nếu ta khéo dạy thì may ra nó cũng thành người lương-thiện. »

Rồi chạnh tưởng đến bước đường mai hậu mà chàng đã phác họa trong tâm trí, Tú cảm động lắm bầm nói một mình :

- Ta làm nên tội thì bây giờ phải mang cái trách nhiệm nặng nề ấy chứ nào phải bỗng dưng đeo cái vạ vào mình.

Đêm đã khuya...

Tú càng ngẫm nghĩ càng xót-xa vì nỗi niềm khe khát. Sự xót-xa chứa trong tâm não lại như truyền vào gân cốt làm cho chàng mệt mỏi vô cùng. Không gượng được nữa, chàng uể-oải đứng dậy đến bên giường định nằm ngủ, nhưng, không biết tại hữu ý hay vô tình, Chi lại nằm ngênh ngang giữa giường, thành thử chàng lúng túng không dám đặt mình xuống. Mà hai mẹ con Chi đã thiêm thiếp giấc nồng, chàng toan gọi bảo nàng nằm dịch vào trong nhưng lại không dám, đành se sẽ nằm ghé bên mép giường.

Một lúc sau, vừa sắp thi u thi u ngủ thì bỗng nhiên Tú ngã lăn từ trên giường xuống sàn gác. Chàng vừa đau đớn, vừa tủi thân, chỉ muốn khóc òa. Nhưng chàng bỗng tỉnh táo không muốn ngủ nữa nên lặng lẽ đến bên bàn lấy giấy viết cho Chi bức thư từ biệt. Bức thư ấy như sau này :

Mười hai giờ đêm, trong lúc em yên giấc ;

Em CHI,

Dù anh có ích kỷ đến đâu chăng nữa, anh cũng không thể nào cùng em chung sống được, vì, khổ tâm cho chúng ta quá, anh hiện đang mắc bệnh lao, chỉ một vài năm nữa sẽ không còn ở trên đời này. Nếu lúc đó chúng ta đã thành chồng vợ thì đời em sẽ ra sao ?

Vì vậy anh phải trốn ra đi... Khốn nạn ! Sao từ lúc đến thăm anh, em vui thế. Nhưng thấy em vui, anh chỉ khóc ngấm, than ngấm, than cho cái duyên kiếp tàn tẻ của đôi ta...

Nhưng anh lại nghĩ rằng : trời không cho chúng ta được xum họp là một sự chí công vì nếu cha con anh mang nhau đi, anh biết lắm, thì em sẽ được hoàn toàn vui sướng. Mất thằng An, em sẽ không đau đớn, vì nó nào phải là một đứa trẻ ngoan để những lúc vắng bạn thân yêu, em cùng nó tỉ tê trò chuyện. Anh đã quan sát

diện mạo và cử chỉ của nó thì biết là nó sẽ trở nên một đứa gian-hùng, một thằng ăn cắp như anh.

Đọc đến đây chắc em cũng bồi hồi thương tiếc cha con anh, cũng đau đớn vì đứa bạc bội này mà có lẽ phải sa hai hàng lệ, nhưng anh tin rằng rồi em sẽ hiểu lòng anh. Em ơi ! anh nở lòng nào để cho em phải vì một người vô-dụng mà bỏ phí ngày xanh. Em khổ sở đã bao lâu vì thằng con đó thì ngày nay xin em trả lại nó cho anh mà an-hưởng cuộc đời tự do trong sạch.

Hai cha con mang nhau đi đâu, em cũng chẳng nên nghĩ đến làm gì. Nhưng anh xin nói để em an lòng : trong những ngày còn sống, anh sẽ tận tâm dạy-dỗ và truyền cho nó bệnh lao... Anh sẽ cho nó hít những trùng ghê tởm chứa trong hơi thở anh vào phổi nó để trừ một đứa gian hùng tương lai cho xã hội.

Thôi, em quên đi nhé ! Đừng nghĩ đến anh nữa. Anh đã làm hại một đời em thì bây giờ anh xin trả lại em những ngày xanh vui sáng.

Rồi một buổi chiều đông, trong một căn nhà lá ở thôn quê, một người đàn ông còn trẻ, tay ôm đứa con hấp hối mà chính mình cũng hấp hối như con, nhưng trước khi thở hơi cuối cùng, chàng ta còn cầu nguyện cho người bạn gái thân yêu mọi sự sung-sướng ở đời.

Người yêu em.

TÚ

Bức thư tuy vẫn tắt song Tú viết lâu. Mà lúc đó chẳng biết chàng có thương tiếc Chi không, nhưng nét mặt nghiêm trang và nghĩ ngợi đủ tỏ rằng chàng tin là việc mình sắp làm có một ý-nghĩa thiêng liêng, chàng cảm thấy đời Chi sẽ vui tươi rực rỡ.

Mà cũng bởi thế nên khi buông bút, Tú động lòng quá, bung mặt khóc sục sùi...

VI

Sáng hôm sau, lúc Chi sức tỉnh thì trời đã rạng đông. Người mà nàng nghĩ đến trước tiên là Tú, chồng nàng, người chồng theo tâm tưởng. Rồi, không thấy Tú nằm bên cạnh nàng lại mỉm cười, tung chăn chỗi dậy, nét mặt có vẻ bền lễn khôi hài.

Giấc ngủ ngon trong đêm ấy đã làm cho tinh thần người thiếu phụ được tỉnh táo. Nàng tươi như đóa hoa nở về ban sáng.

Nàng vẫn nghĩ đến người yêu... Tần ngần, nhìn góc giường bỏ trống, trong óc Chi bỗng nảy ra một ý tưởng ngò ngò. Nàng thở ra, lẩm bẩm nói một mình :

- Chẳng biết hôm qua anh chàng có ngủ hay không ? Hay lại bắt chước Quan-công thật ? Rồi thấy hơi lạnh như ngấm vào thịt da, nàng rùng mình một cách sung sướng.

Phải, Chi sung sướng lắm... Nàng có vẻ cảm-động, nũng nịu và tình tứ như một cô dâu sắp đến tới tân-phòng. Nhưng ngao-ngán biết bao ! Khi nàng ngỏ ra ngoài màn xem Tú ở đâu thì một cảnh bỗng làm cho nàng cảm-động :

Trên mặt bàn kê sát giường, Tú nằm ngủ, chân bỏ thông, tay chấp lên ngực, miệng há hốc như một cái

thây người. Thốt nhiên Chi hồi hận, lẩm bẩm tự trách mình vô ý. Nàng cảm thương Tú quá nên vùng chỗi dậy đến bên bàn sẽ nâng đầu Tú lên âu yếm gọi :

- Anh, anh dậy đi... trời sáng rồi !

Mở mắt ra trông thấy Chi, Tú thở dài như lo-lắng rồi sẽ cầm tay nàng mà nhìn châng- châng... Chàng thực không ngờ rằng Chi lại tình-tứ, ngây thơ đến thế được.

« Giác mộng ngày xuân » mà xưa kia chàng tỏ lời mơ ước trước bạn hiền ngờ đâu nay lại thành sự thực... Đây, cũng một buổi sáng xuân, cũng lúc vừa tỉnh dậy người yêu đã âu- yếm nâng đầu. Nhưng than ôi ! Lòng ai riêng say sưa mà chàng thì chỉ thêm tê-tái.

- Dậy đi anh !

Trời ơi ! Có biết bao tình-tứ nồng nàn trong lời nói tiếng cười, trong cái hơi thở nhịp nhàng kia.

- Em !

- Dạ ! thôi, dậy đi anh !

- Anh mệt lắm.

- Nhưng cũng phải dậy chứ, ai lại nằm ngủ như thế này không !

Rồi nàng thở-thở trách :

- Chết thật ! hôm qua em ngủ quên đi lúc nào không biết, chẳng để chỗ cho anh nữa. Chào ! thế mà không gọi !

Đoạn, nàng nâng mạnh đầu Tú lên, sẽ nói :

- Nào dậy đi, rô-ta !

Khi Tú đã ngồi dậy hẳn, nàng mới rút tay ra rồi bèn lên ngồi xuống ghế, lấy hộp lược, gương ở trong ngăn kéo ra chải đầu và đánh phấn. Xong, nàng ngẩng lên thấy Tú vẫn ngồi bó gối trên bàn mà ngẩn mặt ngăm mình thì bật cười nói :

- Kìa ! Anh làm sao mà ngẩn-ngơ như chúa tàu nghe kèn ấy thế.

Như tỉnh mộng, Tú rật mình, thò chân xuống đất, luýnh quýnh tìm giày. Chi tụt đôi dép nan ra cho rồi vui vẻ đến giường ngủ đón con. Tú thấy bàn chân trắng nõn của người yêu in vết lên sàn đầy cát bụi thì ái-ngại nói :

- Thôi, em cứ đi, không lại lấm chân. Anh sót ruột lắm.

Chi cười nụ, âu yếm đáp :

- Được, em đã có giày. Mà, trong mấy năm nay « gót

ái tình » bùn pha sắc xạm còn được nữa là... vài hạt bụi cõn cõn.

Câu nói khôì hài ý-vị làm cho Tú cũng vui vui. Chàng mạnh mẽ nhảy xuống đất rồi se sẽ bảo :

- Chi không rửa mặt à ? Ở bản thế !

Chi đáp :

- Thôi, có ở bản thế em mới được sống lâu mà hầu hạ với anh.

Nàng vui sướng quá, nên lúc nào cũng bông đùa. Khi Tú đã đi khỏi ra sân rồi, nàng lại muốn trêu ghẹo nên rón rén theo sau, định dọa cho Tú rật mình. Nhưng kinh ngạc biết bao ! Nấp sau bức tường, nàng vừa toan mở miệng nói thì thấy Tú gục đầu xuống tường mà nước nỏ khóc... Thì vẻ vui tươi, bốn cõt trên khuôn mặt Chi cũng dần dần biến đi mà đổi ra vẻ ngơ ngác, bàng hoàng. Rồi sợ Tú biết, nàng quay về chỗ cũ.

Một lúc sau Tú cũng trở vào. Đợi cho chàng mặc quần áo xong và đến đứng bên mình, Chi mới thở dài, bảo bạn :

- Sao anh lại khóc ?

Tú ấp-úng trả lời :

- Không, anh khóc bao giờ ? Em nói oan cho anh !

- Anh không nên nói dối em như thế. Chúng ta phải vui vẻ mà sống chứ, khổ sở như vậy còn chưa chán hay sao ? Lúc nãy thấy anh khóc, em thực lấy làm buồn, chắc anh có điều gì bí-mật muốn giấu em ?

Tú gượng cười :

- Bí-mật quái gì đâu ! Tại thấy em tử tế quá, nên anh cảm động. Thôi, từ giờ trở đi anh không dám thế nữa.

Nhưng như có tâm linh báo trước việc không hay,
Chi còn hỏi vặn :

- Vì em tử tế mà anh cảm động thì... sao anh lại phải ra đằng sau mà khóc, không ở trước mặt em ?

Tú nhanh-tri đáp luôn :

- Ai lại khóc trước mặt người yêu một cách vô lý như thế bao giờ. Vả lại, lúc ấy, nhân nghĩ đến việc đê tiện của anh mấy năm về trước, anh bỗng tự thẹn...

- Mà anh khóc ?

Tú thở dài :

- Chính thế. Mà thực em cũng khéo lời-thôi ! Người giàu sang, tốt bụng chẳng theo lại cam-tâm theo đuổi

một thằng vô gia-cư, vô nghề-nghiep !

Chi đã hết nghi ngờ nên vẻ mặt lại tươi như cũ. Nàng thấy Tú có ý tự-khinh thì tỏ ý không bằng lòng :

- Ấy đây, em đã bảo là đừng lòi nó ra nữa thì lại cứ... Con trai đâu mà chẳng có chút lòng tự ái ! Việc đã qua rồi, anh nhắc lại làm gì cho em phải nghĩ ?

Rồi, muốn cho Tú không nghĩ quẩn nữa, nàng mỉm cười, thề độc :

- Từ giờ trở đi, đứa nào còn nói lòi thôi nữa đứa ấy chết !

Tú lại thở dài :

- Nếu thế, anh càng nên nói... lắm... Anh thực không đáng...

Chi ngắt lời :

- Thôi đi, không nói chuyện với người điên !

Đoạn, nàng đến bên giường vừa ẵm thằng Ân dậy, vừa bảo Tú :

- Anh cho me con em ăn cái gì đi thôi. Đói lắm rồi.

Tú nghe lời, vội ra cửa thang cát tiếng gọi thằng nhỏ và bảo nó mua thức ăn sáng mang lên. Một lúc sau, nó

bưng lên một cái khay trên để hai bát phở. Lúc quay ra, nó lần lượt nhìn « cậu, mẹ » một cách ranh mãnh như có ý nghi ngờ. Chi thấy vậy cũng biết là nó chế nhạo nên đưa mắt liếc tình-nhân rồi nũng nịu con :

- Ăn hôn mẹ đi nào !

Nhưng thằng Ân vốn không có lòng yêu mẹ như một đứa trẻ ngoan và cũng chưa từng biết hôn mẹ bao giờ nên nghe mẹ nói, nó chỉ nhoẻn mép cười, tát vào má Chi một cái nên thân. Rồi lúc Chi đặt nó xuống ghế toan và phở cho, nó lại nguây nguẩy :

- Chả ăn cái này đâu ! Ăn sữa cơ !

Chi rõ ngọt :

- ôm nay em hăng ăn tạm cái này vậy, sau mẹ sẽ mua sữa cho, chóng ngoan !

Thằng Ân đã không nghe lại còn nhè mồm ra khóc và hất bát phở đổ xuống khay, làm cho Tú phải lắc đầu ghê tởm. Nhưng vẫn điềm nhiên, Chi ngọt-ngào :

- Đây, con anh có ngoan không ! Gớm, em ngoan làm sao mà ngoan quá ! Tôi cũng đến chết về cậu mất thôi !

Nó lại giận dỗi hất nốt bát phở kia, khiến Chi không thể nén được sự tức giận. Nhưng sợ mắng con thì phiền lòng bạn nên nàng chỉ thở dài nói lảng :

- Ừ thôi, để mẹ bảo thầy mua sữa cho em vậy !

Lần thứ hai, Tú lặng lẽ theo lời Chi như một cái máy. Cái tính vùi vĩnh của con đã làm cho chàng quyết tâm theo ý-định nên không còn băn khoăn như trước nữa. Cho đến lúc con đã ăn xong, Tú nghiêm nghị nói :

- Bây giờ thì em để con ở nhà mà đến tạ tội với ông Lương. Đã đành rằng ông ta không tức giận vì sự tàn tệ của em nhưng làm như thế chắc ông cũng được vui lòng mà anh đây mới không có điều ân hận.

Chi thần-thờ đáp :

- Phiền quá nhỉ ! Thôi em chả phải tội. Mà em biết thế nào cho phải ! Lố lẩn anh ạ !

Tú lo lắng, thở dài :

- Em nên nghe anh !... Ông ta là người tốt bụng, vui tính, biết đâu lại chẳng nghe lời em mà vui lòng...

Chàng không dám nói nốt câu vì chợt nhớ ra rằng lời mình vừa thốt ra chỉ có những ý-tưởng vu-vơ.

Chi lại buồn rầu sẽ trách :

- Thực anh cũng khéo lôi thôi. Em đã vui lòng cùng anh thì anh cứ vui lòng mà hưởng; can chi lại nghĩ đến chuyện không đâu. Tệ bạc với anh Lương có họa chẳng

em phải chịu tiếng, chứ như anh, anh ân-hận nào có ích gì !

Câu nói như hờn giận, lọt vào tai Tú trong lúc tinh-thần khủng hoảng lại làm cho chàng thêm luống cuống. Mà lúc phải ra đi đã đến nơi rồi. Chàng nóng ruột quá nhưng chẳng biết nói thế nào cho phải, nên đành lòng nhắc lại :

- Em nên nghe anh... Anh khổ lắm.

Lúc ấy trong tâm hồn Chi chỉ có những ý tưởng tốt đẹp, nên thấy nét mặt khổ sở, tuyệt vọng của tình nhân nàng bỗng động lòng thương hại và muốn nghe lời. Nàng mơ mộng nói :

- Thì nào em đi ! Nhưng nếu anh Lương anh ấy giữ chặt lại không cho về thì cha con anh đừng thương khóc nhé !

Đoạn nàng uể-oải đi về phía cầu thang. Tú cảm động đi theo nghẹn ngào :

- Vắng mặt cha con anh, em đừng nghĩ gì nhé !

Rồi chàng lại vắn vơ tiếp :

- Anh muốn em như thế lòng anh thực đau đớn lắm, nhưng...

Chi nũng nịu :

- Gớm ! Anh quấy lắm, chỉ nói đến chuyện buồn...
Lúc em sắp đi anh phải chúc cho em được « thượng lộ bình an » chứ sao lại nhắc đến những sự lo buồn !

Tú đáp :

- Vâng, anh xin chúc em được bình an !

Trong lúc say sưa hạnh-phúc, Chi không biết là lời Tú nói chỉ có ý tiễn biệt chia- phôi...

Đoạn kết

I

Giấc « mộng ngày xuân » thế là tan vỡ. Chi lại bơ vơ trên đời. Trước nàng còn ngẩn ngơ thương tiếc, nhưng rồi nàng cũng cho Tú nói là phải và nẩy ra ý tưởng trở lại với gia-đình để đùm bọc đứa em cô út. Ngay sau lúc Tú bỏ ra đi, nàng cũng thu xếp áo quần để đi Hưng-hóa. (Ông Bình khi ấy đã được bổ tri-huyện Tam-nông.)

Ai đã đi xe ô-tô đường Hanoi - Sơn tây chắc cũng phải để ý đến khoa tụng kinh của những đứa trẻ ăn mày, và nếu ngài nào lại có tính đa nghi nữa, thì dù có coi chúng nó là bọn ranh con đi lừa người, cũng phải động lòng vì những lời chúc tụng to tát của chúng mà cho mỗi đứa một trinh.

Thật vậy, tuy đã tưởng tượng đến cái cảnh vui mừng cảm động khi hai chị em gặp nhau mà Chi cũng chưa quên được sự biệt-ly đau đớn vừa qua. Lúc xe đỗ ở phủ Thuận, thấy ba bốn đứa ăn mày xúm nhau vào xin, nàng tức tối đến nổi phát gắt lên.

Chúng nó hình như đã hiểu nghề lắm nên vội vàng xoay chiến lược. Thằng nào thằng ấy hát ngay những câu chúc tụng :

- Lạy bà, bà sống như cây đa, già như cây quế, con cháu đầy đàn, lên xe xuống ngựa !

- Khổ quá ! Thôi, đây cho mỗi đứa một xu.

Chi vút tiền cho chúng nó xong, mỉm cười quên hết nỗi buồn. Có lẽ lần ấy là lần đầu nàng chú ý đến những kẻ lầm than đói rách và động lòng thương hại những đứa trẻ khốn nạn, kiếm ăn ở giọt đường. Phải ! Nếu khỏi óc ta chỉ lo quanh lo quẩn về gia-đình thì còn thì giờ đâu mà nghĩ đến kẻ khốn cùng trong xã-hội.

Cái chỗ ô-tô dừng bánh kia phải chăng là nơi người đói khó gặp khách cao sang ? Mà lời trẻ lạy van bên đường phải chăng là tiếng kêu-cầu thiết-tha của hạng người cơ-cục ?

Xe đỗ một lúc lại đi... Người bố thí cho những đứa ăn xin cũng quên ngay lời van-vĩ. Duy đứng bên đường, đứa trẻ vẫn ngóng trông, đợi cái xe khác sắp qua, những cái xe có nhiều khách sang trọng.

Nhưng khách sang trọng nào đã dễ mấy khi gặp kẻ khốn cùng ! Họ nào phải chen chúc vào toa xe hàng chật chội. Một cái ô-tô con sơn bóng lộn chạy hậu qua dù có chở ông Hoàng chúng nó cũng vô hy-vọng, và không chạy ra, sao sác ngựa tay xin. Vì thế cho nên ngày ấy sang ngày khác, năm ấy sang năm khác, thời

gian lạnh lùng trôi, người phú quý với đám dân nghèo vẫn cách nhau xa. Chỉ những người chung cảnh ngộ mới năng giúp đỡ bạn nghèo. Ôn

Đồng xu Chi cho chúng tuy chẳng đáng là bao, nhưng nàng cũng lấy làm khoan khoái. Là vì, nàng đã động lòng thương xót những đứa trẻ ăn xin như người mới qua cơn bã cực động lòng thương xót kẻ còn lâm trong cảnh gian nan của mình khi trước.

Lúc xe đỗ ở Sơn-tây, có một anh hàng kẹo đến mời mua. Thấy hai lọ kẹo bạc-hà để trong hòm kính, Chi lại sức nhớ đến ngày em còn bé tí. Quý thường hay vò tiền nàng để mua những lọ kẹo xinh xinh. Nàng tự nhủ lòng :

- Nếu ta mua cho nó hai lọ kẹo này thì lúc gặp ta nó sẽ sung sướng biết bao !

Nhưng Chi lại cảm động rơm rớm nước mắt : cậu Quý bây giờ đã lớn rồi chứ đâu còn bé tí, đâu húi móng lừa như xưa ?

Một giờ sau, xe mới tới bến Trung-Hà. Bóng mặt trời đã xế. Mấy người lái đò ở trong hàng nước chạy ra đón đả mời :

- Ông đi Phủ Doan ? Bà đi Hưng à ?

Chi luống cuống đáp :

- Không tôi qua ngang !

Bà hàng nước ngồi trong lều thấy nàng lóng ngóng bèn cất tiếng mời :

- Nghỉ chân xoi nước đã bà ạ. Phà mới sang sông còn lâu mới đến chuyến.

Chi nhìn xuống làn nước đỏ có ý nóng ruột :

- Máy giờ lại có phà sang, thưa cụ ?

Bà hàng nước tươi cười đáp :

- Dạ, nếu có xe còn đến thì họ phải chờ ngay, không thì đến bốn giờ !

Một cô lái đò, nước da mai má, đứng bên cạnh, nhân cơ hội ấy, cất tiếng cười :

- Bà vội tới thì đi nan.

Nghe giọng nói của cô lái đò kéo dài ra, Chi lấy làm lạ, mỉm cười :

- Thế cô lấy tôi bao nhiêu ?

- Hai hào bà ạ.

Cô lái ranh mãnh thừa biết khách là người khờ khạo

nên bắt chẹt. Nhưng nhìn làn nước mênh mông, Chi còn do dự vì từ thuở bé đến giờ nàng chưa từng đi thuyền nan trên mặt sông lần nào.

Cô lái lại hỏi :

- Nào, bà có sang không ?

- Chịu thôi, thuyền cô bé tí thế kia nhỡ đắm thì chết !

Chùng như không bằng lòng câu nói gở ấy cô lái nguyền dài khách rồi càu nhàu :

- Làm như khô thuyền giấy không bằng ! Mỗi lúc mà đã chết thì thiên hạ còn ai dám đi thuyền !

- Nếu thế tôi bằng lòng cho cô chờ để giải lời nói gở ấy.

Nói đoạn, Chi mỉm cười theo cô lái xuống mạn phà, nét mặt vui tươi như người vô tư lự.

Thuyền đi men bờ một quãng xa mới quay ngang mũi. Nước chảy mạnh nên chiếc nan nhích đi rất chậm, Chi ngồi ở mũi thuyền đăm đăm nhìn cô lái, thấy cô bầy chiếc mái chèo một cách nặng nhọc mà nét mặt vẫn không đổi thì bất giác sinh lòng cảm phục và tranh tưởng đến đời mình :

- Phải ! đời Chi cũng như con thuyền ngược nước.

Ngoảnh lại bến Trung-Hà, thuyền nan đậu sát nhau, cột buồm tua tủa. Xa xa chỗ sông uốn khúc, làn nước mênh mông ôm chân dãy núi Tản-Viên xanh thẫm, mây làn mây trắng đậu bên sườn. Nước sông gợn sóng phản chiếu ánh mặt trời lấp loáng, thỉnh thoảng giòng nước ngầm dưới đáy sông lại rềnh lên như một đóa hoa, có khi rào rào tựa sóng.

Khi thuyền tới bến bên kia thì trời đã về chiều. Chi vội vã thuê xe tay về Hưng-hóa.

Qua những dãy phố vắng tanh âm thầm dưới những ngọn xoan tây cao ngất, Chi bỗng sinh lo buồn, ngao ngán, mỗi lo buồn của người lữ khách lạc vào một chốn thâm u.

Trông thấy người lính gác bỗng sừng sững đứng bên đường, nàng biết là đã gần tới huyện, nên bảo xe đỡ rồi lững thững đi bộ. Nhưng, bỗng như bị thôi miên, người thiếu phụ đột dừng chân đứng lại. Nàng đứng yên trông ngóng. Gió im, phố vắng lạnh ngắt tiếng người. Vài ba con chim sao sác trên ngọn cây. Vạn vật đều đượm một vẻ lạnh lùng ghê rợn. Trời không rét mà Chi run. Cảnh vật đìu hiu mà cõi lòng Chi rào rạt, nàng tưởng tượng đến lúc gặp mặt cha, em... Ông Bình sẽ coi nàng ra sao? Cậu Quý sẽ vui vẻ chừng nào ?

Tự nhủ như vậy, Chi sẽ buông một tiếng thở dài rồi

cúi đầu đi rảo bước.

Người lính gác thấy nàng ăn mặc sang trọng nên lễ phép đứng né sang một bên. Đi trên lối sỏi, lòng Chi rộn rã khác thường. Nàng lăm lét nhìn quanh như một tên kẻ trộm vào một nơi nguy hiểm.

Thoáng thấy tiếng ai như tiếng ông Bình quát trong công đường, nàng bỗng rợn người tưởng như hồn vía đều lên mây. Nàng rảo bước đi lên nhà, trong lòng xiết bao lo lắng.

« Em Quý đâu ? Em Quý đâu ? » Chi lăm bằm gọi em rồi chạy đi tìm, nhưng trong nhà vắng ngắt không có một ai. Ngơ ngẩn, nàng đứng lặng yên trong buồng khách, nét mặt lộ vẻ ảo não vô cùng ? Ôi cảnh nhà ngày nay so với năm xưa lại tiêu tụy hơn nhiều, nàng có ngờ đâu ? Bộ sa-lông vẫn là mấy chiếc ghế mây với cái bàn tròn nhưng sơn đã long nhiều chỗ. Trên lò sưởi, chiếc đồng hồ cũ rích vẫn kì-cạch chạy, nghe rời rạc như muốn ngừng. Bên cạnh, ngổn ngang nào báo tây, nào chấp trâu, nào sách vở. Xung quanh tường mạng nhện trắng đen nghịt và tịnh không có một tờ tranh. Nàng lại ngó sang hai buồng bên thì chỉ thấy những phản, những giường và chiếu, chần bệ bộn.

Đang nghĩ ngợi lo phiền, bỗng Chi nghe tiếng chân người ở đằng sau. Nàng giật mình quay lại thấy người vú

già bèn vỗ vập hỏi :

- Này, cậu Quý đâu, hả vú ?

Vú già nhìn nàng từ đầu đến chân có ý kinh dị :

- Thưa cô, cháu hỏi thế này không phải : cô có phải là cô Chi không ạ ?

- Phải, nhưng cậu Quý đâu ?

Người vú già đang vui vẻ bỗng đổi ra buồn rầu rồi thở dài một cách thiếu não :

- Cô đi xa nên không biết... Tháng trước đây, cậu Quý đi tắm sông bị... chết đuối rồi...

Trời ơi ! Cậu Quý chết ! Chi có ngờ đâu lại xảy ra sự ghê gớm ấy trong đời nàng. Sự đau đớn đột rập lên bởi cái tin thảm khốc, làm cho nàng chỉ kịp gọi lên hai tiếng « em ơi » rồi nước mắt bỗng trào ra như suối không sao ngăn được. Nàng phải gục đầu vào tường cho khỏi ngã và lấy cánh tay để vào mi mắt như để ngăn hàng lệ thì những tiếng thổn thức ứ trong tâm can lại làm cho nàng choáng váng, mỗi một lần Chi nấc lên là lồng ngực lại tức vô cùng, tưởng phải vỡ ra làm đôi.

Cái tình của Chi đối với em thực không khác gì tình mẫu tử.

Nàng khóc một lúc lâu như thế mới thấy trong lòng dịu dịu.

Chợt nghe tiếng bát đũa chạm nhau, nàng hé mắt ra trông thì thấy vợ kể ông Bình đang so đũa ở cạnh mâm cơm trên phản. Bà đã sắp và cơm mà vẫn không thèm ngó, thèm mời Chi, hình như chỉ có hai mẹ con bà trong phòng vậy. « Đã mấy năm nay không gặp mặt mà người nữ tận từ thế cho đành ! ». Tự nghĩ như vậy, Chi không thể nén được sự tức giận nên cũng hầm hầm đi ra hiên sau, chẳng thèm chào hỏi, tuy nàng cũng tự biết là vô lễ.

Khoảng hiên đó là phòng học của cậu Quý, bà huyện vẫn để nguyên vì nhà rộng không cần phải dọn đi. Cả mấy quyển vở con của cậu cũng còn bừa bộn trên bàn.

Chi ngồi bên chiếc bàn đó, tần ngần nhìn ngọn đèn búp măng vắn nhỏ với mấy quyển vở bìa xanh, nàng lại bồi hồi thương xót. Mỗi đêm trong giờ này có lẽ cậu Quý đã ngồi đây mà làm bài hay đọc sách, thế mà nay cậu đã là người thiên cổ... Cầm một quyển sách lật ra xem thấy bút tích của em, Chi lại như tìm được hơi hướng của em bất hạnh. Nàng lần lượt mở hết tờ nọ đến tờ kia thì tình cờ nàng gặp những giòng sau này viết trên một trang giấy trắng : « Me ơi, chị ơi ! Không có me, có chị thì em sống làm sao được. Mấy hôm nay dì đánh em mãi, thầy lại không cho ăn cơm ! Em khổ lắm rồi ! ». Đọc xong mấy giòng chữ ố hoen ngán lệ, một ý

nghĩ thăm thương bỗng thoáng qua óc người thiếu phụ: « Có lẽ vì tủi cực quá mà cậu Quý tự tử chăng ? » Thì, sự đau đớn đã gần nguôi lại dùng dùng trở lại lòng nàng như một cơn giông tố. Mặc cho giông lệ tầm tã thấm ướt cánh tay, nàng rên rỉ khóc « Em ơi ! chị có ngờ đâu vắng chị em lại đến nỗi khổ sở như thế ! Chẳng qua chỉ tại mẹ chết nên nhà ta mới tan nát nhường này ! »

Phải, một người mẹ thân yêu mất đi bao giờ cũng làm cho gia-đình siêu đổ. Bây giờ Chi mới cảm thấy hết sự thiêng liêng của chức vụ một người mẹ đối với lũ con thơ, nàng lại tiếc thương bà giáo mà đầm đìa giọt lệ.

Một lúc sau, Chi bỗng nghe tiếng ai nói khẽ bên tai. Nàng nín khóc ngẩng lên trông thì thấy người vú già đang đứng cạnh mà ngó nàng, nét mặt đầy tình thương xót.

Vú nói :

- Cô chả nên phiền như thế nữa. Sự đã rồi, có lấy lại được đâu. Cô phải lo ngay đến việc hiện tại. Bây giờ cô hãy đi ăn cơm đi rồi tôi sẽ thưa chuyện với cô.

Chi sực nghĩ đến cha nên ngơ ngác hỏi :

- Thày tôi đâu ?

Vú già vui vẻ đáp :

- Quan lên tỉnh lĩnh lương; hôm nay là mùng một tây. Quan đi vắng thực cũng hay vì nếu ở nhà thì phiền cho cô quá !

Chi như chút được gánh nặng, thở dài :

- Sao lại phiền ? Vú nói tôi nghe !

Nhưng cô hãy đi ăn cơm đi đã.

Bấy giờ Chi sức nghĩ đến dì ghẻ nên cười nhạt :

- Không, tôi không ăn cơm đâu - Ăn làm sao được. Vú nói cho tôi rõ chuyện đi đừng hỏi lời thôi gì nữa.

Vú già kính-cẩn đáp :

- Vâng, cô để tôi dọn xong rồi hãy... Mà phải chờ đến lúc bà đi ngủ đã chứ !

Nói xong, bà ta đến bên phản bùng mâm cơm xuống bếp một cách vội vàng.

Ngồi một mình, Chi bỗng sinh lo lắng. Trông ra ngoài thì chỉ thấy một màu đen thẫm ; chiếc dinh nhỏ như bị chôn vùi trong một cái hang vô-cùng to lớn. Thỉnh thoảng tiếng trống cầm canh đột ngột nổi lên, nghe có vẻ ghê rợn, âm thẫm.

Nửa giờ sau, vú già mới dọn dẹp xong và ở dưới bếp chạy lên nhà trên. Sau khi đã sang buồng bên cạnh xem bà huyện còn thức không bà ta mới trở vào chỗ Chi ngồi sẽ nói :

- Bà ngủ rồi ; thằng xe nó đi theo quan. Ở nhà chỉ còn có cô với tôi, chẳng ai nghe trộm được nữa.

Rồi không để cho nàng kịp hỏi, bà ta vội hạ thấp giọng xuống nói ngay vào chuyện :

- Tôi mới ở với quan được một năm nay nên không biết cô. Nhưng vì quan và cậu Quý vẫn nhắc đến cô luôn nên tôi cũng biết là cô đi. Mà xem như quan vẫn có ý ghét bỏ cô, vì mỗi khi nhắc đến, quan thường nói - xin phép cô : « Hừ ! con dĩ ấy lại mê thằng nào mà đi theo nó chứ gì ! Nó đã khỏe tân-thời dờm thì tao cho nó biết thân ! »

Quan đối với cô thì thế, nhưng cậu Quý thì khác hẳn. Lắm khi tôi làm cơm dưới bếp, cậu thường lân la hỏi chuyện ; cậu ấy nói những câu đến buồn cười. Nhắc đến cô, cậu hay nói : « Chị tôi yêu tôi lắm cơ. Tôi nhớ chị tôi quá ; không biết chị tôi ở đâu bây giờ ? » Rồi cậu ứa nước mắt khóc...

Vú già thấy Chi cũng ứa hai hàng lệ thì lặng im một lát... Khi nàng đã lau nước mắt bà ta lại tiếp :

- Lắm lúc ngồi nghĩ đến tình cảnh cậu mà tôi động lòng ! Làm con ông huyện mà sao khổ quá. Quan đánh, quan chửi, quan bắt nhin cơm luôn. Quần áo cũng chẳng có mà mặc ; giá tôi không may cho thì đến ở trần. Chi thử dài :

- Vú đã thương nó thế, sao không săn sóc nó hộ tôi ?

- Săn sóc thế nào được. Cô không biết bà...

- Bà làm gì nó ?

- Bà cấm ! Tôi giặt quần áo hộ thì bà đem quăng đi mà chửi tôi tàn tệ. Hôm nào quan bắt cậu nhin cơm thì bà đem khóa trái cửa bếp lại...

Đấy cô coi !

Chi bỗng thốt ra lời nguyên rủa :

- Ô ! Quân độc ác ! Đồ nhỏ mọn !

Vú già nhăn nhó gượng cười :

- Trời ! Như thế đã thấm vào đâu. Độ trước đây bà còn cầm cả thanh củi mà bỏ vào đầu cậu làm thủng một chỗ, đổ hàng chén máu. Khốn nạn, cậu ấy tái cả mặt mũi đi mà không dám khóc.

- Thầy tôi muốn cho bà ấy hành hạ nó à ?

- Tôi không hiểu. Nhưng có một điều là nếu quan biết thì quan cứ làm ngơ đi chẳng thêm đả động đến.

Chi nghĩ thầm : « Cha đối với con, dù con có hư hỏng đến đâu cũng không nỡ tận từa, huống chi nó, nó nào phải là đứa đốn mạt gì. Hay là vì sợ tỏ lòng thương thì nó lờn nên các cụ mới cố làm ra tàn tệ như thế chẳng ? Nàng nào có thể biết được. Còn đang phân vân thì vú già lại nói :

- Ấy, chính sau cái hôm mà cậu phải bà đánh và ông bắt nhịn cơm thì cậu Quý đi tắm sông rồi. .

Chi chưa chát ngắt lời :

- Nói là nó đi tự-tử thì đúng hơn...

Rồi nàng gục đầu vào cánh tay mà thổn thức : « Khốn nạn cho em ! Đầu xanh tuổi trẻ, nào đã biết gì mà người ta nỡ giết em một cách thảm thương như thế ! »

Vú già cũng rom róm nước mắt :

- Phải đó cô a ! Chỉ vì bà hành hạ cậu quá nên mới hóa nông nổi này, nhưng người ngoài thì biết đây là đâu.

Chi lẩm bẩm một mình :

- Hừ ! Con ác phụ !

Rồi sực nghĩ đến cha, nàng cười lạt :

- Tôi đã đoán ra cả... Nhưng này, vú xem thầy tôi có ý thương nó không ?

- Có ! Mà hình như thương lắm : Lúc mới vớt lên, quan ra bờ sông xem thì máu cậu trào ra cổ họng... (Vú già nhăn mặt) cô ạ ! không biết thấy vậy quan nghĩ đến tình máu mủ hay sao mà quan rơm rớm nước mắt. Rồi quan sinh buồn bực, gắt gỏng với bà đến nửa tháng vì nghe đâu cậu Quý có để lại cho quan một bức thư kể tội bà !

« Phải rồi ! - Chi tự nghĩ, - Thầy ta thương con nhưng không dám lộ ra ngoài. Thực là một sự câu chấp đáng buồn ! »

Từ lúc ấy, Chi không nói nữa. Hồi lâu thấy trong người mỗi mệt, nàng bỏ đi nằm, nhưng nghĩ đến tình kia nỗi nọ, nàng không sao chợp mắt được.

Sáng hôm sau nàng dậy sớm, đốt mấy nén hương rồi bảo vú già đưa ra bờ sông thăm mộ em, cắm hương lên nắm cỏ xanh, nàng đứng lặng yên và khóc một hồi lâu rồi mới trở về nhà sắp sửa đi Hanoi.

Ra đến cửa thấy bà mẹ kế đang đứng hóng gió trước hiên, nàng đến trước mặt mà cười gằn :

- Bà thực là một người độc ác !

Đoạn, nàng nâng vạt áo lên lau khô nước mắt rồi rảo bước đi ra ngoài đường không buồn ngoái lại. .

II

Chi lững thững đi men qua một sườn đồi, trong lòng phân vân nghĩ ngợi. Biết bao sự thê thảm đã xảy ra trong đời nàng. Tủi thân, nàng ứa nước mắt khóc một mình.

Duyên có vì đâu mẹ nàng khổ ?... Phải chăng chỉ vì mẹ nàng mất đi, phải chăng chỉ vì cảnh dì ghẻ con chồng nên em nàng mới chết oan mà nàng thì từ bấy nay, chiếc thân đầy đọa...

Sự đó đã qua rồi nhưng nàng thực lấy làm ghê sợ cho những gia đình mẹ gà con vịt. Mà nàng ghê sợ bao nhiêu thì nàng lại cần phải tìm Tú, tìm Ân để lập lại cuộc đời bấy nhiêu.

Nàng đoán rằng Tú chỉ về quê nội, nên quyết tâm tìm đến. Ở trên xe lửa xuống, nàng cúi thủi đi bộ về làng; nàng hơi yên dạ, tin rằng từ nay trở đi nàng sẽ được sung-sướng vì hóa-công chả nhẽ còn bắt nàng khổ đến

Gió chiều hây hây thổi phát phơ tà áo, hơi gió mát như thấm thía vào cơ thể khiến nàng khoan khoái dễ chịu. Ngắm những cây xanh tốt trên ngọn đồi vắng, nàng tự nhủ một mình :

- Phong cảnh nên thơ thế này mà những đêm trăng sáng vợ chồng giắt nhau lên đây hóng mát thì còn gì

thú hơn.

Nàng lại vội bước đi như để mau gặp Tú, gặp Ân, lòng hồi hộp tưởng đến sự cảm-động khi được họp mặt với chồng con.

Qua cổng làng, Chi hỏi thăm mãi mới tìm thấy nhà Tú. Đứng trước cái cổng gạch rêu phong cũ kỹ, Chi ghé nhìn vào trong sân thì một cảnh rất cảm động khiến nàng rung rung nước mắt : nàng thấy Tú ngồi trên chiếc chõng tre tỳ tay vào chân nét mặt rầu rầu. Bỗng thẳng Ân meo meo hỏi :

- Mợ em đâu ?

Tú không nói gì chỉ ứa nước mắt khóc. Chi không nén được cảm động vội xô cổng chạy vào ôm chầm lấy con rồi khóc, bảo Tú :

- Anh tệ lắm ! Anh nghĩ nhầm. Anh thương em thế thì thà giết em đi còn hơn. Anh thử tưởng tượng xem cái cảnh thương tâm của con mèo bị người ta bắt mất con, con chim người ta bắt mất vợ. Chúng nó đau đớn thế nào, kêu la thảm thiết thế nào thì em cũng khổ sở như thế... Anh ! Sao anh lại cứ làm khổ em mãi.

Tú vừa ngạc nhiên, vừa hoảng sợ nên mặt tái dần. Chàng nắm lấy tay Chi :

- Anh nào muốn thế, nhưng anh dê hèn lắm rồi không xứng đáng làm chồng em nữa. Vả lại nếu em lấy anh thì em sẽ khổ, anh mong rằng em trở lại với Lương.

Chi nức nở :

- Anh không hiểu cho lòng em. Nếu em muốn sung sướng một mình thì em đã lấy chồng rồi còn đâu đến nay. Nhưng em đã chán hết cả, sau lúc xa anh, em có còn thiết gì nữa đâu. Trời ơi, em chỉ có thể yêu anh được mà thôi. Em không thể trao lòng em cho người khác. Bởi vậy em đang thù oán anh mà được tin anh, em thấy anh khổ và ăn năn hối hận, thì bao nhiêu lòng thù oán bỗng tiêu tan đi hết. Cái đêm hôm ấy thực là một đêm cay đắng nhục nhã cho đời em nhưng anh thử nhớ lại xem lòng chúng ta có thể hồi hộp mê-đắm hơn được thế nữa không !

Tú thở dài :

- Nhưng anh đã ích-kỷ... anh đã hèn nhát...

- Thôi sự đã qua, anh nhắc lại làm gì ? Em thề rằng em không nghĩ gì nữa, em đã tha thứ hết... Mà dẫu sao chẳng nữa thì anh cũng đã yêu... đủ rồi.

- Nhưng...

- Chẳng nhưng gì cả. Anh Tú, em khổ sở lắm rồi, anh

đừng bắt em khổ nữa. Trên đời, ngoài anh và thằng Ân ra em còn có ai là người thân-yêu. Em Quý chết rồi... chết vì dì ghẻ, chết vì không có ai che-chở cho.

Nói xong Chi nức-nở khóc. Tú ứa nước mắt khóc theo :

- Tội nghiệp. Thế đầu đuôi ra sao ?

Chi thuật lại những lời vú già đã nói với nàng cho Tú nghe, rồi nghẹn ngào :

- Đó, anh mà bắt thằng Ân xa em thì em sẽ khổ đến thế nào ? Nếu anh cứ hối-hận cứ buồn mãi thì tất rồi cũng đến chết khô, chết héo. Thằng Ân sẽ là con mồ côi, ai nuôi ai dạy nó. Anh nghĩ xem, nỡ lòng nào em bỏ nó để sung-sướng lấy một mình. Anh ơi, giá em còn son rồi thì họa chẳng...

Thằng Ân, từ lúc gặp me vẫn chúi đầu vào ngực nàng mê man sung sướng. Bỗng nó thở the :

- Me đi đâu mãi làm cho Ân nhớ me quá. Bây giờ me ở nhà với em. Me đừng đi đâu nữa nhé.

Chi nói nựng ra cho con ngủ rồi đặt nó xuống một bên chõng. Hồi lâu nàng thở dài :

- Con. Đứa con bao giờ cũng là cái giây bất-diệt, ràng buộc tình vợ chồng. Anh chả từng thấy nhiều cặp

vợ chồng nhất là ở nhà quê, cãi nhau như cơm bữa mà chỉ vì đã có con với nhau rồi nên không bỏ được nhau đây sao ? Không... ta đã có con với nhau rồi, ta không thể xa nhau được nữa. Anh thử nghĩ lại mà xem.

- Anh cũng nghĩ thế, nhưng anh thực khổ-tâm thấy em vẫn chung tình, mà khổn nạn, mấy hôm nay thằng Ân nó cứ khóc đòi em làm cho anh đứt ruột, đứt gan không sao yên lòng được.

Chi cười sau hai hàng nước mắt :

- Vì thế ta càng phải đoàn tụ với nhau để lập lại cuộc đời. Hơn nữa em vẫn yêu anh kia mà. Mỗi tình của đôi ta bao giờ phai lạt được. Em chỉ yêu có một mình anh. Em chỉ có thể yêu anh thôi. Ngoài Tú ra, Chi thề rằng chưa thiết người nào khác; cho dầu đến Lương, người đã yêu em hơn hết ở đời.

Tú thở dài :

- Em nói anh càng thêm khổ ! Bây giờ em bảo anh làm cách gì mà sống để nuôi một gia đình.

Chi gục đầu xuống vai Tú mỉm cười sung sướng :

- Trời ! Em tưởng anh lo lắng cái gì chứ việc làm ăn thì em coi như trò trẻ. Khổ ! thân dài vai rộng thế này mà sợ không làm gì được để mà sống... Này nhé ! em

có thể xin đi làm trợ-giáo mà anh thì đi buôn, hay cũng đi dạy học như em... Vợ chồng cùng nhau chung lưng, góp sức làm gì chả sống được một cách đàng hoàng. Hay nếu anh không muốn làm cái nghề bạc bẽo ấy thì anh ở nhà chịu khó soạn sách viết văn, còn em, em xin vui lòng buôn xuôi bán ngược để nuôi anh chả là một sự sống vinh dự và nên thơ hay sao ? Anh thử nhìn xem trời đất rộng bao la như thế này nguồn lợi thiếu gì ta chỉ sợ không đủ tài đủ lực mà thôi. Nhưng thôi anh ạ, những chuyện đó anh không cần phải nghĩ đến vội đã có em lo; em hỏi anh câu này : anh có vui lòng cùng em lập lại cuộc đời hay không ?

Lúc đó mặt trăng vừa lấp ló sau ngọn tre, một làn ánh sáng trong và đầy thơ-mộng bao- phủ lấy hai tâm-hồn. Chi bỗng như say sưa vì cảnh trời tươi-sáng ép mình vào người Tú rồi ngược cặp mắt nồng nàn tình yêu nhìn chàng :

- Anh ! Em hỏi sao anh không nói ? Anh nói đi anh !

Tú ghé môi hôn vào má Chi rất lâu rồi ghì chặt lấy nàng khóc :

- Những ý định của em nó to tát quá nó cao quý quá khiến anh vừa kinh ngạc, vừa sung-sướng không thể nào trả lời em ngay được. Anh thương em lắm rồi ! Anh hối-hận lắm rồi... Em tha thứ cho anh... Anh xin thề

có trời đất chứng minh từ nay anh xin làm đũa đầy tớ trung thành của em cho đến mãi đời mãi kiếp để chuộc những tội lỗi ngày xưa. Em ! em tha thứ cho anh nhé !

Những giọt nước mắt bi-thương nhỏ xuống má Chi làm nàng cảm động sung sướng đến cực điểm. Nàng nép mình vào ngực Tú hồi lâu rồi say sưa hạnh phúc nàng nói liên-miên : Anh !... Không lúc nào em thấy lòng em rộn rã như lúc này, không lúc nào em thấy em sung sướng đê-mê như lúc này... Anh ơi ! Anh có thấy em run lên vì cảm động trên tay anh đó không ?... Anh đã làm cho em ngây ngất hơn cái đêm đông giá lạnh kia, em đã sa ngã với anh...

Anh ! đã năm năm nay rồi đó, em đã tưởng em chết mà bỗng giờ này phút này, em ngồi trên lòng anh em bỗng như sống lại khác nào một đóa hoa sắp héo khô mà bóng mây chiều tưới cho một giọt sương trong mát.

Nàng nín lặng một lúc cho bớt cảm động rồi lại say sưa :

- Anh thương em đi ! yêu em đi ! đừng để em khổ nữa. Tình yêu... tình yêu thứ nhất. Ta chỉ yêu được một người mà ta đã trao cả tâm hồn cả cuộc đời...

Lúc ấy mảnh trăng đã lên đỉnh đầu. Bên vườn, lá tre sao-sác theo làn gió đến nhẹ nhàng mát mẻ. Trời trong vắt, không một làn mây gợn. Vũ trụ bao la như một trái tim to rộng, trong đó bao nhiêu sinh-vật đều như hồi hộp rung động làn ánh trăng trong. Nhưng hai người ngồi nép bên nhau, say đắm nhau, nín thở nhìn nhau như lãng quên hẳn tạo-vật tuyệt-vời.

HƯƠNG - SƠN XUẤT - BẢN

Nguyễn-tiến-Lãng

Dans les forêts et dans
les rizières 0\$90

Amours d'Annam (hết)

Tiếng ngày xanh (hết)

Nguyễn-mạnh-Bồng

Bí phương công bố 0.50

Vạn bệnh thực hành 0.40

Sách thuốc tùy thân 0.20

Bách bệnh hoàn tẩn 0.55

Trường xuân linh dược 0.45

Bắc nam dược điển (đang in)

Lan-Khai

Dấu ngựa trên sương 0.30

Tội và thương 0.38

Người thù của mặt trời 0.55

Nàng 0.60

Tình và máu 0.60

Của các nhà văn

Xuân tươi 0.55

Nguyễn-văn-Phúc

Làm đẹp 0.65

Nguyễn-Tổ

Lỡ làng 0.35

Phan-Như

Tàn tạ 0.45

Nguyễn-Bính

Không nhan sắc 0.38

Lỡ bước sang ngang 0.70

Lê-văn-Trương

Đời nghề sĩ 0.45

Triết lý sức mạnh 0.30

Những thiên tình hận 0.65

Kẻ si tình 0.75

Giao-Chi

Mộng và thực 0.45

Nguyễn-khắc-Hiếu

Tản Đà vận văn I (in lần
thứ hai) 0.55

Tản Đà vận văn II (in lần
thứ hai) 0.65

Tản Đà vận văn III 0.45

Thề non nước 0.25

Giấc mộng con 0.75

Tản Đà tản văn 0.90

Tử-Thạch

Người giết chồng tôi 0.35

Nguyễn-Ân

Muốn thành lực sĩ (in lần
thứ ba) 0.35

Huấn luyện thân thể 0.38

Hải-Bằng

Hang ma 0.38

Phòng thân vũ thuật 0.35

Trương-Xuân

Đoan Hùng 1.25